स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०८३/८४ देखि २०८७/२०८८ सम्म

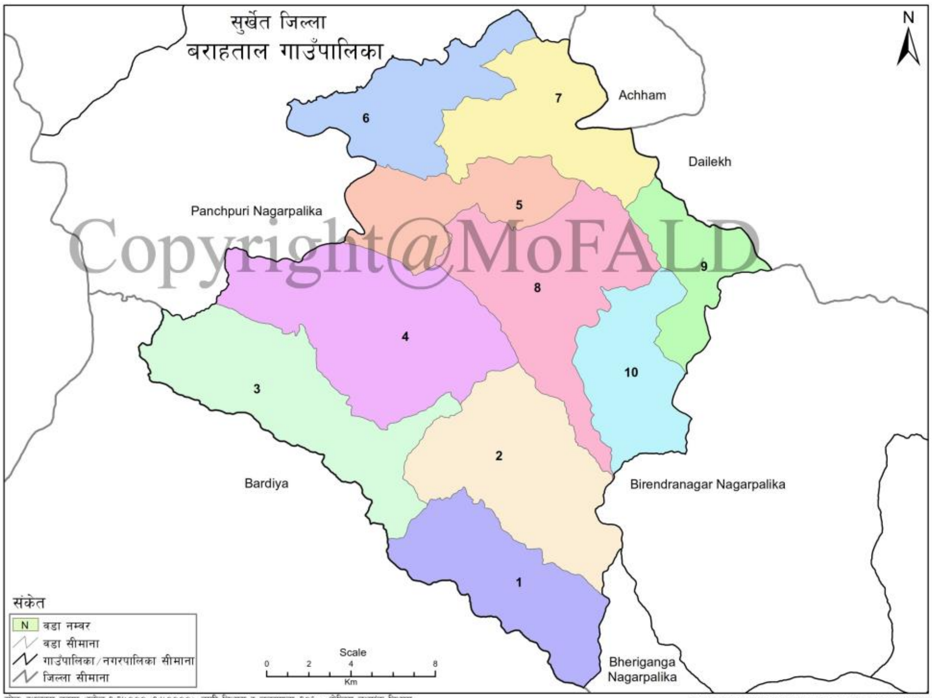

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC,2016

बराहताल गाउँपालिका कुनाथरी,सुर्खेत

सहयोग: युनिसेफ नेपाल

बराहताल गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
कुनाथरी,सुर्खेत,कर्णाली प्रदेश नेपाल

अध्यक्षको भनाइ

नेपालमा भुकम्प,वाढी,पहिरो ,चट्याङ, असिना।आगलागी ,महामारी आदी प्रकोपहरु र जलवायु परिवर्ततनको असर ले ठुलो क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । सुर्खेत जिल्लाको बराहताल गाउँपालिका पनि वहु प्रकोप को जोखिमयुक्त गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाका १० वटै वडाहरुमा गरिएको नक्साङ्कन का आधारमा गाउँपालिकामा भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा बाढी रहेको छ । त्यसैगरी यहा पहिरो को प्रकोप का साथै बन्यजन्तु,खडेरी,हावाहुरी,आगलागी,असिना, रोगकिरा, महामारी, चट्याङ, सर्पदंश लगायतका प्रकोपहरु पहिचान गरीएको छ । यी प्रकोपहरु वाट सिर्जित विपदले वर्षेनी जनधनको क्षति गर्ने गरेको छ । यसका अलावा विपदका घटनाले महिला,वालवालिका,अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,वृद्धवृद्धा तथा विपन्न वर्गलाइ अझ वढि प्रभावित गरेको छ ।

यसै कुरालाइ मध्यनजर गरी गाउँपलिकाले विपद जोखिमलाइ न्युनीकरण गर्न यो ***"स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना" तयार गरिएको छ ।*** यो योजना तयार गर्दा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४,विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४,संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका विधि तथा प्रक्रिया लाइ अवलम्वन गरिएको छ । यसका अतिरिक्त योजना तयारीको क्रममा गाउँपालिकाका १० वटै वडामा सूचना संकलन तथा वडागत जोखिम नक्साङ्कन गरी प्राप्त सुचनाको आधारमा पार्श्वचित्रको तयार गरिएको थियो । जोखिम पार्श्वचित्रको आधारमा जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवाला विच छलफल गरी विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निर्धारण गरी मस्यौदा निर्माण र योजनालाइ अन्तिम रुप दिइएको थियो । आशा छ यो योजनामा उल्लेख गरिएका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयन वाट गाउँपालिकामा विपदवाट हुने क्षति न्युनिकरण भइ विपद उत्थानशिल गाउँपालिका निर्माण मा सहयोग पुग्ने छ ।

योजनामा उल्लेख गरिएका योजना तथा क्रियाकलापहरुलाइ गाउँपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनमा समावेश गरी वजेट विनियोजन सहित प्राथमिकताका साथ कार्यान्यन गरिने छ । साथै थप सहयोगका लागी संघ,प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

अन्तमा योजना निर्माणमा उल्लेख योगदान गर्नुहुने गाउपालिकाका उपाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्यहरु,वडाध्यक्ष लगायत सम्पुर्ण जनप्रतिधिहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु,सुरक्षा निकाय लगायत सम्पुर्ण लाइ धन्यवाद दिन चाहन्छु । यो योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने परामर्शदाता श्री विकिरण गौतम र नरविर ऐडी, विपद शाखा प्रमुख गोविन्द सिंजापति तथा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने युनिसेफ नेपाललाइ पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

भिम वहादुर भण्डारी

गाउँपालिका .अध्यक्ष तथा अध्यक्ष स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति

बराहताल गाउँपालिका सुर्खेत

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

योजनाको नाम : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)
तयार गरिएको वर्ष : २०८२
योजनाको अवधि : २०८३/८४ देखि २०८७/२०८८ सम्म
तयार गर्ने : बराहताल गाउँपालिका सुर्खेत
सहयोग : युनिसेफ नेपाल

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

नेपाली शब्द	अंग्रजी शब्द
भवन निर्माण संहिता	Building Code
क्षमता	Capacity
क्षमता विकास	Capacity Building
जलवायु परिवर्तन	Climate Change
आपत्कालीन व्यवस्थापन	Emergency Management
सामना क्षमता	Coping Capacity
विपद	Disaster
विपद्जोखिम	Disaster Risk
विपद व्यवस्थापन	Disaster Management
विपद जोखिम व्यवस्थापन	Disaster Risk Management
पूर्व चेतावनी प्रणाली	Early Warning System
बातावरणिय ह्रास	Environmental Degradation
सम्मुखता	Exposure
पुर्वानुमान	Forecast
प्रकोप	Hazard
पुर्वतयारी	Preparedness
रोकथाम	Prevention
पुर्नलाभ	Recovery
उत्थानशील	Resilience
प्रतिकार्य	Response
प्रबलीकरण	Retrofiting
जोखिम	Risk
जोखिम विश्लेषण	Risk Assessment
जोखिम व्यवस्थापन	Risk Management
सङ्कटासन्न/सङ्कटासन्नता	Vulnerable/Vulnerability

विषय सुची

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय १

१.१ परिचय १

१.२ भौगोलिक अवस्था २

१.३ भौगोलिक सीमाना २

१.४ भुउपयोगको अवस्था २

१.५ जलबायुको अवस्था ३

१.६ प्राकृतिक स्रोत साधन ३

१.७ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था ४

१.८ यातायात तथा सञ्चारको अवस्था ४

१.९ जनसङ्ख्याको विवरण ४

१.१० अपाङगताका आधारमा जनसंख्या ६

परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय ७

२.१ पृष्ठभुमी ७

२.योजनाको आवश्यकता तथा महत्व ७

२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि ८

२.४ योजनाको सिमा ९

२.५योजना कार्यान्वयन रणनीति १०

परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संङ्कटासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण ११

३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण ११

३.२ जोखिम नक्साङ्कन १२

३.३ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा १३

३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण ३०

३.५ पात्रोहरु (प्रकोप पात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो) : ३१

३.६ प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण ३३

३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम) ३६

३.८ संस्थागत विश्लेषण ३६

३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण ३८

३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण ५३

३.११ जलवायू परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण ५४
३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण ५७
परिच्छेद ४ : प्रकोप जोखिम विश्लेषण ६२
४.१ भूकम्पको जोखिमविश्लेषण ६२
४.२ बाढीको जोखिमविश्लेषण ६२
४.३ पहिरोको जोखिमविश्लेषण ६३
४.४ हावाहुरी को जोखिम विश्लेषण ६३
४.५ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण ६४
४.६ आगलागीको जोखिमविश्लेषण ६४
४.७ खडेरी को जोखिमविश्लेषण ६४
४.८ असिनापानी को जोखिम विश्लेषण ६५
४.९ रोग किराको जोखिम विश्लेषण ६५
४.१० महामारीको जोखिम विश्लेषण ६६
४.११ चट्याङ को जोखिमविश्लेषण ६६
४.१२ गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम वस्तिहरु ६७
परिच्छेद ५ : दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना ६९
५.१ दिर्घकालिन सोंच ६९
५.२ परिकल्पना ६९
५.३ ध्येय ६९
५.४ लक्ष्य ६९
५.५ उद्देश्य ६९
५.६ रणनीति ७०
५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति ७०
५.८ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरू) ७०
५.८.१ नीतिगत, जनचेतनातथा समुदायको क्षमताअभिवृद्धि सम्वन्धि क्रियाकलापहरु ७१
५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु ७६
५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरण सन्र्दभमा ७६
५.८.२.२ बाढीको जोखिम न्यूनिकरण सन्र्दभमा ७७
५.८.२.३ पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण सन्र्दभमा ७९

५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८२
५.८.२.५ खडेरीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८३
५.८.२.६ हावहुरीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८४
५.८.२.७ असीनाको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८५
५.८.२.८ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८५
५.८.२.९ वालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८६
५.८.२.१० महामारीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८७
५.८.२.११ चट्याङको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा ८८
५.८.२.१२ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुलनका कार्यहरु ८९
५.८.३ पुर्नलाभ अन्तरगतका पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणकाकार्यहरु ९०
५.८.३.१ भुकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु ९०
५.८.३.२ बाढीको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु ९१
५.८.३.३ पहिरोको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु ९२
५.८.४ आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री आंकलन ९४
परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत व्यवस्थापन,समन्वय,अनुगमन,समिक्षा :....................................१०२
६.१ लागत अनुमान १०२
६.२ समन्वय र सहकार्य १०२
६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण १०२
६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण १०३
६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण १०३
६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन,अद्यावधिक र सिकाइ १०३

तालिका सुची

तालिका १ : गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण.. १०३
तालिका २ : भुउपयोगको विवरण.. २
तालिका ३ : वडागत जनसंख्या विवरण.. ५
तालिका ४ : अपाङ्गताको विवरण.. ६
तालिका ५ : प्रकोप स्तरिकरण.. ११
तालिका ६ : वडाहरुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक.. ११
तालिका ७ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line).. १३

तालिका ८ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरिकरण........ ३०
तालिका ९: प्रकोप पात्रो........ ३१
तालिका १० : मौसम पात्रो........ ३२
तालिका ११ : वाली पात्रो ३२
तालिका १२ : प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण........ ३३
तालिका १३ : संस्थागत विवरण ३७
तालिका १४ : श्रोत सामाग्री ३९
तालिका १५ : जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु........ ५३
तालिका १६ : जलवायू परिवर्तनेल गर्दा ल्याएका प्रभावहरु ५४
तालिका १७ : जिविकोपार्जन सिपहरु........ ५८
तालिका १८ : गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्ती हरु ६७
तालिका १९ : प्रतिकार्यकालागी आवस्यक सामाग्री ९४

अनुसुची

अनुसुची १ : जोखिम नक्साङकन........ १०५
अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन १११
अनुसुची ३ : स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति १२८

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय

१.१ परिचय :

नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्ने सुर्खेत जिल्लामा अवस्थित बराहताल गाँउपालिका नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका मध्ये एक हो । संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीको संयोजकत्वमा गठित समितिले मिति २०७३/११/२० मा पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७३/११/२७ मा साविकका हरिहरपुर, तरङ्गा, कुनाथरी,पोखरी काँडा र लेखगाउँ गा.वि.स.हरु लाई समावेशगरि बराहताल गाउँपालिका गठन गरिएको हो । बराहताल गाउँपालिकाको नामाकरण यस क्षेत्रकै प्रशिद्ध धार्मिक,ऐतिहासिक तथा मनमोहक स्थानको रूपमा परिचित साबिकको तरङ्गा गा.वि.स. वडा नं ६ स्थित बराहतालको ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकीय महत्वलाई विस्तार गर्नका लागि बराहतालको नामबाट नै यसको नामाकरण बराहताल गाउँपालिका राखिएको हो ।

बराहताल गाउँपालिका सुर्खेत जिल्लाको पश्चिम क्षेत्रको रमणीय स्थानमा अबस्थित प्राकृतिक तथा भौतिक , सास्किर्तिक श्रोत सम्पन्न गाउँपालिका हो। जिल्लाका ९ वटा स्थानीय तहहरुमा क्षेत्रफलका हिसाबले सबैभन्दा ठुलो ४५५.०९ वर्ग कि.मि. रहेको छ। गाउँपालिकाको केन्द्र कुनाथरीमा रहेको छ।

विविधतापूर्ण जातीय पहिचान रहेको यस गाँउपालिकाका स्थानीय बासिन्दाको आम्दानीको मुख्य श्रोतहरूमा कृषि,व्यापार, व्यवसाय, नोकरी, साना तथा मझौला उद्योगहरू र विकल्पको रूपमा वैदेशिक रोजगारी पनि एक हो । स्थानीय जनशक्ति मजदुरी तथा अध्ययनका लागि विदेशिने क्रम बढिरहेको छ । यस गाउँपालिकामा आधारभूतदेखि माध्यमिक तहसम्म शिक्षा प्रदान गर्ने शैक्षिक संस्थाहरूरहेका छन् । विभिन्न समुदाय, जातजातिका मानिसको बसोबास रहेको यस गाउँपालिकामा मगर, बाहुन, क्षेत्री,ठकुरी, दलित,सन्यासी, जनजाती समुदायको बसोवास रहेको छ । गाउँपालिकामा मुख्यतया दशैं तिहार, माघी, तीज, होली, चैतेदशैं लगायतका चाडपर्वहरू मनाइन्छन् ।

तालिका१ : गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण

वडा नं.	साविक गा.वि.स	साविक वडा	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.
१	हरिहरपुर	१,२,३,८ र ९	४२.५८
२	हरिहरपुर	४,५,६ र ७	५६.७७
३	तरङ्गा	१,२,७,८ र ९	५८.५१
४	तरङ्गा	३,४,५ र ६	७०.७
५	कुनाथरी	१,२,३ र ४	३३.६३
६	पोखरीकाँडा	३,४ र ५	४२.६१
७	पोखरीकाँडा	१,२,६,७,८ र ९	५८
८	कुनाथरी	५,६,७,८ र ९	३५.२२
९	लेखगाउँ	१,२,८ र ९	२३.८८
१०	लेखगाउँ	३,४,५,६ र ७	३३.१९
	जम्मा		४५५.०९

श्रोत :संघिय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

१.२ भौगोलिक अवस्था :

बराहताल गाउँपालिका नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तरगत सुर्खेत जिल्लामा पर्दछ । यो गाउँपालिका विश्व मानचित्रमा यस गाउँपालिका अक्षाश २८ डिग्री ३०'५४ '' देखि २८ डिग्री ४४'१२'' उत्तर सम्म र देशान्तर ८१ डिग्री १८' ४३'' पूर्व देखि ८१ डिग्री ३७'०४'' पूर्व सम्म फैलिएको छ । यो गाउँपालिका समुद्री सतहबाट ३०० मिटर देखि २२०० मिटर सम्मको उचाइमा अवस्थित छ । सुर्खेत जिल्लाको पश्चिम भागमा अवस्थित बराहताल गाउँपालिका भौगोलिक दृष्टिले यसको धेरैजसो भुभाग महाभारत श्रृङ्खलाको मन्द ढालयुक्त पहाडी क्षेत्र, चटान युक्त र कंकड खैरो माटो, अधिकांश भाग जंगलले ढाकिएको,साना ताल तलैया, साजघाट, तरंगा उपत्यका, तथा भेरी नदीले बनाएको उपत्यकाहरू, सोतखोला र धनीगाड खोलाले बनाएका किनारीय भुखण्डहरू र महाभारत श्रृङ्खलाका तल्ला होचा पहाडहरूले बनेको छ ।

१.३ भौगोलिक सीमाना :

यस गाउँपालिकाको पूर्वमा वीरेन्द्रनगर नगरपालिका , दक्षिणमा भेरी नदी तथा बर्दिया जिल्ला, उत्तरतर्फ कर्णाली नदी तथा दैलेख जिल्ला ,पश्चिममा पञ्चपुरी नगरपालिका रहेको छ ।

१.४ भुउपयोगको अवस्था :

सुर्खेत जिल्लाको मध्य भागमा पर्ने यो गाउँपालिकाको भू-क्षेत्र विवधतायुक्त छ । यस गाउँपालिकामा ७८०९ हेक्टर (१३।१९प्रतिशत)खेति योग्य जमिन रहेको छ भने वन क्षेत्र ५१३९२(८६.८१ प्रतिशत) रहेको छ । यस गाउँपालिकाले भु उपयोगको निति निमार्ण गरि अगाडी बढ्न सके विकासमा फड्को मार्ने सम्भावना प्रसस्तै छ । गाउँपालिकाको भूउपयोगको अवस्था यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका २ : भुउपयोगको विवरण

क्र.स.	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	प्रतिशत
१	खेतियोग्य जमिन	७८०९	१३.१९
२	बनजंगल र चरन क्षेत्र	५१३९२	८६.८१
जम्मा		**५९२०१**	**१००**

स्रोत : बराहताल गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र २०७४

बराहताल गाउँपालिकाको भु-उपयोग नक्सा

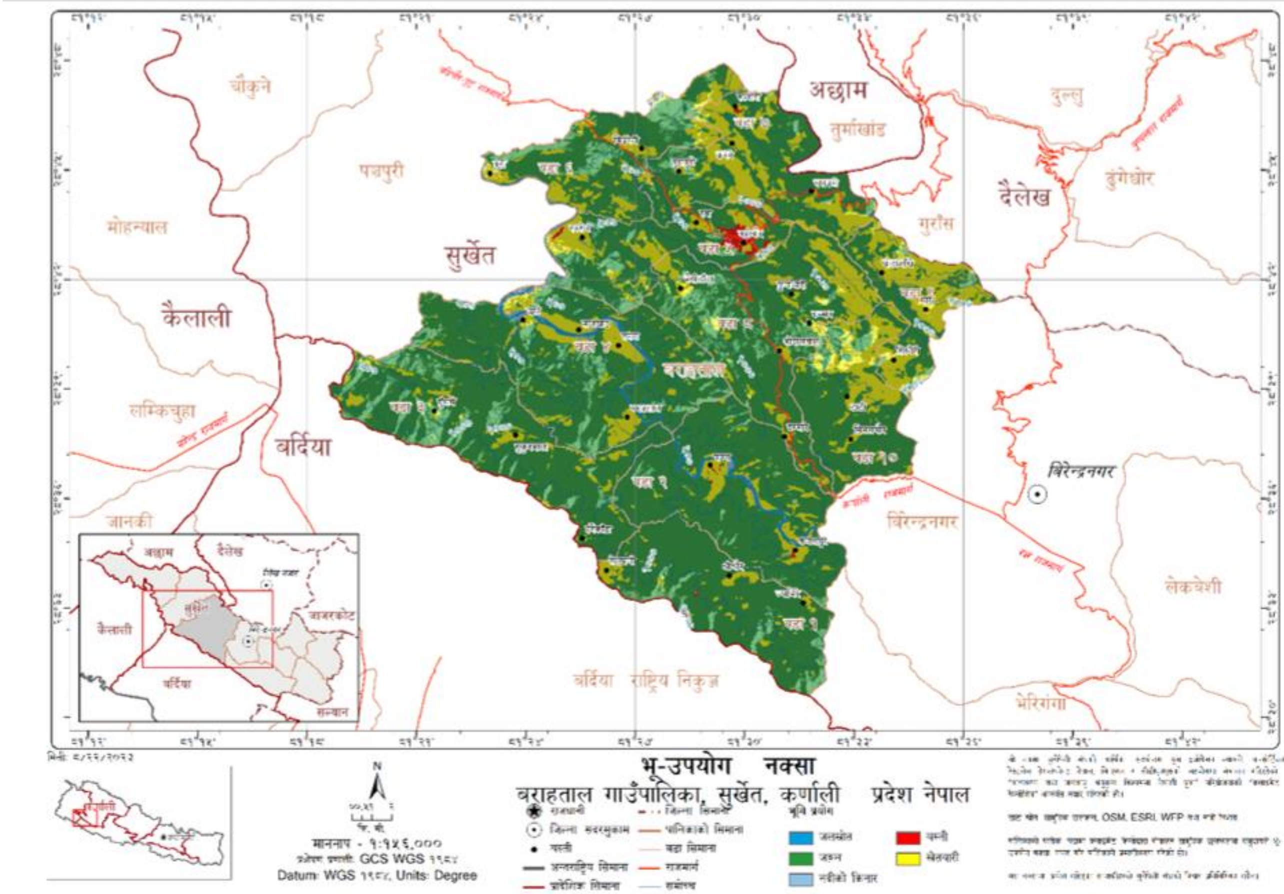

१.५ जलवायुको अवस्था :

बराहताल गाउँपालिकामा भू-धरातलीय स्वरुपमा विविधता रहेकाले उचाइ अनुसार हावापानीमा पनि विविधता पाइन्छ । बराहताल गाउँपालिकाको धेरै जसो भू-भाग समुन्द्री सतहको ४०० देखि १५०० मिटरको उचाइमा पर्ने भएकोले यहाँ न्यानो, सुख्खा, उपोष्ण, हावापानी पाइन्छ । यस भु-भागमा औषत १०० मि.लि. भन्दा बढी नै वर्षा हुने गर्दछ । मध्य तथा सुदुरपश्चिम क्षेत्रीय हावापानी कार्यालय, सुर्खेत (२०७४) अनुसार यस गाउँपालिकामा न्यूनतम ५.९ डिग्री सेल्सीयसदेखि अधिकतम ३७.५ डिग्री सेल्सियससम्म तापक्रम पाइन्छ ।

१.६ प्राकृतिक स्रोत साधन :

गाउँपालिकामा उपोष्ण प्रदेशीय जलवायु भएको कारण महाभारत श्रृङ्खलाको तल्लो भागमा पाइने साल,चिउरी, सिमल, तिजु, बाँझ, कटुस, काफल, बाँस, निगालो जातका वनस्पति पाइन्छन् भने जडिबुटि तर्फ समयो, काउलो, चुत्रो, कुरिलो, टिमुर, तेजपात, सुनगाभा, अमला, हर्रो, बर्रो, शिकारी लहरा, जिवन्ती आदि प्रशस्त मात्रामा पाइन्छन । यस बराहताल गाँउपालिकामा सामुदायिक वनको रूपमा रहेको जंगल नै वन क्षेत्रको सबैभन्दा धेरै जमिनका रूपमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको विभिन्न वडाहरू वन पैदावार तथा जैविक विविधताका दृष्टिले महत्वपुर्ण मानिन्छन् । वन फडानी तथा अतिक्रमण जस्ता चुनौतिका वावजुद

सामुदायिक वन संरक्षणमा जनस्तरबाट चासो लिइएका कारण यसको लोकप्रियता अझ बढ्दै गएको छ । बराहताल गाउँपालिकामा हाल ५३ वटा सामुदायिक वन रहेका छन् । गाउँपालिकामा रहेको वन जंगलले घांसपात तथा दाउराको आपुर्तिमा सहयोग पुगेको छ । बन क्षेत्र फडानी हुदै गएकाले वन्यजन्तुबाट अन्नवालीको नष्ट र मानिस माथि आक्रमण हुने गरेको छ भने वन क्षेत्रमा आगलागीको जोखिम पनि उत्तिकै रहेको छ ।

गाउँपालिकामा फलाम, तामा खानीको संभावना रहेको छ भने चुनढुङ्गा,सेतो माटो,ढुङ्गा बालुवा लगायतका खानीहरु रहेका छन ।

गाउँपालिका क्षेत्रमा विभिन्न प्रजातिका बाघ,भालु,जरायो,मृग, घोरेल, खरायो, थार,दुम्सी,बँदेल,स्याल,बाँदर,गुना,मलसाप्रो, आदि प्रजातिका जीवहरू पाइन्छन । चराचुरुङ्गीहरूमा विशेषतः कालिज,लुइचे,ढुकुर,काग,जुरेली,कोईली, जग्री, हाँस, परेवा, कुखुरा, परेवा,ढुकुर सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे, पाइन्छन।

यस गाउँपालिकामा भेरी नदी, गिरिघाट खोला,बिउरेनी खोला, बत्तिसे, खन्टे, भादघाट, दुघाट खोला, सोतखोला, गिमिने खोला, धनिगाड खोला लगायतका खोलानाला रहेका छन । खोलानालाहरुले यस क्षेत्रको सिंचाई तथा आवस्यक पिउने तथा अन्य प्रयोजन को पानीको आवस्यकतालाइ पुर्ति गरेका छन भने नदी ,खोलामा वाढी आउदा विपद्को जोखिम पनि हुने गरेको पाइन्छ । गाँउपालिकामा बराहताल,सुनद्वारी ताल प्राकृतिक तालका रुपमा रहेका छन भने लामाखाली र विद्यालयको ताल मानव निर्मित हुन ।

बराहताल गाउँपालिकामा विभिन्न ऐतिहासिक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्वको सम्पदाहरू जस्तै शिवमन्दिर, कालिका मन्दिर, बराहताल,बराह मन्दिर,चुलिडाँडा,धनीगाँड, भ्युटावर, गिरिघाट,प्यारागलाईडिङ क्षेत्र लगायतका पर्यटकिय क्षेत्र रहेका छन ।

१.७ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था :

गाउँपालिका वासिन्दाहरुको मुख्य पेसा कृषि तथा पशुपालन हो । यसका अतिरिक्त वैदेशिक रोजगार, जागिर, व्यापार आदि रहेको छ । यहाँका किसानहरुले अन्न, तरकारी ,दलहन तथा मासु, दुध, दही, अण्डाको आदिका लागि गाइगोरु, भैंसी, बङ्गुर, माछा,बाखा, कुखरा आदि पशुपंक्षि पालन गरिन्छ तर कृषि तथा पशुपालन पेशा अझै पुर्ण व्यावसायीक हुन सकिरहेको छैन ।

१.८ यातायात तथा सन्चारको अवस्था :

गाउँपालिकाको सडक यातायात को स्थिति हेर्दा सुर्खेत -जुम्ला सडक र मदन भण्डारी राजमार्गले सुगमता भने थपेको छ । यसका साथै गाउँपालिकाबाट सवै वडाका केन्द्रहरुसम्म स्थानिय सडकहरु रहेका छन । तर अधिकांस सडकहरु कच्ची रहेका छन । यस गाउँपालिकामा यातायातका विभिन्न साधनहरूको उपयोग भएको देखिन्छ । गाउँपालिकामा बस,ट्रक,टेक्टर, जिप ,अटोरिक्सा, मोटरसाइकल को समेत उपयोग गरिएको देखिन्छ । यस गाउपालिकामा संचारको सुविधा केही ठाउमा टावरको समस्या बाहेक राम्रो रहेको छ ।

१.९ जनसङ्ख्याको विवरण :

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार बराहताल गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार ६१६९ र जनसंख्या २५९४३ रहेको छ । गाउँपालिकामा महिलाको जनसंख्या १३४७८ अर्थात ५१.९५ प्रतिशत र पुरुषको संख्या १२४६५ अर्थात ४८.०५ प्रतिशत रहेको छ । वडाअनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. ५मा ५१९९ रहेको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं. ३ मा १३४२ रहेको देखिन्छ । विवरण अनुसार औसत घरपरिवारको आकार ४.२१ रहेको छ । त्यसैगरी लैगींक अनुपात ९२.४८ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३ : वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं	घरधुरी	महिला	पुरुष	जम्मा जनसंख्या	औषत परिवारको आकार	लैंगीक अनुपात
१	३४२	७७२	७३२	१५०४	४.४०	९४.८२
२	७१७	१५०३	१३७२	२८७५	४.१	९१.२८
३	२८६	६८४	६५८	१३४२	४.६९	९६.२०
४	६६३	१४४५	१३२७	२७७२	४.१८	९१.८३
५	१२६८	२७६६	२४३३	५१९९	४.१०	८७.९६
६	५६०	१२१९	११२४	२३४३	४.१८	९२.२१
७	५४०	१२३७	११६८	२४०५	४.४५	९४.४२
८	८१८	१७०९	१६४६	३३५५	४.१०	९६.३१
९	३८९	८५७	७३४	१५९१	४.०९	८५.६५
१०	५८६	१२८६	१२७१	२५५७	४.३६	९८.८३
जम्मा	**६१६९**	**१३४७८**	**१२४६५**	**२५९४३**	**४.३१**	**९२.४८**

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

१.१० अपाङगताका आधारमा जनसंख्या :

यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्याको झण्डै ४.१८ % विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु रहेका छन् । गाउँपालिकामा शारिरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या धेरै रहेको छ । शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या ४३३ जना रहेको छ । यस्तै बहु अपाङ्गता भएका १३६जना रहेका छन् । स्वर बोलाइ अपाङ्गता भएका १२३ जना छन । अन्य विवरण तल दिइएको छ ।

तालिका ४ : अपाङ्गताको विवरण

क.स.	अपाङ्गताको प्रकार	पुरुष	महिला	बालक	बालिका	अन्य	जम्मा
१	शारिरीक अपाङ्ग	२३१	१५४	२५	२२	१	४३३
२	दृष्टिविहिन	१९	२२	०	२	०	४३
३	पुर्ण दृष्टिविहिनता	१२	८	०	१	०	२१
४	न्युन दृष्टिविहिनता	४१	३६	३	०	०	८०
५	सुनाइ(बहिरा)	५१	३९	१	१	०	९२
६	सुनाइ(सुस्त श्रवण)	५१	६३	५	२	०	१२१
७	श्रवण/दृष्टि विहिन	६	२	१	०	०	९
८	स्वर बोलाइ	६७	३६	१२	८	०	१२३
९	मनोसामाजिक अपाङ्गता	२३	१७	२	२	०	४४
१०	बौद्धिक अपाङ्गता	१५	१६	५	७	०	४३
११	अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	०	०	०	०	०	०
१२	अटिजम	०	०	१	०	०	१
१३	बहु अपाङ्गता	७३	५३	४	६	०	१३६
	जम्मा	**५८९**	**४४६**	**५९**	**५१**	**१**	**११४६**

श्रोत: बराहताल गाउँपालिका अपाङ्गता प्रोफाइल २०८२

परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय

२.१ पृष्ठभुमी :

नेपाल भुकम्पिय जोखिममा विश्वमा ११ औ स्थानमा पर्दछ भने जलवायु परिवर्तन को हिसावले चौथो स्थानमा पर्दछ । त्यसैगरि पानि जन्य प्रकोपको दृष्टिले ३० औ स्थानमा पर्दछ । यस अर्थमा नेपाल विपद को उच्च जोखिम भित्र पर्ने मुलुक हो । जलवायू परिवर्तन,कमजोर भुवनौट, अव्यवस्थित वसोवास, विकास निर्माणमा विपदको जोखिम पक्ष लाइ ख्याल नगर्दा प्रकोपका घटना बढदो अवस्थामा त रहेका छन नै यसले गर्ने मानविय तथा भौतिक क्षति पनि बढदो अवस्था रहेको छ । विभिन्न अनुसंधान र अध्ययन का अनुसार नेपालको कुल जनसंख्या को झण्डै ८० प्रतिशत जनसंख्या विपद्को जोखिममा रहेका छन । यसरि नेपालको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा विपद जोखिममा पर्दछन । सुर्खेत जिल्ला पनि विपद् जोखिमको दृष्टिले जोखिमयुक्त जिल्ला हो यहा विपदबाट वर्षेनी ठुलो धनजनको क्षति गर्ने गरेको छ ।

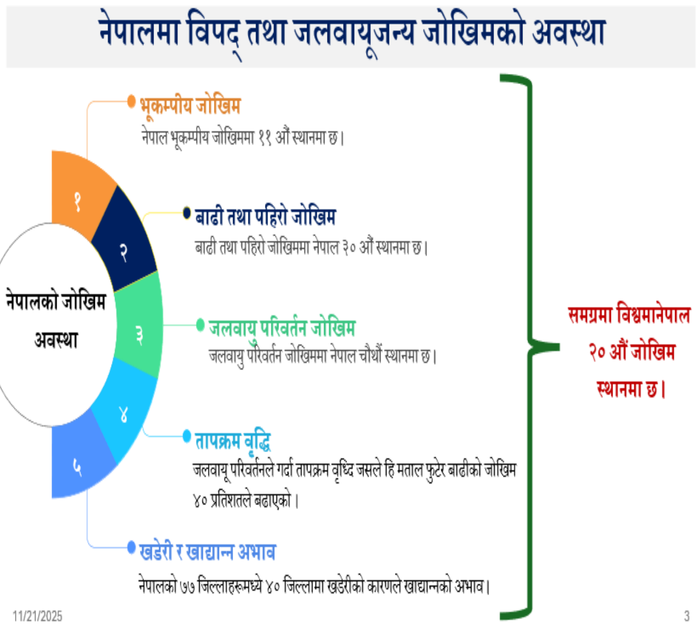

बराहताल गाउँपालिका वहु प्रकोप प्रभावित गाउँपालिका हो ।संकटासन्न अवस्था, अव्यवस्थित वसोवास र भौतिक संरचनाले गर्दा वर्षातको समयमा पहिरो, वाढीले विपद्को अवस्था सृजना गर्ने गरेको छ । यहा वाढी,पहिरो को प्रकोप का साथै वन्यजन्तु,खडेरी,हावाहुरी,आगलागी,असिना, रोगकिरा, महामारी, चट्याङ, सर्पदंश लगायतका प्रकोपहरुले धनजनको क्षति हुने गरेको छ । १० वटै वडामा गरिएको छलफलका आधारमा गाउपालिकामा जम्मा १२ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरीएको छ । गाउँपालिकाको लागि भूकम्प पछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा पहिरो रहेको छ । भूकम्प नेपालकोलागि पहिलो प्रकोप भएको कारण यस गाउँपालिकामा पनि पहिलो प्रकोपको रुपमा राखिएको छ ।

२.२ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

जलवायु परिवतर्नका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा रहेको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष प्रभाव नेपालमा पनि खासगरी जीविकोपार्जन, कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलस्रोत तथा उर्जा, जलवायु उत्पन्न प्रकोप, मानव स्वास्थ्य र ग्रामीण बसोबास तथा भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रमा देखा पर्न थाली सकेको छ । जलवायु परिवर्तन संगै प्रकोप तथा विपद्का घटनाहरु बढी मात्रामा दोहोरिइ रहेका छन् । यसको असरबाट विशेषगरी गरीब, विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु, साधन स्रोत मा कम पहूँच भएका घरधुरी का साथै प्राकृतिक स्रोत मा आश्रित समुदायहरु बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने तथ्य विभिन्न अध्ययनहरुले प्रष्ट पारिसकेका छन् । नेपालमा प्रत्येक वर्ष विभिन्न प्रकोपबाट वर्षेनी हजारौ मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको, हजारौ मानिसहरु घाइते हुने गरेको र अरवौको आर्थिक क्षति हुने गरेको गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पाइन्छ । यसै कुरालाइ मध्यनजर गर्दै नेपालको संविधान तथा नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन ऐन, राष्ट्रिय अनुकूलन

योजना, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद तथा जलवायू परिवर्तन अनुकूलन सम्वन्धि गर्नुपर्ने प्रावधानहरुका साथै राष्ट्रिय रणनीतिक योजना २०१८ - २०३० तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । स्थानिय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद र जलवायू जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि योजना बनाउनु पर्ने स्पष्ट प्रावधान उल्लेख गरिएको छ । तसर्थ स्थानिय तहले विपद्को जोखिमलाई स्थानिय तहमै न्यूनीकरण गर्ने, विपद जोखिम न्युनीकरण का लागी पुर्व तयारी गर्ने, विपदका का घटना भएमा प्रतिकार्य गर्ने र क्षति भएका संरचनाहरुको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण गर्ने कार्यहरु गर्नु पर्दछ । यी कार्यहरु गर्न यस योजनाको आवस्यकता र महत्व छ । यस योजनाले विपद्को जोखिम न्युनिकरण गरी उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्न महत्वपुर्ण योगदान पुर्‍याउदछ । यसका अतिरिक्त यस योजनाको आवस्यकता र महत्व लाइ निम्न वमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- प्रकोप पहिचान र विश्लेषण मा समुदायको सहभागीता रहने ।
- समुदाय द्वारा प्रकोपहरुको स्तर निर्धारण गर्ने ।
- गाउँपालिका तथा वडास्तरमा विपद जोखिम न्युनकिरण र वयवस्थापनमा संस्थागत संरचना तयार हुने ।
- गाउँपालिकामा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा हुने ।
- गाउँपालिका स्तरिय विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण हुने ।
- विपद जोखिम न्युनीकरण कोष स्थापना हुने ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई सकृय वनाउन वातावरण तयार गर्ने ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्ने ।
- यस योजनाले विपद्को समयमा हुने मानवीय सहयोगलाई र्को सुनिश्चितता गर्ने ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्ने ।
- स्रोत र साधनको सही सदुपयोग गरी समुदायलाई प्रकोपको जोखिम वाट जोगाउने ।
- समन्वय र सहकार्यको माध्यम वाट श्रोत परिचालन र जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन हुने ।

२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्दा "स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४" ले उल्लेख गरेका कुराहरुलाइ मध्यनजर गर्दै गाउँपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी,सहभागितामूलक प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन् जुन यस प्रकार छ ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा प्रक्रिया

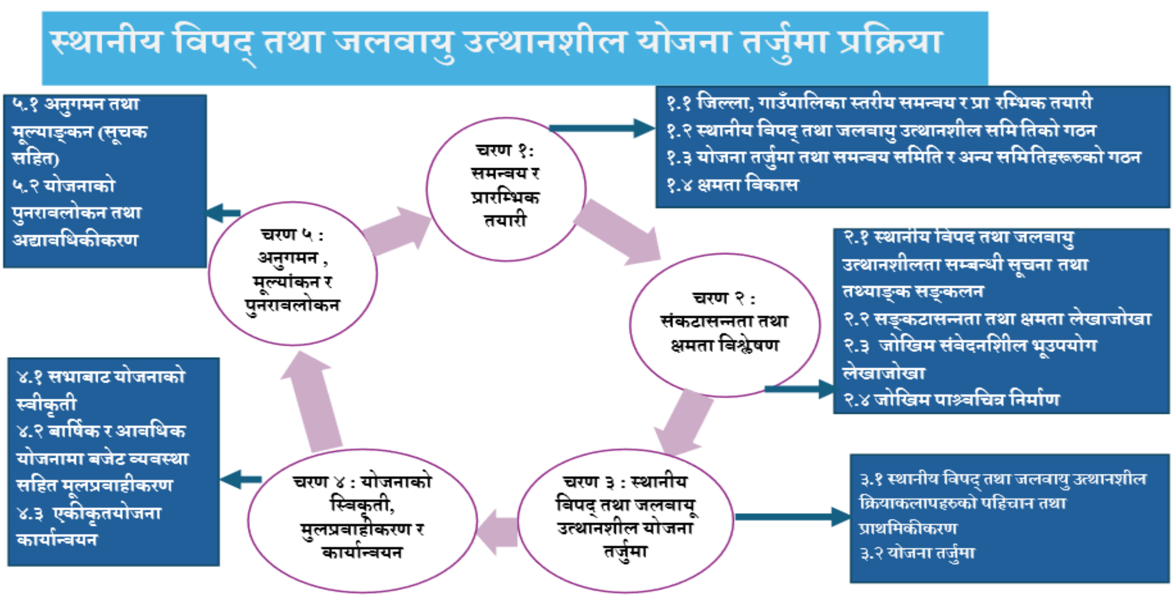

क. स.	क्रियाकलाप
१	▪ गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना सम्वन्धि अभिमुखिकरण तथा योजना निर्माण सर्न्दभमा छलफल र निर्णय
२	▪ वडा स्तरमा गएर सुचना संकलन ▪ वडा स्तरिय जोखिम नक्साङकन ▪ वडा स्तरिय प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण ▪ विगतका वर्षहरुमा भएको विपद्का घटना र क्षतिको विपद्को ऐतिहासिक विश्लेषण गरिएको ▪ विपद वाट हुने क्षतिको कारण ,असर र समाधानको उपाय को विश्लेषण ▪ जोखिम न्युनिकरण का लागी गरिएका स्थानिय प्रयास वारे छलफल ▪ विभिन्न स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ-सस्थाको विश्लेषण गरी स्थानीय आकलन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तर्जुमा . ▪ जलवायु परिवर्तन तथा प्रभाव वारे ं लेखाजोखा गरिएको , ▪ विभिन्न संघ-संस्थागत क्षमता विश्लेषण ▪ जोखिम पार्श्वचित्र निर्माण
३	▪ जोखिम पार्श्वचित्रको प्रस्तुती र प्रमाणिकरण र विपद जोखिम न्यूनिकरण योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन
४	▪ परामर्शदाताबाट मस्यौदा लेखन र मस्यौदा पेश ▪ मस्यौदा उपर छलफल तथा सुझाव संकलन ▪ अन्तिम र रुप तथा गाउँ सभामा पेश ▪ गाउँ सभा वाट पारित

२.४ योजनाको सिमा :

गाउँपालिकाको “स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना” तयार गर्दा सकेसम्म सहभागितामूलक, तथ्यपरक, सर्वस्वीकार्य र कार्यान्वयन योग्य बनाउनका लागि प्रयास गरिएको छ । तर पनि यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा गइ वडा तहको जोखिम नक्साङकन, संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरु संकलन गरिएको भएपनि समुदाय तथा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन । जसका कारण समुदाय स्तर बाटै समस्या पहिचान गर्न सकिएको छैन । त्यसैगरी यस योजनामा अनुमानित वजेट मात्र राखिएको छ जुन वास्तविक वजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरु प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरुको आधारमा तयार गरिएको छ । यस योजनामा उल्लेख भएका क्रियाकलाप गाउँपालिकाले वार्षिक योजनामा समावेश गर्नु पर्दछ । यो योजनामा राखिएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाको मात्रै श्रोत र साधन ले सवै कार्यान्वयन गर्न सक्ने अवस्था नभएकोले यसका लागि प्रदेश सरकार, संघिय सरकार र विकास साझेदारहरु तथा निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहन्छ । त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन पुर्ण रुपमा उपलब्ध हुन्छ नै भन्ने ग्यारेन्टि गर्न सकिँदैन । यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि

गाउँपालिकामा आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा उपलब्धता नरहन सक्छ ।

२.५ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

यो योजनालाई गाउँकार्यपालिकाको बैठक र गाउँसभा मा छलफल गरी स्वीकृत गरिएको छ । अतः यो योजनाको कार्यान्वयन को नेतृत्व गाउँपालिकाले गर्ने छ । योजनाको कार्यान्वयन का लागी प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, विकास साझेदार निकायहरु,रेडक्रस, युनिसेफ लगायत विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, नीजी क्षेत्र, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु र सुरक्षा निकायको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष निर्माण गर्ने वार्षिक योजनामा समावेश र मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहित कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयन का लागी अन्य निम्न वमोजिम का रणनिति अपनाइने छ ।

- गाउँपालिकामा दक्ष तथा तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन गर्दै जलवायु परिवतर्न तथा विपद् व्यस्थापनका लागि स्थानीय जनसमुदायको क्षमता विकास गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन कार्य गरीने छ ।
- स्थानीय स्तरका परम्परागत ज्ञान, सिप, अभ्यास र नवीनतम वैज्ञानिक ज्ञान तथा प्रविधि लाई आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनलाइ प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो क्षमता अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नेछ ।
- आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरी नमूना अभ्यास तथा स्थलगत अनुसन्धानका कार्यक्रमहरु समेत गरिनेछ ।
- विपद्को जोखिमबाट विपन्न, महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बृद्धबृद्धा, बालबालिका आदि वर्गमा पर्ने बढी र फरक प्रभाव लाइ मध्यनजर गरी यस योजनाको कार्यान्वयन प्रक्रियामा समेत सो वर्गलाई विशिष्ट कार्यक्रमका साथै हरेक उपयुक्त कार्यक्रमहरुमा विशेष प्राथमकिता दिइने छ ।
- गाउँपालिकाको क्षमता र वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरुलाई प्रदेश तथा संघीय सरकारमा पठाई कार्यान्वयनका लागि पहल गरिने छ ।
- योजना कार्यान्वयन का लागी जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु, विकास साझेदार, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु,निजी क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्य गरीने छ ।
- यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयार गरी सम्वन्धित निकायमा पठाइने छ ।

परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संङ्कटासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण

३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण :

गाउँपालिकाको १० वटै वडामा वडा अध्यक्ष, जनप्रतिनिधीहरु, स्थानीय बुद्धिजीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, वालक्लव,युवा,स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा गरिएको वडा विपद जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन (VCA) का आधारमा के-कस्ता प्रकोपहरू छन् र विपद्बाट हुने गरेका क्षति र सम्भावित जोखिमको आधार मानी त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ, भनेर मतदान विधिबाट वडाको प्रकोपहरुको स्तरीकरण गरिएको थियो । जुन यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका ५ : प्रकोप स्तरिकरण

वडा नं.	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ
१	भुकम्प	पहिरो	बाढी	बन्यजन्तु	हावाहुरी	आगलागी	रोगकिरा	खडेरी	चट्याङ	महामारी	सर्पदंश	असिना
२	भुकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	खडेरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	असिना		
३	भुकम्प	पहिरो	बन्यजन्तु	हावाहुरी	असिना	रोगकिरा	खडेरी	महामारी	आगलागी			
४	भुकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	आगलागी	खडेरी	महामारी	असिना	सर्पदंश	
५	भुकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	खडेरी	असिना	आगलागी	रोगकिरा	महामारी			
६	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	चट्याङ	बन्यजन्तु	रोगकिरा	महामारी	असिना	
७	भुकम्प	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	रोगकिरा	खडेरी	महामारी			
८	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	महामारी	असिना		
९	भुकम्प	बाढी	बन्यजन्तु	आगलागी	असिना	पहिरो	खडेरी	रोगकिरा	महामारी	असिना		
१०	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	बन्यजन्तु	असिना	रोगकिरा	महामारी		

यस गाउँपालिकाको १० वटै वडामा समुदायसंग गरिएको छलफल वाट गाउँपालिकामा भुकम्प बाहेक ११ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरिएको छ । वडाहरुमा मतदान विधि द्वारा गरिएको सवै वडाहरुका प्रकोपहरुको जम्मा अंक भार र प्राथमिकिकरण माथीको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ६ : वडाहरुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक

प्रकोप	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	खडेरी	हावाहुरी	असिनापानी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	महामारी	चट्याङ	सर्पदंश
अङ्क	१४८	१३२	९६	५९	४७	८६	४१	६८	३७	२१	१६	७
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	छैठौ	सातौ	चौथो	आठौ	पाचौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ

नेपालको संदर्भमा भुकम्प पहिलो प्रकोप हो तसर्थ गाउँपालिकामा भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा बाढी रहेको छ । त्यसैगरी पहिरो, हावाहुरी बन्यजन्तु, आगलागी,खडेरी,असिना, रोगकिरा, महामारी,चट्याङ, सर्पदंश तेश्रो, चौथौ, पांचौ,छैठौ,सातौ,आठौ, नवौ,दशौ,एघारौ र बाह्रौ रहेका छन ।

३.२ जोखिम नक्साङ्कन :

बराहतालगाउँपालिकाको वडाहरुमा गरिएको छलफलमा सहभागीहरुवाट प्रत्येक वडाहरुको निम्नानुसार प्रकोप संकटासन्नता नक्सा तयार गरिएको थियो । प्रकोपका घटना, भौतिक, आर्थिक तथा वातारणीय संकटासन्नता र सम्मुखताले विपद्को जोखिम गाउँपालिकामा बढाएको छ । यदि समयमा नै जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यहरु नगरेमा र संकटासन्नता र सम्मुखताको न्यूनीकरण गरिएन भने कुनै पनि विपद्को घटनाले ठुलो क्षति निम्त्याउन सक्छ । वडा अनुसारका जोखिम नक्सा ***अनुसुची १*** मा राखिएको छ ।

३.३ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा :

यस गाउँपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो र कति क्षति भएको थियो भन्ने जानकारी लिन वडा तहमा विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा मा छलफल गरिएको थियो । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गरिएको थियो । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी लिइएको थियो । विगतको ३० वर्षको विपद्को क्षतिलाई विश्लेषण गर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विभिन्नप्रकारका ७६ वटा प्रकोपका घटना मध्ये भुकम्पबाट ८१८ घर सामान्य चर्केको ,बाढी/पहिरोबाट ४१४ वटा घर,मा क्षति भएको छ भने ३६ वटा घर आगलागीबाट क्षति भएका छन । हावाहुरीबाट ५०८ घर र ३१ वटा विद्यालय र १ वटा वडा कार्यालय लगायतमा क्षति भएको थियो । त्यसैगरी प्रकोपको घटनाबाट ७५ जनामानिसहरुको मृत्यु र ५ जना घाइते भएका छन । यसैगरी हालसम्म झण्डै २५३१ घर परिवारहरु भुकम्प,बाढी,पहिरो,आगलागी,हावाहुरीको प्रकोपबाट प्रभावित भएको पाइन्छ भने करौडौको मुल्य वरावरको आर्थिक क्षति भएको देखिन्छ जुन यस प्रकार छ ।

तालिका ७ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line)

प्रकोप	वडा नं.	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मनविय क्षति	प्राकृतिक क्षति	प्रभावित घरपरिवार	सूचना पुष्ट्याँई
भुकम्प	१	२०७२ बैशाख	वडाभरी	५ वटा घर र ६ वटा विद्यालयमा क्षति		१५ लाख			५ परिवार	वडाका जेष्ठ नागरीकहरु संगको छलफल
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	१५ वटा घर र ६ वटा विद्यालयमा क्षति ।		२२ लाख			१५ परिवार	
	२	२०७२	वडाभरी	४० घर सामान्य चर्केको ।		४ लाख			४० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	१०० घर चर्केको,३ वटा भत्केको ।	पल टांगेर बस्नु परेको	१ करोड			१०३ परिवार	
	३	२०७२	वडाभरी	१२घर सामान्य चर्केको,२ वटा विद्यालय चर्केको ।		८ लाख			१२ परिवार	

		२०८० कार्तिक	वडाभरी	१५वटा घर चर्केको, ३ वटा विद्यालयका भवन चर्केको ।		१० लाख			१५ परिवार	
	४	२०७२ बैशाख	वडाभरी	३५ घर,२ वटा विद्यालय र १ वटा प्रहरी चौकी चर्केको ।		२० लाख			३५ परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	४२ घर, ४ वटा विद्यालय चर्केको ।		३८ लाख			४२ परिवार	
	५	२०७२ बैशाख	वडाभरी	१०० वटा घर र १ गुम्वा बिहार चर्केको	चौरमा आएर १ रात सुतेको	१५ लाख			१०० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	३ वटा घर र १ वटा विद्यालय चर्केको		७५ हजार			३ परिवार	
	६	२०७२ बैशाख	वडाभरी	१० घर सामान्य चर्केको,1 वटा विद्यालय चर्केको ।		१ लाख ५० हजार			१० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	४वटा घर चर्केको, ४ वटा खानेपानी मुहान भासिएको ।		८ लाख ५० हजार			४ परिवार	
	७	२०७२ बैशाख	वडाभरी	१०घर सामान्य चर्केको ।		१ लाख			१० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	३०० वटा घर र ६ वटा विद्यालय र १ वटा स्वास्थ्य संस्था चर्केको, १ वटा मुहान		४ लाख ५० हजार			३०० परिवार	

				भासिएको ।						
	८	२०७२ बैशाख	वडाभरी	५० घर सामान्य चर्केको ।		५ लाख			५० परिवार	
	९	२०७२ बैशाख	वडाभरी	१२ घर चर्केको ।		१२लाख			१२ परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	१५ घर चर्केको ।		१५ लाख			१५ परिवार	
	१०	२०७२ बैशाख	वडाभरी	२० घर सामान्य चर्केको ।		८ लाख			२० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	३० घर सामान्य चर्केको ।		१२ लाख			३० परिवार	
बाढी	१	२०७१ साउन	सुंगुरखाल,तेलपानी ज्यामिरे,गााडापानी	१६ घर,१ घट्ट र १ काठेपुलमा क्षति ।		५ करोड	४ जनाको मृत्यु	३०० रोपनी	१६ परिवार	
	२	२०४६ असार	डोप्काा टोल	५ वटा घर डुवानमा ।		१ लाख			५ परिवार	
		२०७१ साउन	रानीघाट,थापाडेरा, डोप्का,दुविचौर,माथिल्लो सिस्ने,पाग्मा,तल्लो सिस्ने(भेरी नदी र पग्मा खोलाको बाढी)	१४२ घर वगेको,२ वटा विद्यालय र ५ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति,२ वटा मन्दिर,२ वटा झोलुङ्गे पुलमा क्षति ।	विस्थापित भइ गिरिघाटमा बसेको ।	१,१ वटा बंगुर र गाइ फर्ममा क्षति,१०० गाइ,६० वटा बंगुर,२० वटा भैसी,२०० वटा गोरु मरेको (२२ करोड)	२५ जनाको मृत्यु	७८० रोपनी जमिनमा क्षति	३०० परिवार	
	४	२०७१ साउन २९	चन्द्रिबाझ,साझघाट,कुटा कसेनी,छाप्रे	६५ घर पूर्ण क्षति,३ वटा विद्यालयमा क्षति,२ वटा पुल र ६		बाखा १५६,गोरु ५३,गाई ४४, भैसी २० र ९००० माछा	१६ जनाको मृत्यु	१८० रोपनी	६५ परिवार	

				कि.मी. खानेपानी पाइप,५ वटा माछा पोखरी र वन कार्यालयमा क्षति ।		१२ करोड				
		प्रत्येक वर्ष	चन्द्रिबाझ,साझघाट,कुटा कसेनी,छाप्रे			१० लाख		२० रोपनी	६५ परिवार	
	५	२०४५ साउन	सोतखोला,चेपाङ, भेरीछाल,हात्तिमारे, ओखले,चिसापानी, बेल्तडी	१ वटा काठको पूलमा क्षति ।		५० लाख		६५० रोपनी जमिन बगाएको	६० परिवार	
		२०७१ साउन	चेपाङको भेरीछाल	१८ घर पूर्ण क्षति, १ जडीबुटी प्रशोधन केन्द्रमा क्षति,३००० मी खानेपानीको पाइपमा क्षति,१ वटा खानेपनीको इन्टेक,३ वटा पक्कि सिचाइ कुलो र२ वटा बिद्यालयमा क्षति ।		२ करोड,५४ लाख		१६९ रोपनी जमिन	१८ परिवार	
	६	२०६९ साउन	इखेनी र बुटी	१२ वटाघरमा पुर्ण क्षति,८घरमा आसिंक क्षति,१ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षति ।		गाइ २०,भैसी १२,बाखा २५ १ करोड ६४ लाख		६५० रोपनी	८० परिवार	

		२०७१ साउन	झाखेत, इखेनी र बुटी	१ वटा खानेपानी मुहानमा क्षति ।				९१ रोपनी	४२ परिवार	
	८	२०७१ साउन	टाटी,ग्वालेकाडा,कालेगाउँ,हात्तिमारे,बेलचौर,धनीगाड खोला,हरिआँप,ढाँड बेबाटाघारी,खमरी घाट,सिंदुरे	२ वटा खानेपानी,२ वटा सिंचाइ कुलो,६ वटा मुहानमा क्षति ।		१ करोड ७० लाख		९३८ रोपनी जमिनमा क्षति	१०० परिवार	
	९	२०७१ भदौ	सोतखोला क्षोत्र,	१ वटा पूल, र १ वटा पानी घट्ट २ कि.मी. नहरमा क्षति ।		७ वटा बाखा २ करोड५० हजार लाख		५०० रोपनी जमिन क्षति	८० परिवार	
	१०	२०७१ साउन	सिमलचौर,खेल कुली,भित्रीखोला,टाटीखोला,सिस्नेथरी	५ वटा घर र ४ वटा गोठ बगाएको,३ वटा खानेपानीको ट्याङ्की,पाइप र मुहानमा क्षति		जमिन ८० लाख,बाखा १ लाख		४० रोपनी जमिन	२२ परिवार	
पहिरो	१	२०७१ साउन	तेलपानी,मंग्राह, गाडापानी, सुगाखाल,श्रीचौर, काफलगैरा,ज्यामीरे	१ घर पूर्ण क्षति,१० घर आंसिक क्षति ।		९ वटा बाखा २५ लाख		१०० रोपनी	१२ परिवार	
		२०८२ साउन	तेलपानी,पाखापानी			३ लाख		२ रोपनी	२ परिवार	
	२	२०७१ साउन	रानीघाट,थापाडेरा, डोप्का,दुविचौर,माथिल्लो सिस्ने,पाग्मा,तल्लो	सडकमा क्षति ।						

			सिस्ने							
	३	२०७१ साउन	केलाडी,सिस्नेरी,हरैकाडा,तातपानी, कालीआँप,कुण्टा, नर्सिङकाडा,ओखतोली,सुकुरमाला	१५ वटा घरमा क्षति,२ वटा नहरमा क्षति ।		३० लाख		२५ रोपनी	१५ परिवार	
	४	२०६४ साउन	सिम्लेपानी,चन्द्रिबाझ	१८ घरमा क्षति		१ करोड		८० रोपनी	१८ परिवार	
		२०६१ साउन २९	तल्लो तरङ्गा	१ घरमा क्षति ।		१४ लाख	३ जनाको मृत्यु	७ रोपनी	१ परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	सिम्लेपानी,चन्द्रिबाझ, तल्लो तरङ्गा			१५ लाख		१० रोपनी	२० परिवार	
	५	२०७६ असार,साउन	लेखगाउँ टोल, सततर्ना,भुटुके,करियापानी,डोटेपाटा	१ घर पूर्ण र ९ घरमा आंसिक क्षति ।		१मैसी गोठ र १ कुखुराको फर्ममा क्षति २५ लाख		१० रोपनी	१० परिवार	
		२०७९ भदौ	लेखगाउँ टोल, सततर्ना,भुटुके,करियापानी,डोटेपाटा	३ घर पूर्ण र १४ घरमा आंसिक क्षति ।		२० बाखा,१ हल गोरु,३ वटा बंगुर १५ लाख		६५रोपनी	१७ परिवार	
	६	२०७९ साउन	लमकाने,मटेला	२ घर पूर्ण क्षति,८ घर आसिंक क्षति,१ व्टा खानेपानी ट्याङ्की र ५०		१८ लाख ५० हजार		१३ रोपनी	९ परिवार	

				मिटर सिंचाइ कूलोमा क्षति ।						
	७	२०७१ साउन	चेप्टेढुङ्गा,सांगुरे खोला,सैनापुल, गगल्चे,खाटाखोला, गिनियोखोला,खाख्ले खोला,पिगाले,	२ वटा खानेपानी, पाइपलाइन र मुहान बगाएको,४ वटा सिंचाइकुलोमा क्षति ।		९० लाख		२० रोपनी	२२ परिवार	
		२०८२ साउन	गगल्चे	खानेपानी र सिंचाइ कुलोमा क्षति ।		९ लाख	१ जना	२ रोपनी	२ परिवार	
	८	२०७१ साउन	डाडाथरी,आँपथरी, उपल्लो डाडाथरी, चिसापानी,गयला घारी,हुइके,कुम्ली काटे	८घरमा आंसिक क्षति,८० मिटर कुलोमा क्षति ।		१० लाख			८ घरपरिवार	
	९	२०७१ भदौ	धरापानी,पिपलसारे, सिरेनी,स्यालाटोल, तुसारे,उदोखोला,	१ घर पूर्ण क्षति,५ वटा गोठ चर्केको,२ वटा बाखा,२ वटा गोरु र १ वटा सुंगुर मरेको ।		१० लाख		१२ रोपनी जमिन क्षति	१२ परिवार	
	१०	२०८१ साउन	ठुम्का,भित्रिखोला, हल्देखर्क	२ वटा घर पूर्ण क्षति र १ वटा गोठ बगाएको,५०० मी.खानेपानी,पाइप र २ वटा कुलोमा क्षति ।		१५ लाख		२२ रोपनी जमिन क्षति	६ परिवार	
आगलागी	**१**	२०८०	पाखापानी	१ वटा बाखाको		५० हजार			१ परिवार	

		बैशाख		खोर जलेको ।						
		प्रत्येक वर्ष	गडापानी,पाखा पानी,सुंगुरखाल,काफलगैरा, मग्रह,तेलपानी	जंगल नजिकका बस्तीहरु		४ लाख			५ परिवार	
	२	२०७८ बैशाख, जेठ	तल्लो सिस्ने	९ वटा घर जलेका ।		९ लाख	१ जनाको मृत्यु	प्रत्येक वर्ष जंगलमा	९ परिवार	
	४	प्रत्येक वर्ष	जंगलमा			५ लाख				
	५	प्रत्येक वर्ष	जंगलमा	२ वटा घर र खानेपानी पाइपमा नोक्सानी ।		५ लाख			२ वरिवार	
	६	२०७४ चैत	विउरेनी	७ वटा घर जलेको ।		४९ लाख	१ जना बालकको मृत्यु		७ परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	इखिनी,बुटी, विउरेनी,धनकुटी	५ वटा घर जलेको ।		५ लाख			५ परिवार	
	७	२०८०	वडाभरी जंगलमा							
	८	२०७३ फागुन	भट्टेघारी	१३ घरमा क्षति		१८ लाख			१३ परिवार	
	९	प्रत्येक वर्ष बैशाख ,जेठ	धुम्के	५ वटा आयोजनाका खोपानी पाइप,		४ लाख		वन जंगल विनास	४ परिवार	
	१०	२०८० बैशाख ,जेठ	धुम्के	४ वटा गोठ जलेको		४ लाख			४ परिवार	
		२०८० बैशाख ,जेठ	चैलाने	४ वटा खोर जलेको		२ लाख			१ परिवार	

		२०८१ बैशाख	नेप्टे	१ वटा खोर जलेको		७ बाखा,१ भैसी,१ पाडा मरेको २ लाख			१ परिवार	
		प्रत्येक बर्ष	जंगलमा						११ परिवार	
हावाहुरी	**१**	२०७५ बैशाख	श्रीचौर,ज्यामीरे	१५ वटा घरको छाना ,१वटा विद्यालयको छानामा क्षति ।		८ लाख			१५ परिवार	
	२	२०७९ बैशाख	वडाभरी	६० घरको छाना ३ वटा विद्यालयको छाना र विद्युत तारमा क्षति ।		३५ लाख	१ जनाको मृत्यु		६० परिवार	
	३	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी	८,१० वटा घर		३ लाख			१० परिवार	
	४	२०६० वैशाख,जेठ	वडाभरी	८० वटा घर र ४ वटा विद्यालयमा क्षति ।		फलफुल तथा अन्नबालीमा क्षति ९० लाख			८० परिवार	
		२०६८ वैशाख,जेठ	वडाभरी	४३ वटा घर र ६ वटा विद्यालयमा क्षति ।		फलफुल तथा अन्नबालीमा क्षति ६० लाख			४३ परिवार	
		२०७१ वैशाख,जेठ	वडाभरी	२२ वटा घर र ६ वटा विद्यालयमा क्षति ।		फलफुल तथा अन्नबालीमा क्षति ५० लाख			२२ परिवार	
		२०७५ वैशाख,जेठ	वडाभरी	१३ वटा घर र महोत्सवको घेरावारमा क्षति ।		फलफुल तथा अन्नबालीमा क्षति १२ लाख			१३ परिवार	
		२०७७ वैशाख,जेठ	वडाभरी	वडा कार्यलय भवनमा क्षति ।		५ लाख				

		२०७९ वैशाख,जेठ	वडाभरी	४वटा विद्यालय,३ वटा मन्दिर,१ व्टा चर्च,आमा समुह र वन कार्यालयको भवनमा क्षति ।		१८ लाख				
		२०८१ वैशाख,जेठ	वडाभरी	१ वटा विद्यालय र सोलार पातामा मा क्षति ।		६ लाख				
		२०८२ जेठ ५	वडाभरी	७ वटा घरमा क्षति ।		४ लाख			७ परिवार	
	५	२०५० साल यता प्रत्येक वर्ष	वडाभरी	६० वटा घरको छाना उडाएको । विद्युत पोलमा क्षति ।		अन्नबाली,फलफुलमा नोक्सान ४१ लाख			६० परिवार	
	६	२०७० बैशाख	वडाभरी	८ घर र १ वटा विद्यालयमा क्षति ।		७ लाख ८० हजार	१ जना अपाङ्ग भएको		९ परिवार	
	७	२०८१ जेठ १९	वडाभरी	५८ वटा घर,३ वटा सार्वजनिक भवनको छानामा क्षति ।		२२ लाख ५० हजार	१ जनाको मृत्यु		५८ परिवार	
	८	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी	१६ घर र ३ वटा विद्यालयका छानामा क्षति ।		९ लाख ५० हजार			१३ परिवार	
	९	२०७८ बैशाख,जेठ	सिमपाटा,पिपलसारे,फिनीकाडा,	११० घरमा क्षति, २ वटा विद्यालयमा क्षति ।		अन्न,तरकारी,फल फुलमा क्षति ५ लाख			१०० परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,फलफुलमा नोक्सानी,७०			१४० परिवार	

						बाखा १७ लाख				
	१०	२०७९ बैशाख	सिमलचौर,हल्देखर्क	८ वटा घर र ३ वटा बाखाखोरमा क्षति		१ लाख			११ परिवार	
चट्याङ	१	२०७७ साउन,भदौ	अनरुद्र			कुखुरा १० वटा बाखा ५ हजार	२ जनाको मृत्यु		२ परिवार	
	६	२०८० बैशाख	विउरेनी टोल	१ घरमा क्षति ।	-	३ लाख		-	१ परिवार	
	७	२०७३ जेठ	कल्याण	१ घरमा आसिंक क्षति ।		५० हजार	२ जनाको मृत्यु		१ परिवार	
		२०८० असार	लखरपाटा,माथिल्लो स्याउले	१ घरमा आसिंक क्षति ।		५० हजार			१ परिवार	
खडेरी	१	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान १० लाख			१०० परिवार	
	२	प्रत्येक बर्ष	थपाडाडा,डोप्का,सिस्नेरी			मकै,दाल,गहु,बेसार ,अदुवा, सुन्तला,अन्न बाली फलफुल नोक्सान ५लाख			१०० परिवार	
	३	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ७ लाख			२५० परिवार	
	४	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली			२०० परिवार	

						नोक्सान ८ लाख				
	५	२०६३ साउन	वडाभरी			धान,मकै कोदो खेतिमा क्षति (१करोड)।			२०० परिवार	
		२०७९ असार	वडाभरी			धान,मकै कोदो खेतिमा क्षति ६ लाख)।			१०० परिवार	
	६	२०५९ बैशाख	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ५० लाख			१५० परिवार	
	७	२०७८ कार्तिक देखि फागुन	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ३५ लाख			४०० परिवार	
	८	२०७२ असार	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ३० लाख			६०० परिवार	
	१०	२०५९ जेठ,असार, साउन	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ५० लाख			२०० परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी १० लाख			२०० परिवार	
महामारी	**२**	२०७६					१ जनाको मृत्यु		१ परिवार	
	४	२०६४	वडाभरी				४ जनाको		४ परिवार	

		साउन(झाडापखाला)					र्मत्यु			
	१०	२०५७ भदौ	वडाभरी				४ जनाको मृत्यु		४ परिवार	
बन्यजन्तु	**१**	२०७० साल देखि प्रत्येक वर्ष	तेलपानी,भग्रह,गाजपानी,सुंगुरखाल, काफलगैरा,ज्यामीरे ,श्रीचोर			बख्रा ,गइगोरु, अन्न,तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ३२ लाख			२२० परिवार	
	२	२०७५ साल देखिप्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी १० लाख			२०० परिवार	
	३	२०८६ साल पुष	लेखगाउँ				१ जनाको मृत्यु २ जना घाइते		३ परिवार	
		२०८२ साल कार्तिक	गुराँसे				२ जना घाइते		२ परिवार	
		२०७० साल देखिप्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी १० लाख			३०० परिवार	
	४	२०७५ साल देखिप्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ८ लाख			१५० परिवार	
	५	२०७७ साल	सुनद्वारी,बाँदरेपानी,			अन्न,तरकारी,			१०० परिवार	

		देखिप्रत्येक वर्ष	सिमलघारी,आँपखोली,आँपपानी,नारंगे, कोलगैरा,खारखोला, सिपालीचौर,करियापानी			फलफुलमा नोक्सानी २५ लाख				
	६	२०७५ देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी २५ लाख			१०० परिवार	
	७	२०७५ देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी १० लाख			५०० परिवार	
	८	२०७५ देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ८ लाख			६०० परिवार	
	९	२०७५ देखि प्रत्येक वर्ष	थारी,घोडाआँखे, उदोखोला(बाघ, चितुवा,बाँदर,दुम्सी, वदेल)			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ५ लाख			२५० परिवार	
	१०	२०७५ देखि	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी १० लाख			३५० परिवार	
बालीनालीमा रोग किरा	१	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै,तरकारी,फलफुल(५लाख)			२०० परिवार	

	२	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			धान,गहु,मकै,आलु, तरकारीमा नोक्सान			४०० परिवार	
	३	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै,तरकारी,फलफुल(८ लाख)			२०० परिवार	
	४	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै,तरकारी,फलफुल(१० लाख)			१५० परिवार	
	५	२०७२ देखि हाल सम्म	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी,फलफुल (१० लाख)			२०० परिवार	
	६	२०८१ साउन	वडाभरी			मकै,तरकारी,फलफुल(१०लाख)			५०परिवार	
	७	२०७० देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी,फलफुल (१२ लाख)			२०० परिवार	
	८	२०७० देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी,फलफुल (१२ लाख)			६०० परिवार	
	९	२०७७ देखि	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ७ लाख			२०० परिवार	
	१०	२०७० देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी,फलफुल (१० लाख)			२५० परिवार	
असिना	**१**	२०६२	तेलपानी,भग्राह,गा			धानवालीमा			१०० परिवार	

		कार्तिक	डापानी,श्रीचौर			नोक्सानी २ लाख				
		२०७३ कार्तिक	तेलपानी			आलु,तरकारी अन्नवालीमा नोक्सानी(७ लाख)			१०० परिवार	
	३	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुल खेतिमा नोक्सानी(८लाख)			१५० परिवार	
	५	२०७० चैत्र	वडाभरी			अन्न,तरकारी, फलफुल खेतिमा नोक्सानी(३ लाख)			५० परिवार	
	७	२०७४ बैशाख	वडाभरी			गहु,केराउ,चना, तरकारी बालीमा नोक्सानी २० लाख			२०० परिवार	
		२०७५ कार्तिक	वडाभरी			धान खेतिमा नोक्सानी २० लाख			२०० परिवार	
	९	२०६७ जेठ	थारी,फिनीकाडा र वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ५ लाख			१८० परिवार	
		२०८० कर्तिक	थारी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ४			४० परिवार	

						लाख				
		२०८१ चैत्र	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी १५ लाख			६० परिवार	
	१०	२०६३ जेठ	वडाभरी			अन्न,तरकारी र फलफूलमा नोक्सानी ५ लाख			१८० परिवार	
		२०७३ चैत्र	लेखगाउँ,हल्देखर्क, फोजापानी,सलैना			अन्नबाली, तरकारी फल फुलमा नोक्सानी ५ लाख			१५ परिवार	
		२०८० कार्तिक	लेखगाउँ,			अन्नबाली, तरकारी फल फुलमा नोक्सानी ३ लाख			२० परिवार	
सर्पदंश	**१**	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी				८जनाको मृत्यु		८ परिवार	
	२	२०६५					१ जनाको मृत्यु			
	४						१ जनाको मृत्यु			
	५	२०८२					१ जनाको मृत्यु			
	८	२०७८					१ जनाको मृत्यु			

३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण :

स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेको संकटासन्नता स्तरिकरण विधिअनुसार तोकिएका सुचक हरुलाइ आधार मानी विपदको ऐतिहासीक समयरेखा को सुचना वाट आएका क्षतिको विश्लेषणगरी देहाय वमोजिम वडाहरुको संकटासन्नता विश्लेषण गरिएको छ । यसरी अंकभारको आधारमा उच्च,मध्यम र न्युन गरी तिन तहमा संकटासन्नता स्तरीकरण गरिएको छ । गाउँपालिकाको ६ वटै वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको पाइएको छ ।

तालिका ८ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरिकरण

वडा नं.	मानविय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमी र वन	सामाजिक क्षति	विगतमा भएकाविपद्का घट्नाक्रम	बालीलगाउने बाली भित्र्याउने समयमाआएको परिवर्तन	तपक्रममा आएको परिवर्तन	जोखिमले भविष्यमापार्ने सक्ने असर	श्रोतको उपलब्धता तथा पहुंच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीयज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधी	जम्मा	स्तर
१	६	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३३	मध्यम
२	६	३	२	३	३	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३४	मध्यम
३	२	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	२८	मध्यम
४	६	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३३	मध्यम
५	२	३	२	३	३	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३०	मध्यम
६	२	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	२९	मध्यम
७	४	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३१	मध्यम
८	२	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	२९	मध्यम
९	२	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	२९	मध्यम
१०	४	३	२	३	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३१	मध्यम

स्पष्टिकरण :

क्र.स.	अङ्कभार	स्तर
१	३८ भन्दा माथी अङ्कभार	उच्च सङ्कटासन्न
२	२४ देखि ३८ सम्म अङ्कभार	मध्यम सङ्कटासन्न
३	२३ भन्दा कम अङ्कभार	न्युन सङ्कटासन्न

३.५ पात्रोहरु (प्रकोप पात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो) :

वडाबाट संकलन गरिएको सूचना तथा गाउँपालिका स्तरमा गरिएको छलफलका आधारमा प्रकोप पात्रो,मौसमी पात्रो र वालि पात्रो तयार गरिएको छ । विभिन्न प्रकोपले कुन कुन महिनामा मानिसहरु बढी संकटासन्न हुन्छन भन्ने प्रकोप पात्रोले देखाउँदछ । त्यसैगरी मौसमी पात्रोको विश्लेषणवाट करिव ३० वर्ष र अहिले मौसममा आएको परिवर्तन लाइ देखाउछ । वालि पात्रोले वालिहरु लगाउने र भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन लाइ देखाउछ । पात्रो हरुको विश्लेषण वाट विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा पूर्वतयारी, अल्पीकरण र रोकथाम र जलवायु अनुकुलनका के कस्ता कार्यक्रम कहिल गर्ने भनेर योजना बनाउन सहयोग पुग्दछ यसै कुन मौसममा कुन प्रकारको खेती लगाउने भन्नेमा समेत सहयोगी हुन्छ ।

तालिका ९: प्रकोप पात्रो

महिना / प्रकोप	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
बाढी	पहिले												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
वन्यजन्तु	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
चट्याङ	पहिले												
	अहिले												

तालिका १० : मौसम पात्रो

महिना मौसम	३० वर्ष	बौसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
मनसुन वर्षा	पहीले												
	अहिले												
हिउंदे वर्षा	पहीले												
	अहिले												
गर्मी समय	पहीले												
	अहिले												
जाडो समय	पहीले												
	अहिले												

तालिका ११ : वाली पात्रो

महिना वाली	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
धान रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
धान भित्राउने	पहिले												
	अहिले												
आलु रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
आलु भित्रयाउने	पहिले												
	अहिले												
मकै रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
मकै भित्राउने	पहिले												
	अहिले												
गहुं छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ भित्राउने	पहिले												
	अहिले												
तोरी छर्ने	पहिले												
	अहिले												
तोरी भित्राउने	पहिले												
	अहिले												
मसुरो छर्ने रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
मसुरो भित्राउने	पहिले												
	अहिले												

पात्रो हरुमा छलफलका क्रममा विगत ३० वर्ष देखि हालसम्म ठुलो परिवर्तन नदेखिए पनि सहभागीहरुको अनुभव तथा विश्लेषण का आधारमा निम्न परिवर्तन अनुभव गरिएको छ ।

- गर्मीको समय पहिला भन्दा वृद्धि भइरहेको र एक्कासी गर्मी वढ्ने गरेको छ ।
- मनसुनी वर्षा र हिउदे वर्षा हुने समयमा पनि परिर्वतन आएको छलफलवाट निश्कर्ष निस्केको थियो ।
- वर्षा हुने समय पनि पहिलाको तुलनामा कहिले वढि र कहिले कम हुने गरेको ।
- मुख्य जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरु खडेरी, पहिरो र असिना,हिमपात पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ ।
- साथैअन्य प्रकोपहरू पनि पहिलेभन्दा बढी र दोहरीएको देखिन्छ ।
- खडेरी पनि पहिलेको तुलनामा धेरै वढि समय हुने गरेको छ
- चट्याङ्ग अहिले जुनसुकै बेलामा पर्ने र नोक्सान वढी गरेको छ ।
- जाडो हुने समयावधिमा ठुलो परिवर्तन नरहे तापनि जाडोपनको मात्रा घटेको महसुस गरिएको छ ।
- त्यसै गरी हावाहुरी हुने समयमा पनि वृद्धि भएको पाईन्छ
- खडेरीले तथा हावहुरीले गर्दा आगलागी को प्रकोपलाई बढावा दिएको देखिन्छ ।
- वालि लगाउने समय पारम्पारिक रूपमै चलिआए पनि हाल यसको पाक्ने समय तथा लगाउने समयमा निरन्तरता रहेको पाइँदैन

३.६ प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण :

गाउँपालिकाका वडाहरुमा विपद् वाट हुने क्षतिको काारण र असर विश्लेषण गर्न का लागि वृक्ष विश्लेषण विधिको माध्यमबाट कारण र असर का साथै संभावित समाधाानका उपायहरु छुट्याउन लगाइएको थियो । यस गाउँपालिकामा हुने गरेका बहुप्रकोपहरु विपद्मा परिणत हुनुमा समुदायमा भएको ज्ञानको कमी, श्रोतको अभाव, भूवनावट, जलवायुको कारण रहेको छलफलका क्रममा पाइएको थियो । जसले गर्दा जनधनको क्षति, प्राकृतिक श्रोत नोक्सान हुने गरेको र हुने सम्भावना रहेको छ । विपदवाट हुने क्षतिको कारणहरु,यसका असर र संभावित समाधानका उपायहरु वारेसमुदायसंग छलफलगर्दा निम्नअनुसार विश्लेषण रहेको छ ।

तालिका१२ : प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण

क्र. सं.	विपद्को संभावित अवस्था	विपद् वाट हुने क्षती को कारण	असर	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१	भूकम्प वाट हुने क्षति	• कमजोर घर संरचना । • जनचेतनाको कमी । • पूर्वतयारीको कमी । • भूकम्प प्रतिरोधि घर बनाउने निति कार्यान्वयन नहुनु । • ठूला र अग्ला घर बनाउने होडवाजि ,देखासिकी । • कमजोर र गुणस्तरहिन समाग्रिको प्रयोग हुनु । • दक्ष कामदारको कमी ।	▪ मनिसको मृत्यु अंगभंग । ▪ घरवास बिहिन । ▪ गरीवि,खान बस्नको अभाव । ▪ पशु चौपायाको मृत्यु । ▪ माहामारी ।	• भुकम्प प्रतिरोधि संरचना निर्माण गर्ने । • जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने । • पूर्वतयारी गर्ने । • घर निर्माण निति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने । • भू बनावट हेरेर घर संरचना बनाउने । • गुणस्तरीय समाग्रिको प्रयोग गर्ने । • दक्ष कमदार लाइ काम गर्न लगाउने । तथा कामदारलाइ तालिम दिने ।
२	बाढी/पहिरो वाट हुने क्षति	• बनजंगल विनास । • अब्यवसथित सडक निर्माण । • नदि, खोला किनार नजीक	• मानविय क्षति । • आथिक क्षति र भौतिक संरचा भत्कनु ।	• बृक्षारोपण गर्ने । • जथाभावि सडक न खन्ने । • भौतिक संरचना निर्माण गर्दा

		घर र वस्ती निर्माण गर्नु । • जोखिम स्थानमा तटबन्धन नहुनु । • जथाभावि नदि, खोला जन्य पदार्थ को जथाभावि उत्खनन । • नदि खोला छेउमा अव्यवस्थित बसोबास । • बाढी सम्वन्धि जनचेतनाको कमी ।	• बाटोघाटो र खानेपानीका मुहानहरु मसिनु । • खेतियोग्य जमिन पुरिनु । • खेतियोग्य जमिन कटान हुनु । • घर तथा अन्य भौतिक क्षति हुनु । • वालवालिकाको पढाईमा असर पर्नु । • खानेपानीको अभाव । • गरिवि वढ्नु । • वसाइ सराइ । • विस्थापित हुनु । • बालीलालीमा क्षति ।	जमिनको भु वनावट र भौगोलिक बनावट हेरेर निर्माण गर्ने । • तटवन्ध लगाउने । • नदि,खोला नियन्त्रण गर्ने • नदिखोला जथाभावी उत्खनन् नगर्ने । • .नदिखोला नजिक घर निर्माण नगर्ने । • खोला किनारमा वृक्षा रोपण गर्ने । • . खोलामा ग्याविन लगाई तटबन्धन गर्ने । • . खोलाको छेउछाउबाट ढुङ्गा ननिकाल्ने । • . खोलाको वहाव नियन्त्रण गर्ने । • .बाढीको जोखिम क्षेत्रमा घर नबनाउने ।
३	आगलागी वाट हुने क्षति	• जनचेतनाको कमी । • खुला चरी चरनको कारण । • बालबच्चाको लापरर्वाहीका कारण । • जथाभावी आगो प्रयोग । • हावाहुरी । • लापरवाही ।	• घर गोठ जल्ने । • पशु चौपाया जल्ने । • सम्पति जल्ने । • मानिस मर्ने ।	• . खरको छाना हटाउने । • सलाई,लाईटर टाढा राख्ने । • सुरक्षित चुलो निर्माण । • . जथाभावी वनमा आगो नलगाउने । • .वालवालीकाबाट सलाई लाइटर टाढा राख्ने । • . आगलागी बारे चेतना मूलक कार्यक्रम गर्ने । • जंगलमा अग्नी रेखा निर्माण गर्ने • .अगेनो निभाउने(छाप्ने) । • .घना बस्ती भएको ठाउमा पोखरी बनाउने । • .चुरोट/विडीका ठूटा जथाभावी नफाल्ने । • विद्युतिय उपकरण ठिकठाक राख्ने ।
४	हावाहुरी वाट हुने क्षति	• कमजोर घरका छाना । • जस्ताले छाएका विद्यालय । • भौगोलीक वनावट । • मौसम परिवर्तन ।	• मानविय क्षती । • आगलागी हुन सक्ने । • घरको छाना उडाउने । • वालवालिकालाई चोटपटक लाग्ने । • फलफुल खेतीमा नोक्सान । • विद्यालयको छाना उडाउने । • रुखविरुवा ढाल्ने । • विद्युतलाइनमा बाधा ।	• पुराना र बुढा रुख हटाउने । • घरको छाना बलियो बनाउने । • सुरक्षित घर बनाउने । • बृक्षारोपण गर्ने । • विद्यालयका छाना वलियो बनाउने ।
५	वन्यजन्तु वाट हुने मानविय तथा वालिहरुको क्षति	• वनजंगल विनास । • ,बन्यजन्तुलाई जंगलमा आहारको कमी । • जथाभावी बसोबास । • अत्यधीक बनमाराको बृद्धि । • जंगलि जनावरका बासस्थान अतिक्रमण हुनु । • जंगलि जनावर भगाउने	• फलफूल नोक्सान । • वालवालिकालाई तर्साउने । • मानिसहरुलाई आक्रमण । • अन्नबाली नास । • आयआर्जन घट्ने । • चौपायमाथि आक्रमण । • डरत्रास ।	• कुकुर पाल्ने । • ठूलो ध्वनी निकाल्ने संयँत्र बनाउने । • भयाउने(पुतला) राख्ने । • जंगल विनास रोक्ने । • चौकीदारको ब्यबस्था गर्ने । • .वन क्षेत्रको घेरवार गर्ने । • बनमारा हटाउने आभियान

		पुराना उपाय छोडनु ।		चलाउने ।
६	रोग किरा वाट हुने क्षति	• कम गुणस्तरको विउविजन प्रयोग । • जलवायू परिवर्तन ।	• अन्नवाली मा नोक्सान । • कृषि उत्पादन घट्नु ।	• वेर्नाको पातको टुप्पामा रहेका फुलहरुलाइ पातको टुप्पो चुडेर नष्ट गर्ने । • जैविक विषादी प्रयोग गर्ने ।
७	असिना वाट हुने क्षति	• जलवायु र मौसम परिवर्तनका कारण । • भौगोलिक अवस्था । • परम्परा गत खेति प्रणाली ।	• अन्न वालि ,तरकारी वालि र फलफुल वालिमा हनि । नोक्सानि गरी अन्न संकट हुने ।	• प्रकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने • जलवायु परिवर्तन थेग्ने वालि संरक्षण र लगाउने । • असिना सहने वालि लगाउने • अन्न भण्डारण । • .वाली चक्रमा परिवर्तन । • .छिटो पाक्ने बाली रोपनीको खेती गर्ने । • तरकारी खेतीमा बलियो टनेल प्रयोग गर्ने । • पोलिहाउस बलियो बनाउने । • .बिउ जोगाउने ।
८	चट्याङ वाट हुने क्षति	• बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ नगरिनु । • प्राकृतिक कारण । • जलवायु परिवर्तन । • घरमा अर्थिङ नगर्नु । • जनचेतना अभाव ।	• पशु चौपाया मर्ने । • घरको क्षतिहुनु । • विद्युतलाईनमा नोक्सान । • मानिसको मृत्यु ।	• बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ गरेर बिद्युत जडान गर्ने । • बिद्युत पोल नजिक घर संरचना निर्माण न गर्ने । • घरमा तथा सार्वजनिक स्थलमा अर्थिङ गर्ने । • चट्याङ पर्ने समयमा विद्युतिय सामग्रीको प्रयोग नगर्ने । • विद्यालयमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रविधि जडान गर्ने ।
९	महामारी वाट हुने क्षति	• दुषित तथा बासी सडे गलेको .खाना खानु । • पानी दुषितहुनु र दुषित पानी पिउनु । • सरुवा रोग फैलनु • जन चेतनाको कमी ।	• कोभिड,झाडा पखाला, हैजा जस्ता रोगको । सक्रमण फैलिनु • मानिस तथा जनावरको मृत्यू हुने । • गरीवी को दर वढ्नु वालीरोपनीमा विभिन्न रोग लाग्नु ।	• खानेपानीको मुहान को सरसफाइ गर्ने । • व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने । • पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने । • सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने । • रोग विरुद्धका खोप लगाउने । • सावुन पानीले वारम्वार हात धुने • स्वास्थ्य संस्था जाने । • संक्रमितको नजिक नजाने ।

३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम) :

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम तथा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयन गर्नका लागी हाम्रो जस्तो मुलुकमा सवैको साथ र सहयोगको आवश्यकता हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघिय सरकार, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा रहेका तल उल्लेखित सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, विकास साझेदार हरु संग समन्वय र सहयोग लिइ योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

३.८ संस्थागत विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा विपद को पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण र विपद्को समयमा गरिने प्रतिकार्य तथा पुर्वतयारी , विपद् पश्चात्को पुनर्स्थापना, जिविकोपार्जन र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका का लागी सहयोग पुऱ्याउन विभिन्न निकाय तथा संघ सस्थाहरुको भुमिका महत्वपुर्ण हुन्छ । जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिक तथा मानविय सहयोगका लागी मुख्य रुपमा सहयोग गर्ने निकाय, संघसंस्था र विकास साझेदारहरुको विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ ।

तालिका१३ : संस्थागत विवरण

क.स.	कार्यालय /संघसंस्था	भौगोलिक दुरी	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग	संपर्क नं.
वडा तहमा				
१	वडा कार्यालय		भौतिक पूर्वाधार तथा विकास निर्माणमा विपद जोखिम न्युनिकरण लाइ मुलप्रवाहिकरण,सचेतना कार्यक्रम संचालन,राहत वितरया	
२	विद्यालयहरु		उद्धार कार्यमा सहभागिता, जनचेतना अभिवृद्धि कार्यमा सहयोग,आश्रयस्थल	
३	स्वास्थ्य संस्था		स्वास्थ्य उपचार , औषधि भण्डारण ,प्रेषण	
४	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका		महिला मानव स्वास्थ्य समस्या समाधानमा सहयोग	
५	नेपाल रेडक्रस उपशाखा		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीका लागी समन्वय	
६	सामुदायिक वनहरु		जोखिम न्यूनिकरणका कार्यक्रम जस्तै वृक्षरोपण लगायत, नगद,काठ तथा अन्य सहयोग	
७	प्रहरी चौकि		सुरक्षा प्रदान,खोज उद्धार	
८	आमा समुह		विपद् सम्बन्धी जनचेतना , सक्रिय सहभागिता, प्रचारप्रसार	
९	युवा क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, ,न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागीता , खोज उद्धारमा सहयोग	
१०	वाल क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, ,न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागीता ,	
११	स्थानिय व्यावसायी		राहत सामाग्री सहयोग	
गाउँपालिका तथा जिल्ला तहमा				
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		सहकार्य , खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा टोलि परिचालन,सामाग्री,प्रदान तथा खोज,उद्धार व्यवस्थापन	
२	जिल्ला समन्वय समिति		समन्वय, अनुगमन	
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
४	नेपालि सेना		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
५	सशस्त्र प्रहरी वल		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
६	प्रहरी चौकी		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	

७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीको व्यवस्था	
८	खानेपानी तथा सरसफाइडिभिजन कार्यलय		खानेपानी आयोजना निर्माण,मर्मत सम्भार तथा प्राविधिक सहयोग	
९	कृषि विकास कार्यालय		कृषि सेवा तालिम, बालीरोपनी विकास, बिउ .बिजन वितरण, जिविकोपार्जन रअनुदान तथा अनुकुलनका कार्यक्रम	
१०	डिभिजन वन कार्यालय		वृक्षरोपण, नर्सरी व्यवस्थापन तथा तालिम ,विरुवा वितरण ,राहतमा काठ वितरण र प्राविधिक सहयोग	
११	खानेपानी, सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय		सिँचाइ नहर,कुलो ,पोखरी निर्माण तथा आयो जनाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	
१२	भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय कार्यालय		बाढी, पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन	
१३	जिल्ला अस्पताल		घाइतेको स्वास्थ्य उपचार ,एम्वुलेन्स व्यवस्थापन ,औषधि भण्डारण,प्रेषण	
१४	स्वास्थ्य सेवाकार्यालय		स्वास्थ्यकर्मी परिचालन,समन्वय	
१५	शिक्षा समन्वय इकाइ		समन्वय,	
१६	उद्योग वाणिज्य संघ		राहत संकलन,वितरण	
१७	युनिसेफ		योजना निर्माणमा सहयोग,विपद व्यवस्थापन,वाल संरक्षण,शिक्षा,स्वास्थ्य,खानेपानी, सरसफाई क्षेत्रमा सहयोग,आपतकालिन मानविय सहयोग	
१९	गै.स.स.		सुचना प्रवाहमा सहयोग, आर्थिक तथा सामाग्री सहयोग र जनशक्ति परिचालन, आयआर्जन का क्रियाकलाप र्संचालन	
२०	नेपाल पत्रकार महासंघ		सुचना संकलन, समाचार निर्माण,प्रसारण,	
२१	वैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु		बचत तथा ऋृण प्रदान , राहत सहयोग	

३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा विभिन्न समुहहरु, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सहकारी संस्था, सुरक्षा निकाय, लगायतका संस्थाहरुलाई श्रोत को रुपमा लिइएको छ । यसका अतिरिक्त गाउँपालिका भित्रका खुल्ला

क्षेत्रहरू, पानीको स्रोतहरु तथा मुहान, गाउँपालिका क्षेत्रका सिकर्मी तथा डकर्मीहरू ,तालिम प्राप्त पौडीबाज, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, महिला स्वास्थ्य स्वयसेविका, स्वास्थ्यकर्मी,तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक, शिक्षक, कर्मचारी, भौतिक संरचना ,विपद जोखिम न्युनिकरण र प्रतिकार्यका सामाग्री आदी हरु पनि विपद व्यवस्थापनका श्रोतहरु हुन ।

यस गाउँरपालिकामा गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय स्तरीय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति गठन भएको छ । यसले समुदायलाई विपदसँग सामना गर्ने क्षमता विकासमा कार्य गर्नेछ । यसले विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन का लागी समुदाय र मानव श्रोतलाइ क्षमता अभिवृद्धि गरी उनिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ । यसका साथै विपद व्यवस्थापन को कार्यलाइ प्रभावकारी वनाउन विपद कोषको स्थापना गर्नु जरुरी छ । गाउँपालिकामा भएको श्रोतहरु देहाय वमोजिम छन ।

तालिका१४ : श्रोत सामाग्री

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	वडा नं.	सङ्ख्या (कति)	अवस्था
भौतिक स्रोत				
पुल	हत्तेरी खोला पुल झोलुङगे	१	१	ठिकै
	गिरिघाट पक्किपुल १/हत्तेरी घाट,रानीघाट, मसाने,पग्मा, सिस्सेरी खोलामा झोलुङ्गेपुल ५	२	६	राम्रो
	माथिल्लो तरङ्गा,तल्लो तरङ्गा	४	२	राम्रो
	सोतखोला पक्किपुल १, वडाका विभिन्न स्थानमा ६ वटा झोलुङ्गे पुल	५	७	राम्रो
	पुरानो खेत विउरेनीमा १ वटा पक्कि पुल रहेको	६	१	राम्रो
	लक्ष्मी ने.रा. प्रा.वि. र फागुने(झोलुङ्गे पुल)	७	२	राम्रो
	गिरिघघाट र सोताखोलामा २ पक्किपुल, धनीघाट र र सोताखोलामा २ झोलुङ्गे पुल	८	४	राम्रो
	सोताखोला २ वटा झोलुङ्गे पुल	९	२	
भूकम्प प्रतिरोधी विद्यालय भवन	१ वटा विद्यालय(आ.वि.तेलपानी,आ.वि. श्रीचौर	१	२वटा	राम्रो
	विजयश्वरी मा.वि.(२ भवन), भेरी मा.वि.(१ भवन), ने.रा.प्रा.वि.(१ भवन)	२	४ वटा	राम्रो
	भैरव आ.वि. (१ भवन)	३	१ वटा	राम्रो
	जनज्योती .(४ भवन) र भेरी मा.वि..(३ भवन)	४	४ वटा	राम्रो

	जनज्योती .(४ भवन), सरस्वती मा.वि..(२ भवन),भानु प्रा.वि..(१ भवन),सरस्वती प्रा.वि..(१ भवन), भानेश्वर आ.वि..(१ भवन),	५	९ वटा	राम्रो
	विष्णु आ.वि.(१ भवन), यज्ञज्योति आ.वि.(२ भवन), अमरज्योति आ.वि.(२ भवन), जनजागरण प्रा.वि.(२ भवन)	६	७ वटा भवन	राम्रो
	४ वटा विद्यालयका ८ वटा भवन	७	८	राम्रो
	ने.रा. आ.वि.बरडाडा,भैरव आ.वि.सरस्वति आ.वि. कुनाथरी,जनजागृति मा.वि. दमार	८	४	राम्रो
	सरस्वती मा.वि.(४ भवन), ने.रा. आ.वि.(३ भवन), बाल भैरव आ.वि.(२ भवन) डिप प्रा.वि.(१ भवन),ने.रा. प्रा.वि.घोडा आँखे (१ भवन)	९	११ वटा	राम्रो
पक्कीबाँध	ठुलो खोला	१	१	
	रानीघाट(३),पाग्मा(२) स्थान	२	५	
	गाइनेकाडा,सिंगैरा,गुँरासे,सुकुरमाला,नर्सिङ काडा	३	६ स्थान	
	वडा का खोलामा	५	७ स्थान	
	२ वटा चौर खोलामा र ५ वटा विउरेनी खोलामा	६	७ वटा	
	भुतिया,टाटी	१०	२ वटा	
खुलाचौर	आलीदमार	१	१ स्थान	ठिकै
	राजकाडा,सुकुरमाला,नर्सिङकाडा, लेखगाउँ,हरेकाडा	३	४ स्थान	ठिकै
	माथिल्लो तरङ्गा र साझघाट	४	२ स्थान	ठिकै
	बड्डिचौर खेलमैदान र अन्य स्थानमा	५	१३ स्थान	ठिकै
	खालीडाडा,इखेनी,बुटी र कोलडाँडामा	६	४ स्थान	ठिकै
	लामाखाली,विसौनी, नमोवन,करंगे,गाहाखाल,	७	४ स्थान	ठिकै
	५ वटा विद्यालयका	८	५ स्थान	ठिकै
	देवीथान चौर,सिरुपाटा	९	२ बस्ति	ठिकै
हेलिप्याड	राजकाडा	३	१	

पूर्व सूचना प्रणाली	विजयश्वरी मा.वि.मा बाढी पूर्व सुचना प्रणाली	१	१ स्थान	
	राजकाडा	३		
	जनज्योति आ.वि. माथिल्लो तरङ्गा	४	१ स्थान	
	सरस्वती मा.वी चेपाङमा बाढी पूर्व सुचना प्रणाली	५	१ स्थान	
लाइफज्याकेट	५ वटा समुहमा	२	२५ थान	
	सवै टोलमा	४	१५ वटा	
डुङ्गा	वडाका विभिन्न स्थानमा	४	३ वटा	
	वडाका विभिन्न स्थानमा	६	८ वटा	
	नयावन	७	१० वटा	
डोरी	नभएको			
अग्नीनियन्त्रण सामाग्री सेट	नभएको			
फाएर वल	नभएको			
पोर्टेवल फायर पम्प	भएको	४	१ थान	
फायर जाकेट	गाउँपालिकामा		५ थान	
खोज तथा उध्दारका सामाग्री सेट (गैटी, सावेल, पिक, डोरी आदि)	वडा कार्यालयमा	१	१ सेट	
	वडाका ५ वटा समुहमा	२	५ सेट	
	वडा कार्यालयमा	३	२ सेट	
	वडाका समुहमा	४	५सेट	
	वडाका समुहमा	५	२ सेट	
	वडामा	७	१ सेट	
	वडा कार्यालयमा	९	५ सेट	
	वडा कार्यालयमा	१०	१ सेट	
भत्केका संरचनाहरु हटाउने, काटने सामाग्रीहरु	नभएको			
त्रिपाल	नभएको			
कम्वल	नभएको			
हाइजीनकिट	नभएको			

वेवीकिट	नभएको			
डिग्नीटीकिट	नभएको			
सेल्टर निर्माण किट	नभएको			
अपांगताभएकाव्यक्तिकोलागि सामाग्रीहरु (वैशाखी, ह्विल चेयर, चस्मा, सेतो छडी, इयर फोन आदि)	नभएको			
सेफटी हेल्मेट	वडाका ५ वटा समुहमा	२	२५ वटा	
	वडाका ५ वटा समुहमा	४	५ वटा	
	वडा कार्यालयमा	५	१० वटा	
स्टेचर	सवै टोलमा	१	५ वटा	
	३ वटा स्वास्थ्य संस्थामा,समुहमा ५ वटा र टोल विकास संस्थामा २	२	१० वटा	
	सवै टोलमा	३	८ वटा	
	सवै टोलमा	४	७ वटा	
	११ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग १ वटा स्वास्थ्य संस्थामा	५	१२ वटा	
	७ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	६	७ वटा	
	१० वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग १ वटा स्वास्थ्य संस्थामा	७	१२ वटा	
	११ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग १ वटा स्वास्थ्य संस्थामा	८	१२ वटा	
	९ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग ३ वटा वडाका समुहमा	९	१२ वटा	
	१ वटा स्वास्थ्य संस्थामा	१०	१ वटा	
एम्वुलेन्स	पालिकाको स्वास्थ्य चौकीमा		२ वटा	
दमकल	नभएको			
इमरजेन्सी टर्च लाइट	नभएको			
गम्वुट	नभएको			
मेडिकेटेड झुल	नभएको			
पकाउने भांडाकुंडाहरु सेट	५ वटा टोलमा	२	५ सेट	
	टोलका समुहमा	५	८ सेट	

	युवा क्लवमा	६	१ सेट	
	युवा क्लवमा	९	१ सेट	
	समुहमा	१०	१ सेट	
अक्वागार्ड, पियुष	नभएको			
ह्याण्ड माइक	वडाका समुहमा	२	५थान	
	वडा कार्यालयमा	५	१ थान	
पानीफिल्टर गर्ने मेशिन	स्वास्थ्य संस्थामा	५	१ थान	
स्काभेटर,जेसि.भी.	गाउँपालिकामा		१ वटा	
पिपिइ सेट	स्वास्थ्य संस्थामा	५	१० सेट	
मास्क	स्वास्थ्य संस्थामा	१	१० प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	१ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	१० प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१०० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	१०० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	१ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	२ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	२० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	१ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	१ प्याकेट	
पानी परिक्षण किट	खनेपानी आयोजनामा	५	२ सेट	
स्यानिटाइजर	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	१	१० बोत्तल	
	स्वास्थ्य संस्था	२	५०० मी.लि.	
	स्वास्थ्य संस्था	२	१ लि.	

	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१ बोत्तल	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	१ बोत्तल	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	आधा बोत्तल	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	१ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	आधा लिटर	
थर्मल गन	स्वास्थ्य संस्थामा	५	५ वटा	
	आ.स्वास्थ्य संस्थामा	६	२ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	२ वटा	
सर्जिकल पञ्जा	स्वास्थ्य संस्थामा	१	१२ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	२० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	१० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१५जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	२० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	१० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	२० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	५० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	३० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	२० जोर	
सावुन	नभएको	१	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	५ पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	६ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	२ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	२ पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	२ पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	१ दर्जन	

अस्थायी सौचालय सामाग्री	नभएको			
पाइप	नभएको			
पानी ट्याङ्की	नभएको			
पानी आपुर्ति ट्याङ्कर	नभएको			
बन्यजन्तु धपाउने सामान	नभएको			
	२ वटा समुहमा कृतिम गन	२	२ वटा	
तारजाली	नभएको			
जस्तापाता	नभएको			
लत्ता कपडा	नभएको			
एन्टिभेनम	नभएको			
डकर्मी	वडाभरी	१	५० जना	
	वडाभरी	२	२० जना	
	वडाभरी	३	१० जना	
	वडाभरी	४	५० जना	
	वडाभरी	५	२० जना	
	वडाभरी	६	१० जना	
	वडाभरी	७	२० जना	
	वडाभरी	८	२० जना	
	वडाभरी	९	२० जना	
	वडाभरी	१०	१० जना	
सिकर्मी	वडाभरी	१	१५ जना	
	वडाभरी	२	२० जना	
	वडाभरी	३	५ जना	
	वडाभरी	४	३० जना	
	वडाभरी	५	१५ जना	
	वडाभरी	६	६ जना	
	वडाभरी	७	१० जना	
	वडाभरी	८	२० जना	
	वडाभरी	९	२० जना	

	वडाभरी	१०	१० जना	
मानविय स्रोत				
भूकम्प प्रतिरोधी घर वनाउन सक्ने दक्ष मिस्त्री	वडाभरी	१	२० जना	
	वडाभरी	३	५ जना	
	वडाभरी	३	१५ जना	
	वडाभरी	५	१० जना	
	वडाभरी	८	३ जना	
	वडामा	९	१ जना	
आधारभूतखोज तथाउद्धार तालिमप्राप्त जनशक्ति	वडाका समुह	२	५ जना	
	वडाका समुह	४	५ जना	
विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिमप्राप्त जनशक्ति	नभएको			
पौडीबाज	वडाभरी	२	१००जना	
	वडाभरी	४	५० जना	
	वडाभरी	५	५० जना	
	बुटी र इखेनीमा	६	१५ जना	
प्राथमिक उपचार तालिमप्राप्त	स्वास्थ्य संस्थामा	१	५ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	८ जना	
	स्वास्थ्य संस्था र वडाभरी	३	१२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	४ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	१० जना	
	आ.स्वास्थ्य संस्थामा	६	२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	४ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	१ जना	
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	वडामा	१	७ जना	
	वडामा	२	८ जना	
	वडामा	३	९ जना	

	वडामा	४	७ जना	
	वडामा	५	११ जना	
	वडामा	६	७ जना	
	वडामा	७	१०जना	
	वडामा	८	१० जना	
	वडामा	९	९ जना	
	वडामा	१०	९ जना	
मनोसामाजिक परामर्शदाता	स्वास्थ्यमा	५	२ जना	
स्वास्थ्य संस्थामा आरआरटी	रहेको	१	१	
	रहेको	२	१	
	रहेको	४	१	
	रहेको	५	१	
	रहेको	९	१	
	रहेको	१०	१	
अग्नीनियन्त्रक	नभएको			
तारजालीवुन्न सक्ने	वडामा	१	२ जना	
	वडामा	२	५ जना	
	वडामा	४	५ जना	
	वडामा	५	५ जना	
	वडामा	६	१ जना	
	वडामा	७	५ जना	
	वडामा	९	९ जना	
अस्थायी आवास निर्माण तालिमप्राप्त जनशक्ति	वडामा	१	२० जना	
	वडामा	२	१०० जना	
	वडामा	३	१२ जना	
	वडामा	४	१० जना	
	वडामा	५	५० जना	
	वडामा	६	१२ जना	

	वडामा	७	१० जना	
	वडामा	८	२० जना	
	वडामा	९	१०० जना	
	वडामा	१०	१५ जना	
शव व्यवस्थापन गर्न सक्ने जनशक्ति	वडामा	१	१० जना	
	वडामा	२	१००जना	
	वडामा	४	१० जना	
	वडामा	५	२० जना	
	वडामा	६	६ जना	
	वडामा	७	५ जना	
	वडामा	८	१० जना	
	वडामा	९	४० जना	
	वडामा	१०	२० जना	
विपद व्यवस्थापन सम्वन्धि तालिम दिन सक्ने जनशक्ति	वडामा	७	१ जना	
तालिम प्राप्त पशुपंक्षि प्राविधक	वडामा	१	१० जना	
	वडामा	२	१ जना	
	वडामा	३	१ जना	
	वडामा	४	२ जना	
	वडामा	५	१० जना	
	वडामा	६	१जना	
	वडामा	७	७ जना	
	वडामा	९	१ जना	
	वडामा	१०	१० जना	
सामाजिक स्रोत				
सुरक्षितआवास सामुदायिक घर	वडाभरी	२	२५ वटा	
	वडाभरी	५	५ वटा	
आश्रय लिन सक्ने मठ, मन्दिर	शिव मन्दिर,बौद्ध विहार	५	२ स्थान	
	शिव मन्दिर	८	१ स्थान	

आश्रय लिन सक्ने सामुदायिक भवन	सामुदायिक वनको भवन	२	२ वटा	
	वडाभरी	४	४ वटा	
	वडाभरी	५	१० वटा	
	वडाभरी(सहकारी र सामुदायिक भवन)	६	३ वटा	
	च्यमार र हड्के,भट्टेगाडी,कपासे	८	३ स्थान	
	सामुदायिक भवन	९	२ वटा	
आर्थिक स्रोत				
ठुलाव्यापार व्यवसाय खाद्दान्न	वडामा	१	४ जना	
	नभएको	२		
	बड्डिचौर	५	४ जना	
ठुला व्यापार व्यावसाय गैर खाद्यान्न	नभएको	१	१ जना	
	बड्डिचौर	५	५ जना	
वडाको विपदव्यवस्थापन कोष	कोष नभएको			
बचत समूह	वडामा	१	७ वटा	
	वडामा	२	१० वटा	
	वडामा	३	२ वटा	
	वडामा	४	६ वटा	
	वडामा	५	२० वटा	
	वडामा	६	७ वटा	
	वडामा	७	१५ वटा	
	वडामा	८	१० वटा	
	वडामा (आमा समुह)	९	९ वटा	
	वडामा	१०	१७ वटा	
समूहको विपद कोष रु	नभएको			
सहकारी	वडाभरी	१	४ वटा	
	वडाभरी	२	२ वटा	
	वडाभरी	४	४ वटा	
	वडाभरी	५	१२ वटा	
	जलधारा बचत सहकारी	६	१ वटा	

	वडाभरी	७	३ वटा	
	वडाभरी	८	२ वटा	
	वडाभरी	९	५ वटा	
	वडाभरी	१०	२ वटा	
बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	वित्तिय संस्था	४	५ वटा	
	बैंक बड्डीचौर	५	१ वटा	
प्राकृतिक स्रोत				
खेतीयोग्यभूमि	रहेको	१	४० प्रतिशत	
	रहेको	२	३० प्रतिशत	
	रहेको	३	३० प्रतिशत	
	रहेको	४	३० प्रतिशत	
	रहेको	५	३० प्रतिशत	
	रहेको	६	४० प्रतिशत	
	रहेको	७	३५ प्रतिशत	
	रहेको	८	३० प्रतिशत	
	रहेको	९	२० प्रतिशत	
	रहेको	१०	२० प्रतिशत	
बांस भएको वस्ती	सवै बस्तिमा समान्य	१		
	सवै बस्तिमा समान्य	२		
	सवै बस्तिमा समान्य	३		
	सवै बस्तिमा समान्य	४		
	सिमलपानी,सुन्द्वारी,साजपानी,चेपाङ	५	४ स्थान	
	चौर, ओदाल टोट्के	६	२ स्थान	

	करंगे,स्याउले,नयाँवन,बसेरीखोला	७	४ स्थान	
	वडाभरी	८	४ स्थान	
	सोतखोला बस्ति,सिरेनी बाँसघारी	९	२ स्थान	
	वडाभरी	१०	३ स्थान	
कुवा/नाउला	वडाभरी	१	५ वटा	
	नभएको	२		
	वडाभरी	३	१३ वटा	
	वडाभरी	४	११ वटा	
	वडाभरी	६	६ वटा	
	रैनेगरि,गिमिनेपानी,हाडेपानी,नैलीबाज	७	४ वटा	
	वडाभरी	८	९ वटा	
तारजालीको लागिआवश्यकपर्ने ढुंगाको श्रोत	वडाभरी	१	३ स्थान	
	भेरी,पाग्मा खोला,हत्तेरी खोला	२	३ स्थान	
	वडाभरी	३	३ स्थान	
	वडाभरी	४	२ स्थान	
	सोतखोला	५	१ स्थान	
	चौर खोला,विउरेनी खोला,सामुदायिक वन	६	७ स्थान	
	वडाभरी	७	३ स्थान	
	वडाका खोला	८	३ स्थान	
	सोताखोला,सिरेनी,बाघखोर	९	३ स्थान	
	वडाभरी	१०	३ स्थान	
ताल तथा पोखरी (निजी र सार्वजनिक)	वडाभरी	१	३ स्थान	
	वडामा	३	३ स्थान	
	वडामा	४	४ स्थान	
	वडामा	५	१० स्थान	
	वडामा	६	३ वटा	
	बुलबुले ताल बुलबुले ताल, गाखाताल,बर्राचौर ताल, लगायत	७	६ वटा	
	वडामा	८	११ वटा	

वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	रहेको	१	५० प्रतिशत	
	रहेको	२	६० प्रतिशत	
	रहेको	३	७० प्रतिशत	
	रहेको	४	६० प्रतिशत	
	रहेको	५	५० प्रतिशत	
	रहेको	६	६० प्रतिशत	
	रहेको	७	६५ प्रतिशत	
	रहेको	८	६५ प्रतिशत	
	रहेको	९	७५ प्रतिशत	
	रहेको	१०	७० प्रतिशत	
नहर	पक्कि कुलो	१	८वटा	
	पक्कि कुला	२	५ वटा	
	पक्कि कुला	३	१३ वटा	
	पक्किकुलो	४	३ वटा	
	पक्कि कुला	५	१० वटा	
	पक्कि कुला	६	२५ वटा	
	पक्कि कुला	९	३ वटा	
	पक्कि कुला	१०	८ वटा	
खेर गैरहेको जमिन	भएको	१	१० प्रतिशत	
	भएको	२	५ प्रतिशत	
	भएको	३	५ प्रतिशत	
	भएको	४	१०	

			प्रतिशत	
	भएको	५	१० प्रतिशत	
	भएको	६	१० प्रतिशत	
	भएको	७		
	भएको	८	५ प्रतिशत	
	भएको	९	५ प्रतिशत	
	भएको	१०	१० प्रतिशत	

३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण :

गाउँपालिकाको वडाहरुमा गरिएको छलफलका आधारमा समुदायमा विपद्को सामना गर्न परम्परागत रूपमा अपनाइएका विधिहरूको यहा उललेख गरिएको छ । यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गरी स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रबर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ ।

तालिका १५ : जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु

क्र.स	प्रकोप	जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका प्रयासहरु
१	**भुकम्प**	घर बनाउदा काठको नस राख्ने,काठको भरइना राखि काठका घर बनाउने,गारो (बान्नो)चौडा बनाउने, घरबाट वाहिर निस्कने जमिन र ढोका कम सतहमा राख्ने,घरको जगमा ठूलो र फराकिलो ढुङ्गा राख्ने, हाचो घर बनाउने , घर अगाडी आगन राख्ने ।
२	**बाढी/पहिरो**	भल काट्ने ,भल छेक्ने,बृक्षारोपण गर्ने, पर्खाल लगाउने ,गरा बनाएर खेति गर्ने,तटबन्धन,ढलनिकास,वाल लगाउने,भिरालो ठाउको ढुङ्गा ननिकाल्ने । तटवन्ध गर्ने ,सम्भावित क्षेत्रमा विरुवा रोप्ने , ढुङ्गा ,वालुवा जथाभावि निकासी पैठारी रोक्ने ,ढुङ्गा को वाल लगाउने ,बृक्षा रोपण ।
३	**आगलागी**	जनचेतना मुलक कार्य गर्ने ,अग्निरेखा रेखा कोर्ने ,जंगल सरसफाई ,आगो निभाउने,टिनको छाना लगाउने, सलाई लाईटर वालवालिकाबाट टाढा राख्ने,काम सकिएपछि अगेनो निभाउने, जथाभावी ध्रुम्रपान नगर्ने,खर,घाँस,स्याउला घर भन्दा टाढा राख्ने ।
४	**हावाहुरी**	घर, विद्यालयको छाना बलियो वनाउने, छानामा गह्रौङ्गो ढुङ्गा,काठ राख्ने ।
५	**महामारी**	खानेपानीको मुहान को सरसफाइ गर्ने,व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने,पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने,सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने,रोग विरुद्धका खोप लगाउन,स्वास्थ्य संस्था जाने,संक्रमितको नजिक नजाने ।
६	**वन्यजन्तु**	लखेट्ने, कुकुर पाल्ने,थाल बजाउने,आवाज लगाउने,ग्वाला लगाउने,पुतला राख्ने,गुलेली हान्ने ।
७	**रोगकिरा**	रैथाने विउविजनको प्रयोग ,स्थानिय जैविक विषादी को प्रयोग गर्ने ।
८	**असिना**	स्थानिय रैथाने वाली लगाउने, टनेल खेति गर्ने, परम्परागत विधि अपनाउने , प्रकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने, वालि संरक्षण गर्ने ।
९	**चट्याङ**	बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ गरेर बिद्युत जडान गर्ने ,बिद्युत पोल नजिक घर

		संरचना निर्माण नगर्ने,आकाश गड्याङगुडुङ गर्दा बत्ति बन्द गर्ने,घरबाहीर ननिस्कने ।

३.११ जलवायू परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण :

गाउँपालिकमा जलवायु परिवर्तनका कारण वन, कृषि तथा जलश्रोत आदि क्षेत्रमा परेको प्रभाव र कारण हरुको विश्लेक्षण गरीएको छ । विगतका ३० वर्ष देखि हाल सम्मको अवस्था लाइ हेर्दा सामान्य रुपमा गर्मी बढ्दै गएको पानी पर्ने क्रम पनि कम हुदै गएको तथा मनसुन वर्षा र हिउँदे वर्षा को समयमा पनि परिर्वन हुदै गएको, अल्प तथा खण्ड वृष्टि,सुख्खा पर्नु तथा खडेरीको क्रम बढ्दै जान थालेको, बाली लगाउने समय पनि केही पछाडी धकेलिदै गएको जस्ता जानकारी समुदाय स्तरबाट को छलफलको क्रममा आएको थियो । समुदाय संग गरिएको छलफलका आधारमा जलवायु परिवर्तन को प्रभाव निम्न तालिकामा विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका१६ : जलवायू परिवर्तनेल गर्दा ल्याएका प्रभावहरु

क्षेत्र	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	सम्भावित समाधानकाउपाय
कृषि तथा खाद्य	▪ परम्परागत खेति प्रणाली । ▪ आकासे पानीको भर । ▪ खाद्यबस्तु स्वस्थकर । ▪ माटोको उर्वरा शक्ति मलिलो थियो । ▪ कम्पोष्ट मलको प्रयोग गरिन्थ्यो । ▪ हावापानी अनुकुल थियो ▪ पशु रोगमा कमी ।	▪ उन्नत विउविजनको प्रयोग । ▪ माटोको उर्वरा शक्ति घटेको । ▪ समयमा पानि नपर्ने । ▪ बाली छिटो पाक्ने । ▪ रोगकिराको प्रकोप बढी भएको । ▪ अर्गानिक खेतीमा कमी । ▪ अतिवृष्टि, अनावृष्टि, अल्पवृष्टिले उत्पादन घटेको । ▪ युवा विदेश पलायनले कृषि तथा पशुपालन व्यावसायमा प्रभाव । ▪ घाँसपातमा कमी । ▪ उत्पादनमा कमी हुँदा महंगी बढेको । ▪ पशु रोगमा वृद्धि ।	▪ रासायनिक मलको प्रयोग । ▪ जलवायू परिर्वतन ।	▪ माटो परिक्षण गर्ने । ▪ विभिन्न जैविक मल तथा विषदिको प्रयोगमा जोड दिने । ▪ कम्पोष्ट तथा प्राङ्गारिक मल प्रयोगमा जोड दिने । ▪ आधुनिक खेति प्रणाली विस्तार गर्ने । ▪ सिचाई कुलो तथा नहरको व्यवस्था गर्ने । ▪ जलवायु अनुकुल विउविजनको प्रयोग । ▪ रेथाने प्रजातिको विउविजनको संरक्षण गर्नु पर्ने र लगाउने ।
बन, जैविक विविधता तथा जलाधार	▪ घना वनजंगल । ▪ खोला नालाहरुमा पानिको मात्रा धेरै । ▪ वन्यजन्तु धेरै भएको । ▪ घास दाउराको प्रचुरता । ▪ जैविक विविधता युक्त जंगल ।	▪ वनजंगल मासिदै जानु । ▪ कतिपय वनस्पति लोप हुदै गएको । ▪ पानिका मुहान सुकेको । ▪ खोला नालामा पानि घटेको । ▪ खडेरी, अतिवृष्टि,अनावृष्टि । ▪ वन्यजन्तु लोप हुँदै गएको	▪ जथाभावी वन फडानी । ▪ जथाभावी खोलाहरुमा उत्खनन । ▪ वनयजन्तुको चोरी सिकारी ।	▪ वनजंगलको संरक्षण गर्ने । ▪ वृक्षारोपण गर्ने । ▪ पानिका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने । ▪ जलाधारहरुको संरक्षण गर्ने । ▪ वन्यजन्तुको संरक्षण गर्ने ।

	▪ खोलानालाका पानीमा स्वच्छता ।	। ▪ प्राकृतिक श्रृंखला परिवर्तन भएको । ▪ तापक्रम बृद्धि मनसुन ढिलोचाँडो हुने । ▪ पानी दुषित हुदै गएको ।		▪ जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने ।
जलश्रोत तथा उर्जा	▪ पानीका मुहान र श्रोत प्रसस्तै रहेको । ▪ समयमा मनसुन र हिंउदे वर्षा । ▪ विद्युत लाईन कम । ▪ नदि खोलामा पानीको सतह बढी । ▪ खानेपानीको समस्या नभएको । ▪ पोखरीहरु रहेको ।	▪ पानीका मुहान सुक्दै र घट्दै गएको । ▪ नदी ,खोलामा पानी घट्दै गएको । ▪ विजुलिको विस्तार । ▪ सोलार प्रणाली जडान भएको ▪ पानीको सतह घटेको । ▪ अहिले ऊर्जाका लागि विद्युत सौर्य प्यानल, सौर्य बत्ती र एलपीजी ग्यासको प्रयोग बढेको छ ।	▪ पानीका मुहान संरक्षण नहुनु । ▪ नदी,खोला अतिक्रमण । ▪ नदी,खोलानजिक वस्ति विस्तार । ▪ जथाभावि नदी,खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन ।	▪ पानीका मुहान संरक्षण । ▪ जथाभावि नदी,खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन नियन्त्रण । ▪ नदी खोला किनारमा वृक्षारोपण । ▪ पानीका मुहान क्षेत्रमा वृक्षारोपण । ▪ वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन । ▪ सिंचाइ पोखरी निर्माण ।
ग्रामिण र शहरी वसोवास	▪ जनसंख्या कम । ▪ पातलो वस्ती । ▪ ग्रामिण जनजिवन । ▪ वसाइ सराइ कम । ▪ वजार क्षेत्र थोरै । ▪ घरहरू प्रायः माटो र काठले बनेका थिए ।	▪ शहरतिर वसाइ सराइ तिव्र । ▪ सहरी क्षेत्र विस्तार । ▪ वातावरण दुषित हुने । ▪ विकृती, विसंगतीमा वृद्धि भएको । ▪ पानीको आपूर्तीमा कमी । ▪ खाद्यान्न उत्पादन कम । ▪ उत्पादनशिल जमिनको कमी । ▪ मोटरेबल सडक विस्तार भइरहेको छ ।	▪ वजार क्षेत्रमा वसोवासको आकर्षण । ▪ जनसंख्या वृद्धि । ▪ अव्यवस्थित वसोवासका कारण विपद जोखिम वढ्ने ।	▪ वजार क्षेत्रलाइ व्यवस्थित गर्ने । ▪ भु–उपयोगको निति वनाइ लागु गर्ने । ▪ ग्रामिण क्षेत्रहरुमा पुर्वाधार निर्माण । ▪ स्थानीय स्तरमा रोजगारी को सृजना ।
पर्यटन, एवं प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदा	▪ पर्यटकिय स्थानको पहिचान हुन नसकेको । ▪ स्थानिय कला संस्कृति रहेको । ▪ आफ्नो कला संस्कृतिमा गौरव ▪ कला संस्कृति को संरक्षण । ▪ आफ्नै सांस्कृतिक	▪ पर्यटकिय स्थल व्यवस्थित हुन थालेको । ▪ परम्परागत स्थानिय कला सँस्कृति लोप हुदै गएको । ▪ पर्यटकको संख्यामा सामान्य बृद्धि । ▪ प्राकृतिक सम्पदाको ह्रासहुदै गएको । ▪ ताल, तलैयाहरु सुक्दै	▪ बाह्यंस्कृतिको प्रभाव । ▪ पर्याटकिय क्षेत्रमा पुर्वाधार को अभाव ।	▪ स्थानिय कला संस्कृतिको संरक्षण । ▪ पर्यटकिय स्थलको स्तरोन्नती । ▪ प्रकृतिक र सास्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्ने ।

	पक्षसँग बलियो सम्बन्ध थियो, ■ परम्परागत चलनहरू प्रचलित थिए । ■ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव कम थियो ।	गएको । ■ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव बिस्तार । ■ आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको विकाससँगै मानिसको जीवनशैलीमा पनि उल्लेख्य परिवर्तन आएको छ । मानिसहरु घुम्न र मनोरञ्जनको लागि नयाँ गन्तव्यहरू खोज्ने् क्रम बढेको छ । ■ आफ्नो संस्कृति संरक्षणमा चासो बढ्दै गएको छ ।		
मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा महामारी	■ स्वास्थ्य संस्था नहुदा बिरामी पर्दा बाटैमा अकाल मृत्युहुने । ■ माहामारी बढी । ■ स्वास्थ्य संस्थाहरुको कमी । ■ स्वास्थ्य कर्मिहरुको कमी । ■ सरसफाईमा कमी । ■ पानि ल्याउन टाढा जानु पर्ने । ■ नसर्ने रोगहरु कम । ■ बालबच्चाहरु धेरै जन्मिने गर्थे जसको कारण राम्रो रेखादेख हुँदैंनथ्यो । यसले गर्दा मातृ तथा बाल मृत्युदर धेरै नै थियो । ■ खुल्ला दिशापिसाव गर्ने चलन रहेको । ■ साबुन पानीले हात धुने चलन नभएको कारण मानिसहरु बिरामी परिरहन्थे । ■ स्वास्थ्य सेवा सहज नभएकोले मानिसहरु प्राकृतिक उपचार तथा धामिझाँक्री को मा	■ स्वास्थ्य चेतनामा बृद्धि भएको । ■ माहामारी घटेको । ■ साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको । ■ एक घर एक शौचालय रहेको । ■ खानेपानिको उपलब्धता । ■ स्वास्थ्य संस्थाहरुको विस्तार । ■ मानव आयु बढेको । ■ भाइरल रोगहरु फैलने गरेको । ■ बिभिन्न नयाँ रोगहरुको बृद्धि । ■ पानी दुषित हुने । ■ मुहान सुक्ने । ■ स्थानिय सरकार गठन भएपछी ग्रामीण सडकहरु निर्माण भएका छन जसले गर्दा स्वास्थ सेवा लिनलाई एम्बुलेन्स र अन्य गाडिहरुको सहजता बढेको छ । ■` हरेक वडामा स्वयंसेविकाहरु छन जसले गर्द मानिसहरुले स्वास्थ सहयोग लिन पाएका छन । ■ उल्लेख्य मात्रामा गर्भवती महिलाहरुले	■ जनसंख्या वृद्धि । ■ आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा पहुच । ■ सरसफाईमा चेतना अभिवृद्धि नहनु । ■ फोहरमैला वृद्धि । ■ कृषि जन्य उत्पादनमा विषदी को प्रयोग ।	■ स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीयता कायम गर्ने । ■ सुद्ध खानेपानिको आपूर्ति गर्ने । ■ फोहरमैला व्यवस्थापन । ■ सरसफाइ चेतना अभिवृद्धि ।

	जान बाध्य हुन्थे ।	नियमित स्वास्थ जाँच गर्न थालेका छन ।		
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार	■ भौतिक पुर्वाधारको कमी । ■ उद्योग धन्दाहरु नभएको । ■ यातायातको असुविधा । ■ परम्परागत जिवन शैली थियो । ■ सडक तथा यातायातका साधनहरु नभएकाले हिडेँर नै आवतजावत गरिन्थ्यो ।	■ अझै पनि पर्याप्त भौतिक पुर्वाधार को कमी । ■ स्थानीयस्तरमा वडा तथा समुदायहरु सम्म कच्ची सडकहरुको ट्र्याक खोलिएको । ■ सामान्य ससाना उद्योगहरु स्थापना हुन थालेका छन् । ■ जथाभावी सडक निर्माणले भविष्यमा पहिरोको जोखिम अत्यन्त रहेको छ । ■ यातायातमा पहुच बृद्धि ■ वातावरण प्रदुषण । ■ कच्चा पदार्थको अभाव ।	■ श्रोत र साधनको कमी । ■ लगानीको वातावरण नभएको । ■ उत्पादन लागत वढि । ■ वजारको समस्या ।	■ पुर्वाधार निर्माणमा जोड । ■ उद्योग स्थापनाका लागी प्रोत्साहन । ■ घरेलु तथा लघु उद्योगहरुको स्थापना । ■ स्थानिय सडकहरुको स्तरउन्नती ।
विपद् र विपद्का सवाल	■ विपदका घटना कम तर धेरै क्षती । ■ महामारीको प्रकोप वढि । ■ जलवायु अनुकुलन ■ वन्यजन्तुको प्रकोप कम । ■ समयमा पानी पर्नाले तापक्रम मध्यम र आर्द्रता पर्याप्त थियो ■ पानीका स्रोतहरू प्रशस्त थिए।	■ धनजनको क्षति । ■ विपदका घटना वृद्धि । ■ अव्यवस्थित वसोवासका कारण वाढी पहिरो ले ल्याउने विपदका घटना वृद्धि । ■ गरिविमा वृद्धि । ■ बाढी पहिरा जन्य प्रकोपबाट हुने क्षति बढेको छ ।	■ अव्यवस्थित वसोवास ■ भवन मापदण्डको पालना नहुनु ■ विपद व्यवस्थापन मा कम लगानी ■ जथाभावि सडक निर्माण र मेसिनको प्रयोग ।	■ भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना निर्माण । ■ वृक्षारोपण । ■ विपद जोखिम न्युनिकरण का लागी योजना निर्माण र कार्यन्वयन । ■ सडक मापदण्डको पालना । ■ विपद व्यवस्थापनमा लगानी गर्ने । ■ वन जंगल संरक्षण गर्ने ।

३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण :

वडाहरुमा गरिएको छलफल र विश्लेषण बमोजिम प्रकोपहरूले यस गाउँपालिकामा जीविकोपार्जनका श्रोतहरुमा असर पुऱ्याउने देखिन्छ । प्रकोपको असरहरु कृषि ,वनजङ्गल, पशुपालन, जमिन र खानेपानी,सिंचाइ आदी क्षेत्रमा पर्ने देखिन्छ । साथै जलवायु परिवर्तनको असर सवै स्थान र समुदायमा एकै किसिमले पर्दैन । असरसँग जुध्न नसक्ने निम्न वर्गमा यसको असर वढि पर्ने देखिन्छ । पहिरो, बाढी,वन्यजन्तु चट्याङ, असिना, हावाहुरी तथा महामारीको प्रकोपले विशेष गरी वृद्धवृद्धा,वालवालिका ,अपाङ्ग,एकल महिला, दलित, विपन्न वर्गलाई बढी मात्रामा असर पार्ने देखिन्छ । वडाहरुमा भएका जिविकोपार्जन का सिपहरुको विश्लेषण गर्दा असर संग जुध्ने श्रोत निकै कम देखिन्छ । त्यसैले गाउँपालिकाले प्राथमिकताका साथ जिविकोपार्जनका श्रोतहरु र क्षमता वढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका१७ : जिविकोपार्जन सिपहरु

श्रोतहरु	क्षेत्रहरु	वडा नं.	सूचना
मानविय श्रोत	**जिविकोपार्जनक लागि ज्ञान, सीप र दक्षता भएका व्यक्तिहरु**	**१**	विद्युत वाइरिड ८ जना,२ जना कम्प्युटर,फ्रिज,ईलेकट्रोनिक्स मर्मत,३ जना मोटरसाइकल मर्मत प्राविधिक ४ जना रहेको ।
		२	अगुवा कृषक ५ जना रहेको । कृषि प्राविधिक ३ र पशुविकास प्राविधिक ४ जना रहेको ।
		३	अगुवा कृषक १३५ जना रहेको । ८ जना कम्प्युटर,५ जना मोटरसाइकिल मर्मत,२ जना हाउस वाइरिडका सिप भएको ।
		४	अगुवा कृषक ३०० जना रहेको । १२ जना कम्प्युटर,८ जना मोटरसाइकिल मर्मत,२ जना पलम्विडका सिप भएको ।
		५	कृषि प्राविधिक २० जना,पशुविकास प्राविधिक २० जना,अगुवा कृषक २० जना,विजुली वाइरिङ ५ जना,मोवाइल मर्मत २ जना र सिलाइ कटाइ तालिम दिन सक्ने ५ जना रहेको ।
		६	अगुवा कृषक ८ जना र सिलाइ कटाइको तालिम दिने १ जना रहेको ।
		७	कृषि प्राविधिक जना,पशुविकास प्राविधिक, अगुवा कृषक रहेको ।
		८	बागवानी विज्ञ १ र जे.टि.ए. १ जना रहेकोजना रहेको ।
		९	कृषि प्राविधिक १ , पशुविकास प्राविधिक १ जना,अगुवा कृषक ५०जना रहेको ।
		१०	कृषि प्राविधिक ६ , पशुविकास प्राविधिक २ जना,अगुवा कृषक १५जना रहेको ।
भौतिक श्रोत	**बाटोघाटो, विजुली, सिंचाई, खानेपानी, संचार आदिको अवस्था, यातायातको अवस्था**	**१**	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, ६५ घरधुरी बाहेक सवै परिवारमा विजुली पुगेको, ६० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा सिंचाइ सेवा पुगेको ,सतप्रतिशत प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता ठिकै रहेको ।
		२	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, सत प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ४० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा सिंचाइ सेवा पुगेको ,सतप्रतिशत प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता ठिकै रहेको ।
		३	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, सत प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ८० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा सिंचाइ सेवा पुगेको ,सतप्रतिशत प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता ठिकै रहेको ।

		४	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, सत प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ८० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा सिंचाइ सेवा पुगेको ,सतप्रतिशत प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता ठिकै रहेको ।
		५	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि,मदन भण्डारी र कर्णाली राजमार्ग वडा भएर गएको, **६०** प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ५० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेको,९८ प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता रहेको ।
		६	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि,मदन भण्डारी राजमार्ग वडा हुदै गएको । ९० प्रतिशत परिवारमा सोलार जडान, विजुली नभएको । १० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेको,९५ प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको सुगमता रहेको ।
		७	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, ७० प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको । २५ प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेका,सवै घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायातको अवस्था ठिकै रहेको ।
		८	सवै टोलमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, १०० प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ३५ प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेका,सवै घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको,यातायात को अवस्था ठिकै रहेको ।
		९	मसानडाँडा बाहेक सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, ७० प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, १० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेको, सत प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा ठिकै रहेका बेसी क्षेत्रमा स्चार कमजोर रहेको ,यातायात को अवस्था ठिकै रहेको ।
		१०	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, ९० प्रतिशत परिवारमा विजुली पुगेको, ५० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेको, सतप्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी,सञ्चारको सुविधा ठिकै रहेको,यातायात को अवस्था ठिकै रहेको ।
आर्थिक श्रोत	**बचत समुहहरु, वैंक, सहकारीको अवस्था, बजारको अवस्था, उधोग, पर्यटनको**	१	३ वटा बचतसमुह,३ वटा सहकारी, मिल लगायतका साना उद्योग ५वटा रहेको । २ वटा पर्यटकिय क्षेत्र रहेकौ पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । पेन्सन पाउने २ जना, ६३ जना सरकारी रोजगारीमा रहेको ।
		२	१२ वटा बचतसमुह,२ वटा सहकारी, थापा डेरा बजार क्षेत्र रहेको, ४ वटा सेलर र २ वटा कुटानी पिसानी मिल रहेको ।

	अवस्था, रोजगारीको अवस्था, पेन्सन, रेमिटान्स		भेरी नदीमा ऱ्याफ्टिङ,देउती बज्यै पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । पेन्सन पाउने १२० जना, यूरोप,अमेरीका ६,खाडी १०० र ४०० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
		३	५ वटा बचतसमुह,२ वटा सहकारी, ४ वटा उद्योग, कुटानी पिसानी मिल रहेको । ३ वटा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । पेन्सन पाउने ३ जना, ७० जना सरकारी रोजगारीमा, बैदेशिक रोजगारमा १२५जना गएको ।
		४	१२ वटा बचतसमुह,४ वटा सहकारी, २ वटा बजार क्षेत्र रहेको, क्रसर उद्योग, कुटानी पिसानी मिल रहेको । ३ वटा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । पेन्सन पाउने ८ जना, बैदेशिक रोजगारमा १२० जना गएको ।
		५	२०वटा बचतसमुह,१२ वटा सहकारी, २ वटा बजार क्षेत्र(बड्डिचौर र चेपाङ) रहेको । जडिवुटी प्रशोधन केन्द्र १,जाली बुन्ने उद्योग २,१ वटा चाउमिन उद्योग,१० वटा मील र ६ वटा घट्ट रहेको । गुम्वा,कालिका मन्दिर पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । ३० जना जागीरमा,पेन्सन पाउने ४२ जना, युरोप अमेरीकाजापान १८ जना, खाडी २० र २०० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
		६	७ वटा बचतसमुह,१ वटा सहकारी, बजार क्षेत्र नरहेको । ५ वटा मील र ८ वटा घट्ट रहेको । रानीवन पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । ५० जना जागीरमा,पेन्सन पाउने १० जना, १ जना फ्रान्स,, खाडी २० र ४०० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
		७	१५ वटा बचतसमुह, ३ वटा सहकारी रहेको । बैदेशिक रोजगारमा ५० जना गएको ।
		८	१० वटा बचतसमुह,२ वटा सहकारी, बजार क्षेत्र नरहेको,५ वटा मिल रहेको ।
		९	७ वटा बचतसमुह,५ वटा सहकारी, फिनीडाडा बजार क्षेत्र रहेको,३ वटा मिल,२ वटा घट्ट रहेको । चुलीडाडा,कालीका खडगदेवी मन्दिर,चमेरे गुफा,नागढुङ्गा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । ३०० जना सरकारी जागिर,पेन्सन पाउने १०० जना, अमेरिका ३, क्यानडा १०,जापान २० तथा खाडी १५ र २५० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
		१०	१७ वटा बचतसमुह,२ वटा सहकारी रहेको । ओदालताल बजार क्षेत्र रहेको । ८ वटा कुटानी पिसानी मिल रहेको । टाइथापे ढुङ्गा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । १०० जना जागिर ,पेन्सन पाउने ४० जना, खाडी ८० र ३०० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
सामाजिक श्रोत	सामाजिक एकता, समुह,	१	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, बालक्लव ,युवा क्लव र आमा समुह रहेको ।

	संजालहरु	**२**	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, बालक्लव ,युवा क्लव र आमा समुह रहेको ।
		३	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, बालक्लव ,युवा क्लव र आमा समुह रहेको ।
		४	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, विपद समुह,टोलविकास संस्था बालक्लव ,युवा क्लव र आमा समुह रहेको ।
		५	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, महिला,दलित,अपाङ्ग,जेष्ठ नागरिक,किशोरी बालक्लव संजाल र आमा समुह रहेको ।
		६	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, बालक्लव,युवाक्लव र आमा समुह रहेको ।
		७	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, महिला, बालक्लव संजाल र आमा समुह रहेको ।
		८	सामाजिक एकता ठिकै रहेको, बालक्लव संजाल र आमा समुह रहेको ।
		९	सामाजिक एकता राम्रो रहेको, बालक्लव युवाक्लव र आमा समुह रहेको ।
		१०	सामाजिक एकता राम्रो रहेको, बालक्लव युवाक्लव र आमा समुह रहेको ।
प्राकृतिक श्रोत	**जल, जमिन, खनीज, र जंगलको अवस्था**	**१**	भेरी नदी लगायत खोलाहरु हुदा पानीको स्रोत राम्रो रहेको । जमिन र जंगल रहेको ।
		२	पानीको स्रोत राम्रो रहेको । जमिन र जंगल रहेको ।
		३	कर्णली नदी लगायत खोलाहरु हुदा पानीको स्रोत राम्रो रहेको । जमिन र जंगल रहेको ।
		४	भेरी नदी लगायत खोलाहरु हुदा पानीको स्रोत राम्रो रहेको । जमिन र जंगल रहेको ।
		५	पानीको श्रोत ठिकै,जमिन र जंगल रहेको,ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको ।
		६	पानीको श्रोत कम,जमिन र जंगल रहेको ।
		७	पानीको श्रोत ठिकै,,जमिन र जंगल रहेको,चुनढुङ्गा खानी रहेको ।
		८	पानीको श्रोत ठिकै,जमिन र जंगल रहेको,ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको ।
		९	पानीको श्रोत राम्रो, जमिन र जंगल रहेको,चुनढुङ्गा,फलाम खानी रहेको ।
		१०	पानीको श्रोत कम,जमिन र जंगल रहेको ।

परिच्छेद ४ : प्रकोप जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकाका वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्कन वाट यस गाउँपालिका बहुप्रकोप जोखिममा रहेको देखिन्छ । भूकम्प वाहेक वाढी,पहिरो को प्रकोप का साथै पहिरो, हावाहुरी बन्यजन्तु, आगलागी,खडेरी,असिना, रोगकिरा, महामारी,चट्याङ, सर्पदंश लगायत १२ वटा प्रकोप पहिचान गरीएको थियो । यि प्रकोपवाट सिर्जित विपदका घटनाले विगतमा जनधनको क्षति भएको र भविस्यमा पनि हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी संकटासन्न स्थानहरुमा मानिसहरुको बस्ती र अन्य भौतिक संरचनाको कारण विपद्को जोखिम बढाएको छ ।

४.१ भूकम्पको जोखिमविश्लेषण :

नेपाल भुकम्पको अत्यधिक जोखिम भएकोमुलुक भएकोले यो गाउँपालिका पनि भुकम्पको उच्च जोखिममा रहेको छ । २०७२ साल र २०८० साल कार्तिकमा आएको भुकम्पले यहा पनि नोक्सान पुऱ्याएको थियो । वडाहरुमा गरिएको छलफलका अधारमा त्यस भुकम्पमा मानविय क्षति नभएपनि ८१८ घर सामान्य चर्केका थिए । त्यसैगरी २९ वटा विद्यालयका पुराना भवन चर्केका थिए । उक्त भुकम्पले १ वटा स्वास्थ्य संस्था,१ वटा प्रहरी चौकी , १ गुम्वा बिहार चर्केको र ५ वटा खानेपानी मुहान भासिएका थिए । भुकम्पको भविस्यको जोखिम अनुमान गर्दा झण्डै १९२० घर र ४२ वटा विद्यालयका कच्चि भवन जोखिममा छन । त्यसैगरी ११ वटा स्वास्थ्य संस्था, ३९ वटा खानेपानी आयोजना,३ वटा ट्यांकी,३ वटा मुहान जोखिममा छन । भुकम्पले २ वटा लिफ्ट सिंचाइ,७८ वटा सिंचाइकुलो, १९ वटा विभिन्न व्यावसाय जोखिममा रहेका छन । त्यसैगरी १ वटा प्रहरी चौकी,१ वटा वन कार्यालय,१ वटा गुम्वा,६ वटा मन्दिर र १ वटा जडिवुटी प्रसोधन केन्द र विद्युत लाइनहरु पनि जोखिममा रहेका छन । यस गाउँ पालिकामा भुकम्पबाट झण्डै ३६०० बालबालिका जोखिममा रहनुकासाथै च्यापिने,तर्सने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने जोखिम छ । नक्शापास गर्ने र भूकम्पप्रतिरोधी घरहरु वनाउने कार्य एकदमै न्युन रहेकोले अनिवार्य नक्सापास तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिहरु तयार गरी यस गाउँपलिकाले भूकम्पप्रतिरोधी घर निर्माण कार्यमा कडाइ गर्न जरुरी छ ।

४.२ बाढीको जोखिमविश्लेषण :

यो गाउँपालिका बाढीको उच्च जोखिममा रहेको छ । वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्कका का आधारमा बाढी ले विगतमा गाउँपालिकाका ४५ जनाको मृत्यु भैसकेको छ भने ४१ वटा बस्तिका २७१ वटा घर, ७ वटा विद्यालय , ३ वटा पक्कि, २ वटा झोलुङ्गे र १ वटा काठे पुल, ४ वटा खानेपानी आयोजना , ९ कि.मी. खानेपानी पाइप, ,१ वटा खानेपनीको इन्टेक, ३ वटा खानेपानीको ट्याङ्की, ३ मुहान र २ घट्ट मा क्षति पुगेको थियो । १० वटा सिंचाइ कुलो, ५ वटा माछा पोखरी, वन कार्यालय, १ वटा जडीबुटी प्रशोधन केन्द्रमा, २ वटा मन्दिरमा क्षति पुऱ्याएको थियो ।

हालसम्म बाढीले ७२८ परिवारको ४३१८ रोपनी जग्गामा नोक्सानी गरेको छ जसबाट करोडौको क्षति भएको छ । वडामा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ४१ वटा बस्तिका ५५० घरधुरी का २५०० जनसंख्या जोखिममा रहेका छन जसभित्र ११०० जना बालबालिका पर्दछन । बालबालिकालाइ बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने जोखिम छ ।यस गाउँपालिकामा बाढीबाट १४५० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्रका २ वटा सामुदायिक विद्यालय, २५ वटा खानेपानी आयोजना ४ वटा मुहान र पाइप,५ वटा व्यावसाय, ३३ वटा कुलो र २ वटा लिफ्ट सिंचाइ जोखिममा रहेका छन भने ७ वटा मन्दिर १ वटा पुल, १ वटा झोलुगे पुल सडक पनि जाखिममा रहेका छन ।

४.३ पहिरोको जोखिमविश्लेषण :

यो गाउँपालिका पहिरोको पनि उच्च जोखिममा रहेको छ । वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्कका का आधारमा यो गाउँपालिकाका सवै वडामा पहिरोको जोखिम रहेको छ । विगतदेखि पहिरोले गाउँपालिकामा हालसम्म ८ घर घरमा पुर्ण तथा ८७ घरमा आंसिक क्षति पुऱ्याएको थियो भने ४ जनाको मृत्यु भएको थियो । विपदको ऐतिहासिक समय रेखाको विश्लेषण गर्दा पहिरोले हालसम्म ३६८ रोपनी खेतियोग्य जमिनमा क्षति पुऱ्याएको छ । पहिरोले सिंचाइकुलो ,खानेपानी आयोजना, सडक र ६ वटा गोठ तथा पशु चौपायामा नोक्सानी पुऱ्याउदा करोडौको क्षति भएको छ । वडामा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ५९ वटा बस्तिका ३३० घरधुरी जोखिममा रहेका छन । यस गाउँपालिकामा पहिरोबाट ७४५ रोपनी खेतीयोग्यजमिन क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्रका ८वटा विद्यालय र १ वटा स्वास्थ्य सस्था, २६ वटा खानेपानी आयोजना, ३ मुहान,१ वटा ट्याकीं र पाइप, ५६ वटा सिंचाइ कुलो र ५०० मी.सिंचाइ पाइप जोखिममा छन । त्यसैगरि ३ वटा सडक पनि जोखिममा रहेका छन ।

४.४ हावाहुरी को जोखिम विश्लेषण :

बराहताल गाउँपालिकामा हावाहुरीले पनि क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । विगतका ३० वर्षहरुमा हावाहुरीले ५१० वटा घर र ३१ वटा विद्यालयको छानामा क्षति गरेको थियो । साथै ३ वटा सार्वजनिक भवनको छाना,१ वटा वडा कार्यलय भवन , ३ वटा मन्दिर,१ वटा चर्च,आमा समुह र वन कार्यालयको भवनमा पनि क्षति गरेको थियो । यसका अतिरिक्त ३ वटा बाखाखोर,महोत्सवको घेरावार र विद्युत पोल, तार र सोलार पातामा मा क्षति पुगेको थियो ।

हावाहुरीले यहा अन्न, फलफुल,तरकारी बालीमा क्षति गर्दा लाखौको नोक्सानी थियो । वडामा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा हावाहुरीबाट यस

गाउँपालिकाका सवै वडा प्रभावित छन । हावाहुरिका कारण गाउँपालिकाका २७७ घर परिवार का १६१२ जनसंख्या र तिमध्ये ५५४ बालबालिका प्रभावित हुन सक्ने देखिन्छ । हावाहुरीबाट बालबालिकाहरुलाइ चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुन जोखिम रहेको छ । त्यसैगरी हावाहुरीवाट यस गाउँपालिकाका ३४ वटा विद्यालयका टिनका छाना उडाउने जोखिम छ । त्यसैगरी हावाहुरीबाट पोलीहाउसहरुमामा क्षतिहुने आंकलन गरिएको छ । हावाहुरीले यस पालिकमा मकै,गहुँ र फलफुल खेतिमा नोक्सानी पुऱ्याउने देखिन्छ । यसका अतिरिक्त हावाहुरीले विद्युत प्रसारण लाइनमा पनि क्षति हुन सक्ने देखिन्छ ।

४.५ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा वन्यजन्तुले बालिनालीमा क्षती गर्ने गरेका छन । वन्यजन्तुको प्रकोपबाट यस गाउँपालिकाका १० वटै वडा प्रभावित छन । विगत २०७० साल पछि यस गाउँपालिकामा बाघ,भालु,चितुवा बदेल, बाँदर, दुम्सी, र राते जस्ता जंगली जनावरहरुले २७७० परिवारको खेतवारीका अन्न, तरकारी, फलफूल वालिमा क्षती पुऱ्याउने गरेका छन् । जसवाट लाखौको मकै,गहु, आलु, तरकारी, फलफुल र पशुचौपायामा नोक्सान भएको छ । समुदायसंग गरीएको छलफलका आधारमा बन्य जन्तुको प्रकोप बढ्दो रहेकाले वडाका झण्डै २५२० घरधुरी प्रभावित छन । गाउँपालिकाका वडा वाट लिइएको सुचनाका आधारमा वन्यजन्तुले वर्षेनी लाखौ बरावरको अन्न, तरकारी तथा फलफुल वालिमा नोक्सान पुऱ्याउदछन ।

४.६ आगलागीको जोखिमविश्लेषण :

यस गाउँपालिकाका आगलागीको जोखिमापनि रहेको छ । सवै वडा हरुमा गरिएको छलफलको आधारमा विगतमा गाउँपालिकाका वडाका वस्तीहरु र जंगल मा आगलागीहुदा क्षति भएको थियो । आगलागीमा सामान, अन्न,चौपाया, खानेपानी पाइप आदिको नोक्सान हुदा लाखौको क्षति भएको थियो । आगलागी बाट यस गाउँपालिकामा ३६ वटा घर,१० वटा गोठ,खोर जल्दा १ जना बालक सहित २ जनाको मृत्यु भएको थियो । वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ४१७ परिवार आगलागीको जोखिममा छन । त्यसैगरी खानेपानीका पाइप र बन जंगलमा नोक्सानहुने अनुमान गरिएको छ । वनजंगल नजीक हुनु, काठका सामाग्रीहरु प्रयोग गरेर घरहरु निर्माण गर्नु र जंगल नजिक घना वस्तीहरु हुने ठाउंमा आगलागीको बढी जोखिम रहेको छ ।

४.७ खडेरी को जोखिमविश्लेषण :

जलवायु परिवर्तन, पर्याप्त सिंचाइको अभावका कारण यो गाउँपालिका खडेरीको पनि जोखिममा रहेको छ । वर्षेनी खडेरीका कारण हिँउदे वालीहरुलाई ठूलो नोक्सान पुऱ्याउने गर्दछ । प्रयाप्त सिंचाईको अभावका कारण खडेरीको जो खिम वढेको छ । विगत ३० वर्षमा खडेरीको प्रकोपले यस नगरपालिकामा करोडौको अन्न,फलफुल तथा तरकारी मा नोक्सान पुऱ्याएको थियो भने २३०० परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा खडेरीका कारण अन्न,तरकारी,दलहन र फलफुल बालीमा क्षति पुग्ने देखिन्छ । साथै खानेपानी मुहान र सिंचाइ कुलो सुक्ने देखिन्छ भने र सिंचाइ सुविधा विस्तार नभए समयमा वालिनाली लगाउन नसकिने देखिन्छ । जसले गर्दा खाद्य संकट पर्ने देखिन्छ ।

४.८ असिनापानी को जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकामा असिनाको प्रकोप पनि रहेको छ । असिनाले विगतमा यहा क्षति गरेको थियो । असिनाले अन्न ,फलफुल, तरकारीमा नोक्सान पुऱ्याउदा लाखौको नोक्सानी भएको थियो । जसबाट १२६० परिवार प्रभावित भएका थिए । गाउँपालिकाका वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा सवै वडाहरुमा धान, गहु,मकै,आलु, तरकारी तथा फलफुल जस्ता वालीहरुमा असिनाले नोक्सान पुऱ्याउने देखिन्छ । जसबाट झण्डै १८७० परिवार प्रभावितहुने अनुमान गरिएको छ ।

४.९ रोग किराको जोखिम विश्लेषण :

यो गाउँपालिकामा फौजी,सलह,रातोकमीलो,फट्याङ्ग्रा जस्ता बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराको पनि प्रकोप रहेको छ । बालीनालीमा लाग्ने रोग किराको प्रकोपबाट सवै वडा प्रभावित छन । बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराले मकै,गहुँ, तरकारी, आलु र फलफुलमा नोक्सानी पुऱ्याउदा विगतमा लाखौ को अन्नबाली,तरकारी तथा फलफुलमा नोक्सान पु-याएको थियो । जसवाट २४५० परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा पनि रोग किराको प्रकोपले अन्नबाली तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने अनुमान गरिएको छ ।

४.१० महामारीको जोखिम विश्लेषण :

महामारीको प्रकोपबाट पनि यो गाउँपालिका अछुतो रहन सकेको छैन । यस गाउँपालिकामा झाडापखालाको महामारी बाट ९ जनाको मृत्यु भैसकेको छ । त्यसैगरि विगतको कोभिड महामारी वाट १जनाको मृत्यु भएको थियो भनै संयौको संख्यामा संक्रमित भएका थिए । संक्रमितहरुलाइ गाउँपालिकाले क्वारेन्टाइनमा व्यवस्थापन गर्नु परेको थियो । वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा महामारी बाट यस गाउँपालिकाका १४० परिवारका भण्डै ७०० जनसंख्या प्रभावित हुने अनुमान छ। जसमध्ये २८०जना बालबालिका कुनैपनि महामारीबाट संक्रमितहुने अनुमान गरिएको छ ।

४.११ चट्याङ को जोखिमविश्लेषण :

चट्याङ यस गाउँपालिकाको अर्को प्रकोप हो । विगतमा चट्याङ वाट गाउँ पालिकाका १,६,७ वटा वडाका बस्तिहरु प्रभावित भएका थिए । विगतमा यहा अनरुद,विउरेनी टोल,कल्याण,लखरपाटा,माथिल्लो स्याउले बस्तिका चट्याङले ३ वटा घरमा क्षति पुऱ्याएको थियो । विगत ३० वर्षमा चट्याङमा परेर ४ जनाको मृत्यु भएको थियो भने कुखुरा र बाखा मरेका थिए । चट्याङबाट यस गाउँपालिकामा २७ परिवार प्रभावित हुने अनुमान गरिएको छ। त्यसैगरी पशु चौपायामा नोक्सानी र विद्युत ट्रान्सफर्मरमा क्षति हुने अनुमान पनि गरिएको छ।

गाउँपालिकामा यि प्रकोप हरुका अतिरिक्त सर्पदंशको प्रकोप पनि रहेको छ। विगतमा सर्पदंशबाट यहा ८जनाको मृत्यु भएको थियो ।

४.१२ गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम वस्तिहरु :

यस गाउँपालिकाका १० वटै वडाहरुमा गरिएको विपद जोखिम नक्साङ्कनका आधारमा भूकम्प वाहेक बाढी/ पहिरो, बन्यजन्तु,हावाहुरी, चट्याङ,आगलागी, असिनापानी ,रोगकिरा र महामारी लगायत ११ वटा प्रकोप र वडागत जोखिम वस्ती हरुलाइ तलको तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका १८ : गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्ती हरु

वडा नं	भुकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	खडेरी	चट्याङ	असिना	महामारी	सर्पदंश
१	पुरै वडा	सुंगुरखाल,तेलपानी ज्यामिरे,गााडापानी	तेलपानी,पाखापानी, भंग्राह,गाडापानी,सुगाखाल,श्रीचौर,काफलगैरा, ज्यामिरे	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	तेल पानी,पाखापानी, काफल गैरा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
२	पुरै वडा	रानीघाट,थापाडेरा,डोप्का,दुविचौर,माथिल्लो सिस्ने,पाग्मा,तल्लो सिस्ने(भेरी नदी र पग्मा खोलाको बाढी)	रानीघाट,थापा डेरा, डोप्का,दुविचौर, माथिल्लो सिस्ने, पाग्मा, तल्लो सिस्ने	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	
३			केलाडी,सिस्नेरी,हरैकाडा,तातपानी, कालीआँप, कुण्टा, नर्सिङ काडा, ओखतोली,सुकुरमाला	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	
४	पुरै वडा	चन्द्रिबाभ्क,साभ्कघाट, कुटा कसेनी,छाप्रे	सिम्लेपानी,चन्द्रिबाँभ्क तल्लो तरङ्गा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	

५	पुरै वडा	सोतखोला,चेपाङ, भेरीछाल,हात्तिमारे,ओखले,चिसापानी, बेल्तडी	लेखगाउँ टोल, सततर्ना,भुटुके,करियापानी,डोटेपाटा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	
६	पुरै वडा	बसन्तपुर ,इखेनी, चौरखोला,विउरेनी	लमकाने,मटेला, विउरेनी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
७			चेप्टेढुङ्गा,सांगुरे खोला,सैनापुल, गगल्चे,खाटाखोला, गिनियोखोला,खाख्लेखोला,पिगाले,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
८		बेलचौर,दमार,कुनाथरी ,धनीगाड खोला,हरिआँप,ढाँड बेबाटाघारी,खमरीघाट,सिंदुरे	डाडाथरी,आँपथरी,उपल्लो डाडाथरी, चिसापानी,गयलाघारी,हुइके,कुम्ली काटे	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	
९		सोतखोला,स्याना खोला क्षेत्र,	धरापानी,पिपलसारे, सिरेनी,स्यालाटोल, तुसारे,उदोखोला,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	
१०		सिमलचौर,खेलकुली,भित्रीखोला,टाटीखोला,सिस्नेथरी	ठुम्का,भित्रिखोला, हल्देखर्क	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी		वडाभरी	वडाभरी	

परिच्छेद ५ : दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना

५.१ दिर्घकालिन सोंच

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई संस्थागत गरी विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको दीर्घकालिन सोच हुनेछ ।

५.२ परिकल्पना :

विपद् तथा जलवायु उत्थानशील बराहताल गाउँपालिका ।

५.३ ध्येय :

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य अनुकुलन र जोखिम व्यवस्थापनका कार्य गर्न सक्ने गरी गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय सरकार ,संघ,प्रदेश तथा विकास साझेदारको सहभागीतामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको सवाललाई संस्थागत गर्दै विकासका नियमित योजनाहरुमा मूलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यस योजनाको मूल ध्येय रहेको छ ।

५.४ लक्ष्य :

स्थानीय स्तरमा विपद तथा जलवायुजन्य जोखिमबाट उत्पन्न हुने मृत्युदर, प्रभावितहरुको संख्या, भौतिक सम्पति तथा जीविकोपार्जनमा पर्नसक्ने क्षतिलाई कमगर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई मूलप्रवाहिकरण गरि उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको लक्ष्य हुनेछ ।

५.५ उद्देश्य :

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

क) गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरु, संकटासन्न वडाहरु, जोखिमको अवस्था तथा क्षमताहरु पहिचान र विश्लेषण गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन को सवालहरुलाई विकास निर्माणका कार्यमा मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।

ख) गाउँपालिकामा संचालनहुने विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन कार्यक्रमहरुमा एक रुपताल्याउनु ।

ग) गाउँपालिकाको कानुन, नीति, योजना तथा विकासनिर्माणका कार्यक्रमहरुमा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला , बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, एकल महिला,अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू तथा वर्ग को समानुपातिक र समतामुलक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई संस्थागत गर्ने

घ) उत्थानशिल तथा सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि गाउँपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजना र कार्यान्वयनमा यस योजनाले समेटेका क्रियाकलापहरुलाइ समेत मूलप्रवाहीकरण गर्नु

ङ) उपलब्ध स्थानिय श्रोतसाधन को अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप श्रोत- साधन को खोजी गरी संघ ,प्रदेश सरकार र सरोकारवाला निकाय तथा विकास साझेदार हरु संग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु ।

च) गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी ज्ञान, सिप र क्षमताको अभिबृद्धि गर्ने ।

छ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलावयु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुबाट जोखिममा रहेका समुदायको जिविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने ।

५.६ रणनीति :

गाउँपालिकामा गठन गरिएको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत समितिका पदाधिकारी एवं सदस्य तथा समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धी गतिविधिहरुमा उनिहरुको क्षमता विकास गरी योजना कार्यान्वयन गर्न देहाय वमोजिमका रणनीतिहरु अवलम्वन गरीएको छ ।

१) स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

२) स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन वाट पहिचान भएका अति जोखिम बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

३) वाढी बाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि बाढीको पुर्व सूचना प्रणालीको स्थापनाकालागि समन्वयतथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।

४) कोभिड १९ लगायतका महामारी को सामना गर्न आवस्यक पुर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरु योजनावद्ध ढंगले सञ्चालन गर्ने ।

५) योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।

६) समुदायमा आधारित विपद् जोखिमन्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

७) गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नकालागि गाउँपालिका, प्रदेश, सँघ, मानवीय तथा विकास साँझेदार संस्था समेतको स्रोतको परिचालन गर्ने ।

८) योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन आदि सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने ।

५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति :

यस योजना कार्यान्वयनकालागी देहायबमोजिम कार्यनिति अपनाइने छ ।

१)स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

२) विपद्का कारणले हुने मानवीय क्षतीलाई रोक्नको लागि पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना गर्ने ।

३)समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनका साथै नविनतम प्रविधिहरुको उपयोग गर्ने ।

४)विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साझेदार संघसंस्था समेतसँग आवश्यक समन्वय गरि को स्रोतको परिचालन गर्ने ।

५) योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा थप अध्ययन, अनुसन्धान तथा जानकारी संकलन गर्दै अद्याबधिक ज्ञान तथा विश्लेषणको आधारमा क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण र कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

५.८ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरू) :

गाउँपालिकामा पहिचान भएका प्रकोपहरुको कारणले सृजना गर्ने विपदका प्रभावित क्षेत्र मा पार्न सक्ने प्रभावहरुलाई मध्यनजर गरी जलवायु अनुकुलन तथा विपद जोखिम न्युनिकरण का लागी नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमताअभिवृद्धि सम्वन्धि क्रियाकलापहरु र रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनकाकार्यहरु सम्वन्धि क्रियाकलापहरु तय गरिएको छ । यसरी क्रियाकलाप तय गर्दा मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिकपूर्वाधार विकास, प्राक्रितिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपार्जनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नु पर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुखक्रियाकलापलाई आधार मानिएको छ ।

५.८.१ नीतिगत, जनचेतनातथा समुदायको क्षमताअभिवृद्धि सम्वन्धि क्रियाकलापहरु :

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र विपद उत्थानशिल समुदाय निर्माण गर्नका लागी स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गर्नु पर्ने नितिगत प्रावधानहरु यसमा समेटिएका छन । विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्वेदनशील भएकोले क्षति कम गर्न र समुदायमा अज्ञानता हटाउन गरीने प्रचारप्रसार तथा क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिएको छ ।

समग्र क्रियाकलाप	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिमन्यूनिकरणकाक्रियाकलापहरु	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट (रु.हजारमा)	श्रोतको व्यवस्था		समयअवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
	विपद तथा जलवायु परिवर्तन बारे समुदायमा सचेतनाको कमी ।	• विपद् र जलवायू परिर्वतन सम्बन्धि जनचेतना ।	वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• प्रकोप प्रभावित क्षेत्र वर्गीकरण र सोहि अनुसार नीति तथा कार्यक्रम ।	वडा कार्यालय	५०	गाउँपालिका		२०८२ भित्र
		• विपद्का बेला खोज,उद्धार टोली गठन र तालिम ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गाउँपालिका	संघसंस्था	२०८२भित्र
		• वडा हरुमा कृतिम घटना अभ्यास ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गाउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक बर्ष
		• वडाहरुमा विपद् प्रतिकार्यका लागी सामाग्री व्यवस्था ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	३००	गाउँपालिका	संघसंस्था	२०८२ भित्र
१.भूकम्प	गाउँपालिकाको घर तथा भौतिक संरचना भूकम्प प्रतिरोधी	• गाउँपालिकाको नक्सापासको निति निर्माण तथा कार्यान्वयन तथा सचेतना ।	गाउँपालिका	५०	गाउँपालिका	विकास साझेदार	प्रत्येक वर्ष
		• भुकम्प वाट हुने क्षति र वच्ने उपाय वारे समुदाय स्तरमा सचेतना अभिवृद्धि ।	वडा कार्यालय गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• घरहरुको अभिलेखिकरण र कमजोर तथा जोखिमयुक्त भवनहरुको तथ्यांक संकलन ।	गाउँपालिका	५०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	२०८२ भित्र

	नहुदा धनजनको क्षति हुन सक्ने जोखिम ।	• प्रत्येक वर्ष १० जना भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण र भवन प्रवलीकरण सम्वन्धि प्रविधिक तथा मिस्त्री हरुलाई तालिम ।	गाउँपालिका	२०	गउँपालिका	विकास साझेदार	प्रत्येक वर्ष
		• खुल्ला स्थान पहिचान र प्रचार प्रसार ।	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	५०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र
		• सुचना प्रणाली व्यवस्थापन ।	गाउँ विपद शाखा	५०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि
२. बाढी	बाढीका कारण जन,धन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	नदि खोला किनारका जोखिमयुक्त वस्तीलाई स्थानान्तरण गर्ने नीति निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
		नदी खोलाजन्य पदार्थको जथाभावि उत्खननमा रोक लगाउन निति तथा मापदण्ड निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	गाउँपालिका		२०८२ भित्र
		बाढी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र
		वाढी जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा बाढीको व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष मनसुन पुर्व
३ पहिरो	पहिरोका कारण जन,धन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	● पहिरो वाट उच्च जोखिम स्थानका वस्तीहरु स्थानान्तरण सम्वन्धि निति निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०८२ देखि
		● सडक तथा भौतिक संरचना निर्माणमा मेसिन प्रयोग मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०८२ देखि
		● सडक तथा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अनिवार्य वायोइन्जिनियरीङ प्रविधिलाइ लागत इस्टिमेटमा समावेस ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		आ.व.८२ /८३ देखि
		● भिरालो जमिनमा खेती गर्ने,कृषीवन प्रणाली विकास र विस्तार गर्न निति निर्माण ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		आ.व.२०८२ /८३ देखि

४ आगलागी	आगलागी का कारण मानविय,धन तथा वनजंगलको क्षति ।	• भएका पानी पोखरी तथा पानीका स्रोतहरुको संरक्षण वारे सचेतना ।	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• आगलागीबाट हुने जनधनको क्षति तथा असर र अपनाउनुपर्ने सजगता बारेमा सञ्चारमाध्यमवाट प्रचार गर्ने ।	गाउँ सुचना शाखा	५०	गाउँपालिका	सञ्चार माध्यम	प्रत्येक वर्ष माघ देखि जेठ
		• वनजंगलमा आगलागी हुन नदिन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	वनसमुह	२००	वनसमुह	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष फागुन देखि जेठ सम्म
५.खडेरी	खडेरी वाट अन्न वालीमा नोक्सान भइ खाद्य संकट ।	अन्न भण्डारण र उपयोग वारे समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष वर्षको २ पटक
		खडेरी सहन सक्ने विउ विजन प्रयोग सम्विन्धि सचेतना कार्यक्रम ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
		जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्वन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउविजनहरुको संरक्षण र प्रयोगमा प्रचार प्रसार गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
६.हावाहुरी	हावाहुरी वाट घर विद्यालय तथा अन्य भौतिक संरचनाको	• हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहने वारे समुदाय तथा वालवालिका लाइ सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	गाउँपालिका,, वडा कार्यालयहरु	२००	गाउँपालिका	संघसंस्था	निरन्तर
		• हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहने वारे प्रचार सामाग्री तयारी ।	गाउँपालिका,, वडा कार्यालयहरु	५०	गाउँपालिका	वन कार्यालय	निरन्तर

	क्षति हुने ।	• घना तथा आगलागीको वढी जोखिम वस्तीहरुमाा आगलागी सम्वन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
७.असिना	असिना ले अन्नवाली, तरकारी,फलफुलको क्षति हुने ।	• जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्वन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय्र, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउ विजनहरुको संरक्षण र प्रचार प्रसार गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• टनेल खेति विस्तार वारे अगुवा कृषकहरुलाइ तालिम ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• वालि चक्रमा परिर्वतन वारे अगुवा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
८. वन्यजन्तु	वन्यजन्तु ले अन्न बालीमा नोक्सान र मानिसलाई पनि आक्रमण गर्न सक्ने ।	• वन्यजन्तु नियन्त्रण का लागी परम्परागत अभ्यास लाइ निरन्तरता सम्वन्धि क्षमता विकास ।	समुदाय	१००	वडा कार्यालय	गाउँपालिका	वन्यजन्तु को प्रकोप वढ्दा
		• वन्यजन्तु वाट सुरक्षित हुने उपाय वारे सचेतना कार्यक्रम ।	वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• वन जंगल संरक्षण र घेरावार वारे चेतना ।	सामुदायीक वन	१००	गाउँपालिका	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
९. रोगकिरा	वालिनालिमा लाग्ने रोगकिरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	• जैविक विषादि बनाउने र प्रयोग वारे अगुवा कृषक को क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• वालीनालिमा लाग्ने किरा र रोग वाट वचाउन वालीनाली को र जमिनको व्यवस्थापन र काटछाट वारे कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

१०.महामारी	महामारी फैलिएर मानिसको मृत्यु हुन सक्ने ।	• स्वास्थ्य कर्मीहरुको क्षमता विकास ।	स्वास्थ्य शाखा	१००	गाउँपालिका	स्वास्थ्य विभाग	प्रत्येक वर्ष
		• पूर्ण सरसफाइ सम्विन्धि सचेतना कार्यक्रम ।	गाउँ तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	३००	गउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर
		• महामारी वाट वच्न स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन ।	गाउँ स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	१००	गउँपालिका	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर
		• महामारी नियन्त्रण र रोकथामका लागी दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन ।	गाउँ स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	३००	गउँपालिका	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर
११. चट्याङ	चट्याङ्गबाट मानवीय तथा पशूचौपायामा क्षति हुने जोखिम ।	• सार्वजनिक संरचनामा विधुत जडान गर्दा अर्थिङ. गर्नुपर्ने वाध्यात्मक नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका	०			२०८२ देखि
		• गाउँपालिकामा भएका सम्पूर्ण घर तथा भवनमा अर्थिङ गर्न जनचेतना जगाउने ।	गाउँपालिका, प्राविधिक शाखा	१००	गाउँपालिका		२०८२ देखि
		• चट्याङ्ग बाट वच्ने उपायहरुको वारेमा समुदायमा जनचेतना अभिवृध्दि गर्ने ।	गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गाउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		• चट्याङ्ग बाट वच्ने उपायहरुको वारेमा विद्यालयहरुमा जनचेतना अभिवृध्दि गर्ने ।	गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति,विद्यालय	१००	गाउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा वजेट				४८७०			

५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु :

गाउँपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिमकम गर्न रोकथाम, अल्पिकरण र अनुकुलनका कार्यहरु गर्न विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदीखोला तटबन्ध,पहिरो नियन्त्रण, मौतिक पुर्वाधार निर्माण ,विउविजनको व्यवस्था ,प्रविधि जडान लगायतका कृयाकलापहरु यहा वजेट सहित समावेश गरिएका छन ।

५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना एकदम कम हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	भुकम्प पछिको सार्वजनिक संरचना पुर्ननिर्माण र प्रवलिकरण ।	गाउँपालिका	१००००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	भुकम्प पश्चात
१	स्वास्थ्य संस्थाका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	उच्च जोखिममा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको पहिचान प्रवलिकरण ।	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०८२ सम्म
१	विद्यालयका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	उच जोखिममा रहेका विद्यालय हरुको पहिचान र प्रवलिकरण ।	गाउँपालिका	१००००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शिक्षा विमाग	२०८३ सम्म
१	खुल्ला स्थानको पहिचान र संरक्षण नहुदा विपद पश्चात सुरक्षित स्थल नहुनु ।	खुल्ला स्थान पहिचान संरक्षण ।	गाउँपालिका,वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति,	२००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार	२०८२ भित्र
२	सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठनागरिक मैत्री नहुनु ।	नगरपालिका भित्र निर्माण हुने सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठनागरिक मैत्री बनाउने ।	गाउँपालिका,, प्राविधिक शाखा	४०००	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
	जम्मा			२९२००			

५.८.२.२ बाढीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	बाढी वाट नडा नं १ का २० घर,१०० रोपनी खेतियोग्य जमीन, २ वटा खानेपानी आयोजना र १वटा पक्कि र ३ वटा कच्चि सिंचाइकुलो तथा अन्य संरचनामा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं १ का सुंगुरखाल,तेलपानी ज्यामिरे,गााडापानी क्षेत्रमा तटबन्ध ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	२०००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढी वाट नडा नं २ का १०० घर,१३० रोपनी खेतियोग्य जमिन,१ व्टा विद्यालय ४ वटा खानेपानी आयोजना ,५ वटा पसल, २ वटा लिफ्ट सिंचाइ र १ वटा संचाइकुलो, १ वटा पुल र १ वटा मन्दिर तथा अन्य संरचनामा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं २ को रानीघाट,थापाडेरा, डोप्का,दुविचौर,माथिल्लो सिस्ने,पाग्मा, तल्लो सिस्ने(भेरी नदी र पग्मा खोला)मा तटबन्ध ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढी वाट नडा नं ४ का २० घर र १०० रोपनी खेतियोग्य जमिन,सडक र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं. ४ को चन्द्रिबाभ्ग,साभ्गघाट, कुटा कसेनी,छाप्रे क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	२५००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

१	बाढी वाट नडा नं ५ का ६० घर,१०० रोपनी खेतियोग्य जमिन, १ वटा विद्यालय, १ वटा आयोजना र पाइप, ८ वटा सिंचाइ कुलो,१ वटा झोलुङ्गे पुल र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ५ को सुन्दरवारी, सोतखोला, चेपाङ,रक्सेनी ,लेख गाउँ, क्षेत्रमा तटबन्ध र ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढी वाट नडा नं ६ का ६० घर,४० रोपनी खेतियोग्य जमिन, ४ वटा मुहान र पाइप, २ वटा सिंचाइ कुलो, ६ वटा मन्दिर र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ६ को बसन्तपुर ,इखेनी, चौरखोला,विउरेनी क्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	२०००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढी वाट नडा नं ८ को १५० घर,४०० रोपनी खेतियोग्य जमिन, १३ वटा खानेपानी आयोजना र पाइप, १२ वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ८ का बेलचौर,दमार,कुनाथरी ,धनीगाड खोला,हरिआँप,ढाँड बेबाटाघारी, खमरीघाट,सिंदुरेक्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	२५००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढी वाट नडा नं ९ को १०० घर,६०० रोपनी खेतियोग्य जमिन, १ वटा खानेपानी आयोजना र पाइप, ६ वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ९ का सोतखोला,स्याना खोला क्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका वडा कार्यालय	२०००			२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

१	बाढी वाट नडा नं १० को ४० घर,२० रोपनी खेतियोग्य जमिन, ४ वटा खानेपानी आयोजना र पाइप, १० वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १० का सिमलचौर,खेल कुली, भित्रीखोला,टाटीखोला,सिस्नेथरी क्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका	२५००			२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
२	जथाभावि उत्खननले बाढीको जोखिम ।	वडाका खोलाहरुमा वृक्षारोपण गर्न विरुवा वितरण र वृक्षारोपण ।	वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१९७००			

५.८.२.३ पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथ मिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाहृय	
१	पहिरो वाट नडा नं १ का २०घर,३० रोपनी जमीन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, २ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा व्यावसाय तथा ५ वटा सिंचाइ कुलो र ३ वटा सडकमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं १ का तेलपानी,पाखापानी, भंग्राह,गाडापानी,सुगाखाल,श्रीचौर,काफलगैरा, ज्यामिरेमा पहिरो नियन्त्रणका लागी ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं २ का २० घर,१० रोपनी खेतियोग्य जमिन, २ वटा खानेपानी	वडान.२ का रानीघाट,थापा डेरा, डोप्का,दुविचौर, माथिल्लो सिस्ने, पाग्मा, तल्लो सिस्नेमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

	आयोजना,२ वटा सिंचाइकुलो र अन्य संरचना नोक्सान हुने ।					व्यवस्थापन कार्यालय	
१	पहिरो वाट नडा नं ३ का ३० घर र २० रोपनी खेतियोग्य जमिन, २ वटा खानेपानी आयोजना,२वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचना नोक्सान हुने ।	वडा नं ३ का केलाडी,सिस्नेरी, हरैकाडा,तातपानी, कालीआँप, कुण्टा, नर्सिङ काडा, ओखतोली, सुकुरमाला पहिरो जाने क्षेत्रमा मा ग्याविन लगााउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ४ को २० घर,८० रोपनी जमिनमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ४ को सिम्लेपानी, चन्द्रिबाँझ, तल्लो तरङ्गा क्षेत्रका पहिरो जाने स्थानमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ५ का ५० घर,२० रोपनी जमिन, २ वटा विद्यालय, खानेपानीका ३ मुहान,१ वटा ट्याकीं र पाइप र ६ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ५ को लेखगाउँ टोल, सततर्ना,भुटुके,करियापानी,डोटेपाटा का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ६ का २० घर,३० रोपनी जमिन, १ वटा खानेपानी आयोजना, ६ वटा सिंचाइ कुलामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ६को लामकाने,मटेला, विउरेनी का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ७ का १२० घर,४८० रोपनी जमिन, २ वटा विद्यालय, ८ वटा खानेपानी आयोजना, ३० वटा	वडा नं ७ को चेप्टेढुङ्गा,सांगुरे खोला,सैनापुल, गगल्चे,खाटाखोला, गिनियोखोला,खाख्लेखोला,पिगाले का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

	सिंचाइ कुलामा क्षति पुग्ने ।	।				व्यवस्थापन कार्यालय	
१	पहिरो वाट नडा नं ८ का २० घर,५० रोपनी जमिन, १ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ८को डाडाथरी,आँपथरी, उपल्लो डाडाथरी, चिसापानी, गयला घारी,हुइके,कुम्ली काटका पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ९ का २० घर,२५ रोपनी जमिन, १ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलो र वडाकार्यालयमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ९ को धरापानी, पिपलसारे, सिरेनी,स्यालाटोल, तुसारे,उदोखोला,का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं १० का १० घर,३० रोपनी जमिन, १ वटा विद्यालय, १ वटा खानेपानी आयोजना, ४ वटा सिंचाइ कुलो,५०० मी.सिंचाइ पाइपमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १० को ठुम्का, भित्रिखोला, हल्देखक का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	वन विनास हुदा पहिरोको जोखिम ।	वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्न विरुवा वितरण र वृक्षारोपण	नगरपालिका , वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	सडक निर्माणले पहिरोको जोखिम ।	सडक क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङ ।	नगरपालिका , वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघरप्रदेश,भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				२७८००			

५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (000)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
३	गाउँपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	सुधारिएको चुल्होमा सहयोग तथा विस्तार ।	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्र	निरन्तर
२	गाउँपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	खरका छाना विस्थापन कार्यक्रम ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
३	गाउँपालिकाका घर,पसल तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागी वाट क्षति हुन सक्ने ।	पानी संरक्षण पोखरीको निर्माण ।	गाउँपालिका,वडा कार्यालय	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास विभाग, खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय	३वर्ष भित्र
१	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	सामुदयिक वन तथा अन्य आगलागीको जोखिमपूर्ण वनहरुमा अग्निरेखा निर्माण गर्ने ।	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	१०००	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	२ वर्ष भित्र
२	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	वन डढेलो नियन्त्रण ।	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	३००	गाउँपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	गाउँपालिकाका सार्वजनिक कार्यालय तथा,संरचनाहरुमा आगलागीको जोखिम ।	गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, विद्यालय,स्वास्थ्य संस्था जस्ता सार्वजनिक ठाउँहरुमा फायर एक्सटीङ ग्विसर राख्ने ।	गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका		२०८२ भित्र
			जम्मा	**५१००**			

५.८.२.५ खडेरीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	पर्याप्त सिंचाइ सुविधा नहुदा खडेरी पर्दा अन्नवाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ सुविधा विस्तार ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	५ वर्ष भित्र
२	विपदबाट सिंचाइ कुला भत्कदा सिंचाइ नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	नगरपालिका क्षेत्रका सवै कुला नहरहरुको नियमित मर्मत सम्भार ।	गाउँपालिका, कृषि शाखा	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष मनसुन पछि
४	वैकल्पिक सिचाइ प्रणाली नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ पोखरी निर्माण ।	गाउँपालिका कृषि शाखा	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	४ वर्ष भित्र
२	कृषक को उत्पादन घट्नु ।	बेमौसमी तरकारी खेती विस्तार ।	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	खडेरी का कारण पानीका मुहानहरु सुक्नु ।	नगरपालिका भित्रका सवै पानीका श्रोत तथा मुहान संरक्षण,मर्मत ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	परम्परागत पोखरी नास हुदै जानु ।	परम्परागत पोखरी हरुको संरक्षण ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

१	वैकल्पिक सिचाइ प्रणाली नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	थोपा सिंचाइ प्रणाली विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	२०८२ देखि
जम्मा				**१४०००**			

५.८.२.६ हावहुरीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	जस्ताले छाएका विद्यालयहरुका छाना हावाले उडाउन सक्ने जोखिम ।	सवै वडाका जस्ताले वनेका विद्यालयहरुका छाना मर्मत ।	गाउँपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत शिक्षा विभाग,शिक्षा समन्वय इकाइ,संघ संस्था	२०८२ भित्र
१	विद्यालयका भ्याल,ढोकाहरु कमजोर हुदा हावाहुरीको जोखिम ।	विद्यालयका भ्याल, ढोका नियमित मर्मत सम्भार गर्ने ।	विद्यालय , गाउँपालिका शिक्षा शाखा	३००	गाउँपालिका	शिक्षा समन्वय इकाइ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	प्लास्टिक टनेल हावाले उडाउन सक्ने जोखिम	अगुवा कृषकहरुलाइ टनेल मर्मत तालिम ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका		प्रत्येक बर्ष
२	हावहुरी बाट विद्युत सेवा अबरुद्ध हुन सक्ने ।	घर नजिक रहेका विजुलीको पोललाई मर्मत गर्ने नजिक रहेको कमजोर तथा पुरानो र ढल्न सक्ने रूखहरूको काँटछाट गर्ने ।	विद्युत प्राधिकरण,स्थानिय विद्युत आयोजना	०	विद्युत प्राधिकरण, स्थानिय विद्युत आयोजना	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	प्रत्येक बर्ष
	हावहुरी बाट मकैबालीमा नोक्सानी हुन सक्ने ।	होचो जातको मकै को विउ वितरण ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका		प्रत्येक बर्ष
जम्मा				**२६००**			

५.८.२.७ असीनाको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (००००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी वालिमा क्षति	रैथाने र छिटो पाक्ने वालिहरुको खेति विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेशअन्तरगत कृषि विकास कार्यालय,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी वालिमा क्षति	प्लाष्टिक टनेल खेती विस्तार तथा,अन्य सामाग्री वितरण	गाउँपालिका कृषि शाखा	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेशअन्तरगत कृषि विभाग,कार्यालय,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
३	कृषि उत्पादन असिनावाट क्षति	असिना प्रभावित किसान हरु लाइ राहत र क्षतिपुर्तिको व्यवस्था	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेशअन्तरगत कृषि विभाग,कार्यालय,संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
१	कृषि उत्पादन असिनावाट क्षति	वालि विमा गर्ने	गाउँपालिका कृषि शाखा	०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेशअन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय,संघ संस्था	२ वर्ष भित्र
			जम्मा	**५०००**			

५.८.२.८ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	बन्यजन्तुले गाउँपालिकाका वडाहरुमा बन्यजन्तुले	सवै वडाका अधिक बन्यजन्तु प्रभावित वन क्षेत्रमा घेरावार गर्ने ।	वन समुह ,वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	२०८२ देखि
१		जनावरहरुलाई तर्साउनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु वाजा,लाइट,माइक को	वन समुह,वडा कार्यालय	३००	वनसमुह गाउँपालिका	संघ संस्था	२०८२ देखि

	अन्न,फलफुल, तरकारीमा नोक्सानी पुऱ्याउन ।	व्यवस्था र वितरण ।					
२		वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुले मन पराउने फलफुल र विरुवा रोप्ने ।	वन समुह,वडा कार्यालय	१००	वनसमुह गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२		वालि विमा गर्ने ।	अगुवा कृषक,गाउँ कषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				**११००**			

५.८.२.९ वालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	वालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागी समयमै वडा कार्यालयमा औषधि भण्डारण ।	वडा कार्यालय,गाउँ कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	वालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागी जैविक विषादी तयारी र भण्डारण ।	गाउँ कृषि शाखा	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	रोगले मासिएको बालीको सुरक्षित ब्यवस्थापन नगरिदा थप जोखिम बढ्ने ।	रोग किराले नोक्सान गर्दा बर्षेनी दोहोरिने र अन्यन्त्र फैलिने भएकोले बालीलाई सुरक्षित रुपमा विर्सजन गर्न किसानलाइ प्राविधिक सहयोग ।	गाउँ कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रकोपको समयमा

१	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	कृषिबालीको लागि माटोमा हुनु पर्ने प्राङ्गारिक तत्वको बार्षिकरुपमा जाच गर्ने ।	गाउँ कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१२००			

५.८.२.१० महामारीको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (000)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	सरसफाइ को कमीले महामारी फैलने जेखिम	सवै वडाहरुमा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम संचालन गर्ने	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	१०००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर
२	सरसफाइ को कमी तथा विपदपश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	५००	गाउँपालिका	गाउँपालिका	२०८१देखि निरन्तर
१	सरसफाइ को कमी तथा विपदपश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा झाडापखाला, रुघाखोकी लगायत किटजन्य रोगका औषधीको बफर स्टक राख्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	५००	गाउँपालिका	स्वास्थ्य विभाग, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर
१	सरसफाइ को कमी तथा महामारी फैलने जोखिम	विद्यालय सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति गाउँपालिका शिक्षा शाखा,विद्यालय	५००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय,युनिसेफ,रेड क्रस	प्रत्येक वर्ष

१	पशुहरुमा संक्रामक रोग फैलने जोखिम	पशुहरुलाइ नियमित भ्याक्सिीन दिने	गाउँपालिका पशु विकास शाखा	५००	गाउँपालिका	भेटनरि अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र संघसस्था	निरन्तर
१	दुषित पानी पिउदा पानी जन्य रोग वढ्ने जोखिम	पानी सुद्धिकरण का विधि वारै समुदायमा सामाग्री वितरण	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय,युनिसेफ, रेडक्रस	निरन्तर
१	पानीका मूल दुषित हुदा फोहर पानी पिउदा पानी जन्य रोग वढ्ने जोखिम	खानेपानी मुहानहरुको सरसफाइ	गाउँपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय,युनिसेफ, रेडक्रस	निरन्तर
			जम्मा	**३८००**			

५.८.२.११ चट्याङको जोखिम न्यूनिकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	विद्यालयहरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	गाउँपालिकाका सवै विद्यालय हरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	गाउँपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	५००	गाउँपालिका	संघसस्था	२०८२ भित्र
२	घरहरुमा अथिर्ङ नगर्दा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	घर निर्माण गर्दा अनिवार्य अर्थिङ गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।	गाउँपालिका ,वडा कार्यालय	०	गाउँपालिका	संघसस्था	निरन्तर
१	स्वास्थ्यसंस्था तथा सार्वजनिक संरचना हरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	गाउँपालिकाका स्वास्थ्यचौकी लगायतका सार्वजनिक भवनहरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	गाउँपालिका ,गाउँ स्वास्थ्य शाखा,वडा कार्यालय	३००	गाउँपालिका	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय संघसस्था	निरन्तर
१	बस्ती नजिक बिजुलीका पोल, तार तथा ठूला रूखहरूको हुदा चट्याङ ले	बस्ती नजिक रहेका बिजुलीका पोल, तारको मर्मत तथा ठूला	गाउँपालिका ,वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	विद्युत कार्यालय, डिभिजन वन	प्रत्येक वर्ष

	क्षति गर्न सक्ने जोखिम ।	रूखहरूको काट छाट गर्ने ।				कार्यालय	
२	विद्युतिय पोल, तार व्यवस्थित नहुदा चट्याङ ले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	विद्युतीय लाइन तथा तारहरुलाई व्यवस्थित गर्ने	गाउँपालिका ,वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	विद्युत कार्यालय,	आवस्यकता अनुसार
२	घर भित्रका विजुलिका तार व्यवस्थित नहुदा चट्याङ ले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	घर भित्रका विजुलिका तार व्यवस्थित गर्ने ।	समुदाय	०	वडा कार्यालय		निरन्तर
			जम्मा	**११००**			

५.८.२.१२ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुलनका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	जलवायु परिवर्तनबाट गाउँपालिकामा कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, जलश्रोत तथा उर्जा, वन तथा जैविक विविधता,मानव स्वास्थ्य, जल उत्पन्न प्रकोप र शहरीकरण तथा वासस्थानमा असर	बृक्षा रोपण कार्यक्रम	वडा तथा गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		हरितगृह ग्यास वा कार्वन डाइअक्साइड उत्पादन हुने सामग्रीको प्रयोग कम गर्ने बारे सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		नविकरणिय उर्जा प्रयोगमा जोड दिन सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	१००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		खडेरी सहन सक्ने विउविजन वितरण	कृषि शाखा, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		फोहर वर्गिकरण बारे समुदायमा सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		जैविक मल उत्पादन बारे किसानलाइ तालिम	कृषिशाखा	३००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	२०८२ देखि
१		किसानहरुलाइ जैविक विषादी बनाउने	कृषिशाखा	२००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	२०८२

		र प्रयोग गर्ने तालिम					देखि
१		किसानहरुलाइ बालि विविधकरण बारे तालिम	कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		प्राङ्गारिक खेती विस्तार	कृषि शाखा	५००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		फोहोर व्यवस्थापनका लागी विसर्जन केन्द्र स्थापना	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
			जम्मा	**३१००**			
कुल जम्मा वजेट				**११८५७०**			

५.८.३ पुर्नलाभ अन्तरगतका पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणकाकार्यहरु :

गाउँपालिकामा भूकम्प,पहिरो,बाढी को विपद् पछि प्रतिकार्यको चरण पार गर्दा नगर्दै समुदायको पर्नलाभका लागि क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलाप मार्फत परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, आवश्यक व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निम्नबमोजिमको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ ।

५.८.३.१ भुकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	
१	भौतिक संरचना जस्तै घर तथा सरकारी भवन भत्कने तथा चर्कने	सामान्य बिग्रिएका भत्किएका तथा चर्किएका संरचनालाई तालिम प्राप्त प्राविधिकको सल्लाह अनुसार मर्मत संभारलाई पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	२ वर्ष भित्र
२	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको अभाव	भूकम्पका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत गरी प्रयोग गर्न मिल्ने भए तत्काल मर्मत गरी	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	२ वर्ष भित्र

		सेवा सुचारु गर्ने साथै पुनर्निर्माण सुरु गर्ने ।	समिति			
१	विपद् पश्चात राहत वितरणमा समस्या र राहतका सामानमा कमी	आवश्यकता अनुसार थप राहत व्यवस्थापन तथा वितरणरको कार्य व्यवस्थित गर्ने तथा बास्तविक पीडित सम्म पुऱ्याउन पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिना सम्म
२	भवन निर्माण संहिता अनुरुपको घर निर्माण नहुने	नयाँ बन्ने सम्पुर्ण घरमा दक्ष प्राविधिकको प्रयोग गरी भवन निर्माण संहिता अनुसार घर निर्माणका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	निर्माणमा आर्थिक अभाव	प्रभावितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको अभाव	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामग्रीको भण्डारण र वितरण प्रणालीलाई पुनराबलोकन गरी आवश्यक भए जनजीवन पूर्ण रुपमा सामान्य नभए सम्मका लागि थप गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिना सम्म
१	पानीका मुहान तथा संरचनाहरू जोखिममा	बिग्रिएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने मुहान सुकेका स्थानमा नयाँ योजना मार्फत पानी वितरण व्यवस्था मिलाउने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिना भित्र

५.८.३.२ बाढीको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	

१	भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव ।	गाउँपालिकाका पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१५ दिन भित्र
	भैतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या ।	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१५ दिन भित्र
	विपद्पश्चात् पानीको अभाव ।	समुदायमा बिग्रिएका भत्किएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
	सामाजिकतथा सार्वजनिक भवनको र संरचनामा क्षति तथा समस्या ।	बाढीको कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१ वर्ष भित्र
	भविष्यमा पुनः बाढीको दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः बाढी दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरुद्वारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर

५.८.३.३ पहिरोको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	
१	क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण	गाउँपालिकाभित्र पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र	१ महिना भित्र

	नहुने		समिति		विकास साभ्रेदार	
२	संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या	पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साभ्रेदार	निरन्तर
१	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनमा क्षति तथा पुन निर्माणमा समस्या ।	विकासका अन्य गतिविधि मध्य विपदका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण प्राथामिकतामा राखेर गर्ने ।		गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साभ्रेदार	३ महिना सम्म
२	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरुद्धारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साभ्रेदार	निरन्तर
१	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने भएकाले पहिरो सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चालन गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साभ्रेदार	निरन्तर

५.८.४ आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री आंकलन :

बराहताल गाउँपालिकामा विपद् प्रतिकार्यको लागी आबश्यक श्रोत साधन नगन्य मात्रामा रहेको छ । गाउँपालिकाले अपुग साधन र सामाग्री हरुको व्यवस्था तत्काल गर्नुपर्ने देखिन्छ जुन क्लष्टर अनुसार तल उल्लेख गरीएको छ। यहा सामग्री हरु को मात्र आंकलन गरिएको छ।

तालिका१९ : प्रतिकार्यकालागी आवस्यक सामाग्री

क्र. स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय				कुल रकम रु. हजारमा	कैफियत
				गाउँपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी	मौज्दात स्थल		
१	समन्वय,खोज,उद्दार र सुचना तथा सञ्चार	लाइफ ज्याकेट (स्विमिङ)	५				गाउँपालिका	१०००	मौज्दात वाहेककोआवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		क्याराविना	३						
		वन्जी	३						
		पुल्ली	२						
		एसेण्डर	२						
		डिसेव्डँर	२						
		क्लाइनिङ रोप	२						
		रवर ट्युव	१०						
		फायर वुट	१०						
		फायर सुट	५						
		लाइट	५						
		आगलागी नियन्त्रणमा प्रयोगहुने पानीको वोटल	५						
		लेदरको पंन्जा	५जोर						
		हेल्मेट	२०						
		फायर संकलन काटा/फरुवा	३ सेट						
		स्विटर	५						
		वन्चरो	४						
		सावेल,वेल्चा	१०						
		पिक	५						
		ज्याक हु	३						
		प्लास्टिक वाल्टिन	१०						
		अल्मुनियम भऱ्याङ	२						
		रिभर क्रसिङ्ग रोप	२०						
		फायर एक्सटिङ्ग ग्विसर	३						
		हारनेस	२						
		ठुलो पाल	५						
		त्रिपाल	२०						
		गल,खन्ती	१०						
		स्ट्रेचर	१०						
		First Aid Box	५						
		वाटर व्याग	५						
		जम्प सुट	५						
		एक्स हो	२						

		मास्क	१०						
		मेघाफोन	१						
		डोरी,रस्सि	५०० मी						
		व्याट्री(मेघाफोन)	२ थान						
		टेन्ट ,पाल,पाटपुर्जा	३						
		टेन्ट ,पाल,विमचोवा	३						
		म्याट्रेस	२०						
		हसिया	१०						
		छाता	१०						
		हेडल्याम्प	५						
		घन	५						
		कम्वल	५०						
		पि–फोर्म	१ वण्डल						
		प्लास्टिक सिट	१५						
		पोलिथिन डोरी	२००मी						
		एल.एम.टि. रोल	२						
		ग्याविन जालि	१००						
		रेनकोट	१०						
		फायर रोप ल्याडर	१						
		ड्रिलिङ मेसिन	२						
		ह्वीस्टल	५						
		वायर कटर	२						
		पिक एक्स	२						
		प्रे–वार	१						
		क्रोवार ५ फीट २० मि.मि	२						
		ह्याण्ड माइक	५						
		काठ काट्ने मेसिन	२						
		सूचना संकलनका लागि आवश्यक पर्ने फाराम (जस्तै IRA,MIRA) छपाई गरेर राख्ने	५०० प्रति						
क.स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
२	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र	आपतकालिन अवस्थाका लागि अस्थायी तथा स्थायी भण्डार गृह को व्यवस्था गर्ने	१					३०००	मौज्दात वाहेकको आवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग
		तयारीखाना, चाउचाउ, बिस्कुट, चिउरा नमकिन आदी खरिद भण्डारण गरी राख्ने ।	५०० जना						
		खाद्यान्न सामाग्रीहरु जस्तै दाल, चामल,	५०० जना						

		नून, तेल, मरमसला खरिद र भण्डारण गरी राख्ने							सम्झौता गर्ने
		पशुपक्षीका लागि चाहिने आहार, घाँसपात एवम् दाना परालको व्यवस्था	५००० वटा						
		पशुपक्षीका लागि सरुवा तथा परजिवि नियन्त्रणका लागी आवस्यक औषधी खरिद गरी भण्डारन गर्ने	५००० वटा						
		पशु चौपायाका अस्थायी छाप्राका लागि चाहिने सामानहरु, काठ, खर, त्रिपाल आदी भण्डारण गरी राख्ने							
		पशुपक्षीका गोठ, खोर, टहरा, पुनर्निर्माण गर्न बाँस, डोरी, खर, प्लाष्टिक, पराल, त्रिपाल आदी को भण्डारण	५०००						
		बाँध, कूलो नहर को अस्थायी मर्मत का लागी (बास, बोरा, ढुङगा आदि को भण्डारण गर्ने	२००० मी						
		पोलिहाउस मर्मतकालागी सामाग्री भण्डारण	५० वटा						
		गाउँको कुल खेतियोग्य जग्गाको १० प्रतिशत लाइ पुग्ने मौसम अनुसारको बीउबीजन, मलखाद, औषधि, विषादी, अन्य बिउ विजन खरिद तथा भव्डारनगर्ने	१० प्रतिशत जमिनका लागी						
क्र. स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन**	**नेपाल**			

					कार्यालय	प्रहरी			
३	गैरखाद्य सामाग्री, आश्रयस्थल	आपतकालिन अवस्थाका गैरखाद्य सामाग्रीहरु भण्डार गर्न अस्थायी तथा स्थायी भण्डार गृह को व्यवस्था गर्ने	१					१०००	मौज्दात वाहेकको आवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आवश्यक गैर खाद्य सामाग्रीहरु लत्ताकपडा (उमेर लिंग, मौसम अनुसार) प्रति परिवार २,२ सेट का दरले व्यवस्था	१०० सेट						
		प्रभावितहरुलाइ भाडाकुडा प्रति परिवार डेक्चि २ थान,ताप्के १ थान, थाल ४ थान, बटुका ४ थान गिलास ४ थान, डाडु पन्यू १, १ थान , मग २ थान, वाल्टिन १ थान का दरले व्यवस्था	१०० सेट						
		प्रभावित परिवार का लागी कम्वल, म्याट को व्यवस्था	२०० थान						
		आश्रय स्थल निर्माण का लागी							
		टेन्ट	५ सेट						
		त्रिपाल,	५० वटा,						
		वलियो डोरी	१०० मुठा						
क. स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
४	खानेपानी, सरसफाइ क्षेत्र	आपतकालिन अवस्थामा खानेपानी वितरणकोलागि तयारी पानी वोतल वा जारको पानी को व्यवस्था	३००० लिटर					१०००	मौज्दात वाहेकको आवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै
		आपत्कालिन	५०						

		अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका समाग्री, पियुष, क्लोरीन झोल, जस्ता वस्तु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	लिटर						उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		१००० लिटर क्षमताको पानी टंकी खरिद गरी भण्डारण गर्ने	३ वटा						
		फोहरमैला व्यवस्थापन का लागी ठुला कन्टेनर खरिद र भण्डारण	२ वटा						
		डस्टविनहरु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	१००वटा						
		हाईजिन किट खरिद गरि भण्डारण गर्ने	२०० सेट						
		अस्थायी शौचालय निमार्णका लागि आवश्यक सामाग्री टवाईलेट प्यान पलाष्टिक खरिद गरि भण्डारण गर्ने ।	२० वटा						
		चर्पि का लागी वाल्टिन,मग र व्रस भण्डारण गर्ने	५० सेट						
		हर्पिक वा फिनेल भण्डारण गर्ने	१०० वोत्तल						
		भत्केका खानेपानी संरचना ममर्तका लागि ममर्तका लागि र पानी आपुर्तिकालागी पाइप र फिटिङ सामग्री भण्डारण गरी राख्ने	२००० मिटर						
क.स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
५	स्वास्थ्य र पोषण	अति आवश्यक तथा जिवन वचाउने औषधीहरु, प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरु स्वास्थ्य	सवै स्वास्थ्य स.स्थामा					१०००	मौज्दात वाहेकको आवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद

		संस्थाहरुमा बफर स्टक राख्ने							,भण्डारण वा समयमै उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आपतकालिन अवस्थाका लागी सुत्केरी सामग्री,	२०० सेट						
		प्याड तथा आवस्यक परिवार नियोजनका साधन	५०० सेट						
		आपतकालीन अवस्थाको लागि एक वडा २ थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकस को व्यवस्था गने	२० वटा						
		सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठ नागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना विस्कुट, लिटो, आदी भण्डारण गर्ने दुधका लागी डेरि वा किसान संग समन्वय र संझौता गर्ने	५०० जना						
		आपतकालिन अवस्थाका लागी कम्तिमा १ स्वास्थ्य संस्था १ स्ट्रेचरका व्यवस्था र भण्डारण	१०						
		गर्भवती ,सुत्केरी आमा तथा २ वर्ष मुनिको वच्चालाइ ३ महिनालाइ पुग्ने UTRF,RUSF को मौज्दात राख्ने	३०० जना						
		अस्थायी उपचार केन्द्र स्थापनाका लागी आवस्यक सामाग्री	५स्थान						
क.स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
६	**शिक्षा**	प्रत्येक विद्यालयहरुमा १ वाकसका दरले	५० विद्यालय					२०००	मौज्दात वाहेकको आव

		प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने							स्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		प्रत्येक विद्यालयहरुमा शैक्षिक सामाग्रीहरु जस्तै २० सेट इसिडी किट, स्टुडेन्ट किट, १०० सेट किताव ,कापी, कलम, पेन्सिल इरेजरहरु पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) का लागी आवस्यक पर्ने सामाग्री पोल, त्रिपाल टेन्ट कारपेट वोर्ड आदी खरिद गरि भण्डारण	१६ वटा						
		अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) मा छात्रछात्रा,अपांग मैत्री, खानेपानी, शौचालयको व्यवस्था गर्न सामाग्री	१६ वटा						
		त्रिपाल, गैटी, वेल्चा,कोदाली तसला टोकरी ,Heating Plate,Hexablade, आदि सामाग्री प्रत्येक विद्यालयमा भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		विद्याालयहरुमा वर्षको २ पटक विद्यार्थी हरुलाइ कृतिम घटना अभ्यास र विपदको समयमा वच्ने उपाय वारे तालिम दिने	५० विद्यालय						
क.स	**कलस्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			

७	संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा	आपतकालका लागी गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडा को भण्डारण वा व्यवस्थापन	१०० जना					१०००	मौज्दात वाहेककोआवस्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलव्धताका लागी सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		अपांगता भएका व्यक्तिहरुकालागी सहायक सामाग्री खरिद तथा भण्डारणव वा सहयोगको सुनिश्चितता	५० जना						
		डिग्निटी किट (महिलाको लागी)	२००						
		किशोरी किट(किशोरीको लागी)	३००						
		Female Friendly space set	३						
		RH kit (0-12 Items)	५००						

परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत ब्यवस्थापन,समन्वय,अनुगमन,समिक्षा :

६.१ लागत अनुमान :

यस बराहताल गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना योजना अनुसार क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रम का लागी कुल वजेट ११ करोड ८५ लाख ७० हजार अनुमान गरिएको छ। त्यसैगरी पुर्व तयारी र प्रतिकार्यकालागी आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री प्रवन्धकालागी थप १ करोड अनुमान गरिएको छ। विगत को वर्षहरुमा गाउँपालिकाले यस क्षेत्रमा गरेको लगानी र हालको प्रतिवद्धता अनुरुप अपुग हुने श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहाय अनुसारको रणनीति अख्तियार गरिने छ।

- आन्तरिक आयस्रोतको दायराको खोजी र वृद्धि गर्ने विकास साझेदारसंग समन्वय गर्ने
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय गर्ने
- निजी तथा सार्वजनिक साझेदारी एवं सहकार्य गर्ने
- जनसहभागिता वृद्धि गर्ने
- वित्तीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पारदर्शिता तथा सुशासन संबन्धी व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका लागि विशेष श्रोत साधनको परिचालन गर्ने।

६.२ समन्वय र सहकार्य :

बराहताल गाउँपालिकाले विपद पुर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना को कार्यान्वयन गर्नका लागी गाउँ क्षेत्रमा रहेका निकाय, संघसंस्था तथा अन्य साझेदारहरु संग समन्वय र सहकार्य गरी उनिहरुको श्रोत र साधनलाइ पनि परिचालन गर्नेछ। यसका अतिरिक्त प्रकोपबाट हुन सक्ने सम्भावित विपद्को सामना गर्न गाउँपालिकाले जिल्लामा रहेका निकायहरु संघ र प्रदेश सरकार तथा त्यस अन्तरगतका कार्यालयहरु संग पनि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसका साथै देहाय बमोजिमका संरचना संग विशेष समन्वय गरिने छ।

- विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
- कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद
- कर्णाली विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- सुर्खेत जिल्ला विपद् व्यस्थापन समिति
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

यस्तो समन्वय र सहकार्य विपद पुर्वतयारी , विपद प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभ सम्म हुनेछ।

६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण :

बराहताल गाउँपालिकाले विपद् पुर्वतयारी र प्रतिकार्य का लागी गरिने क्षेत्रगत त्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई प्राथमिकता दिने छ। यसकालागी निम्न कार्यहरु गर्ने छ।

- विपदको समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन सुरक्षा संयन्त्र निर्माण र परिचालन
- विपदको समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन नियमित अनुगमन

- हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार का घटना घटिहालेमा पिडितलाइ कानूनी सहयोग तथा उपचार र दोषीमाथी कारवाही
- बालबालिका, महिला, अपांगता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरु लाई सुरक्षित आश्रय स्थल (वालमैत्री,महिलामैत्री,अपांगतामैत्री तथा जेष्ठनागरिकमैत्री)आश्रयस्थल निर्माण ।
- मानसिक आघात (trauma) तथा मनोवैज्ञानिक असर परेका वालवालिका, किशोर,किशोरी,गर्भवती, सुत्केरी, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिककलाई मनोसामाजिक मनोविमर्श प्रदान
- वालबालिका, महिला, गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाका लागि खानपान,ओषधिउपचार, बिशेष सामग्रीको व्यवस्था

६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण :

गाउँपलिकाले गर्ने विकास निर्माणका कार्यहरुमा विपद जोखिम न्युनीकरण र जलवायु परिवर्तनलाई ध्यानमा राखेर खासै काम गरेको देखिदैन । त्यसैगरी आवधिक विकास योजनामा विपद व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन लाई मूलप्राहीकरण गरेको पाइदैन । गाउँपालिकाले सूचना संकलन, जोखिम विश्लेषण, स्रोतको उपलब्धता, गुणस्तर र स्रोतको पहुँच र विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा अनुकूलनको आवस्यक्ता पहिचान गरि विपद व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि योजना र नीतिहरू निर्माण गर्नु पर्नेछ । विकास योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्न योजना र नीतिहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । यसका लागी सरकारी र गैरसरकारी दुवै स्रोतको उपयोग गरी अनुकूलन र प्रभावकारी रणनीति लागू गर्न आवश्यक छ । विपद व्यवस्थापन जलवायु परिवर्तनकाअनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरूलाई स्थानीय आवधिक विकास योजनामा एकीकृत गरिनेछ । संघिय र प्रादेशिक योजना आयोगले तयार गरेको लक्ष्य र रणनीतिहरूलाई ध्यानमा राखि कार्यान्वयन गरिने छ । यो योजना कार्यान्वयनकालागी गाउँपालिकाले संघ र प्रदेश सरकार बीच समन्वय गर्नेछ । सरकारी निकायहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, विकास साझेदारहरू र निजी क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको समन्वय र सहकार्यमा नीति र रणनीति र योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०, दफा ७० बमोजिम गाउँपालिका र नगरपालिकाले स्थानीय कानून बमोजिम विपद कोष स्थापना गरी परिचालन गर्नेछ । गाउँपालिकाले विपद जोखिम न्युनिकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका कार्यलाइ गाउपालिकाको आवधिक विकास योजनामा मुलप्रवाहिकरण गर्नेछ ।

६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण :

यो योजनालाइ गाउपालिकाले तयार गरेको क्षेत्रगत का साथै स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गरिने छ । वार्षिक योजनाहरूमा विपद जोखिम न्युनिकरण र जलवायु अनुकूलन योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । गाउँपालिकाका प्रत्येक वडाले बस्ति स्तरको योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै यस विषमा ध्यान दिने छन । गाउँपालिकाको स्वीकृत पछि यी योजना कार्यान्वयनमा आउनेछन् । वार्षिक योजनाहरूमा समावेश नगरिएका योजनाहरूलाइ मूलप्रवाहीकरण गर्न जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरू र अन्य सरोकारवालाहरूलाई कार्यान्वयमा लैजान अनुरोध गरिनेछ ।

६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन,अद्यावधिक र सिकाइ :

यस योजनाको अनुगमन गाउँपालिकाद्वारा संचालित योजना तथा कार्यक्रम को अनुगमन मुल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संगै संगै हुनेछ । अनुगमन, मुल्याङ्कनकोलागि प्रतिवेदन योजनामा भएका क्रियाकलापहरुको प्रगतीको विवरण पनि उल्लेख गरिने छ । यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयारी र प्रगतीको समिक्षा गरी आगामी ६ महिनाको कार्य योजना तयार गरिनेछ । यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरिनेछ भने प्रत्यके ५ वर्षमा अद्यावधिक गरिनेछ ।

- यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि गाउँपालिका को अनुगमन समिति आफै, सम्बन्धित वडा कार्यालय साथै आवश्यकता अनुसार अलग्गै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिने छ

- गाउँपालिकाले आफ्नो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा यस उत्थालशील योजना कार्यान्वयनको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने छ ।
- गाउँपालिकाको अनुगमन समितिले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसागाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र गाउँपालिकामा सिफारिस गर्नेछ ।
- यस योजना कार्यान्वयन गर्ने संघ संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन आफ्नो सम्बन्धित कार्यालयका साथै गाउँपालिकामा बुझाउने छन् । अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि तय गरिएका सूचक बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने छ ।

यसरी प्रतिवेदन ले औल्याएका सिकाइ का आधारहरु योजनाको समिक्षा र अद्यावधिक गर्ने कार्यमा सहयोगी हुनेछन ।

अनुसुचीहरु

अनुसुची १ : जोखिम नक्साङ्कन

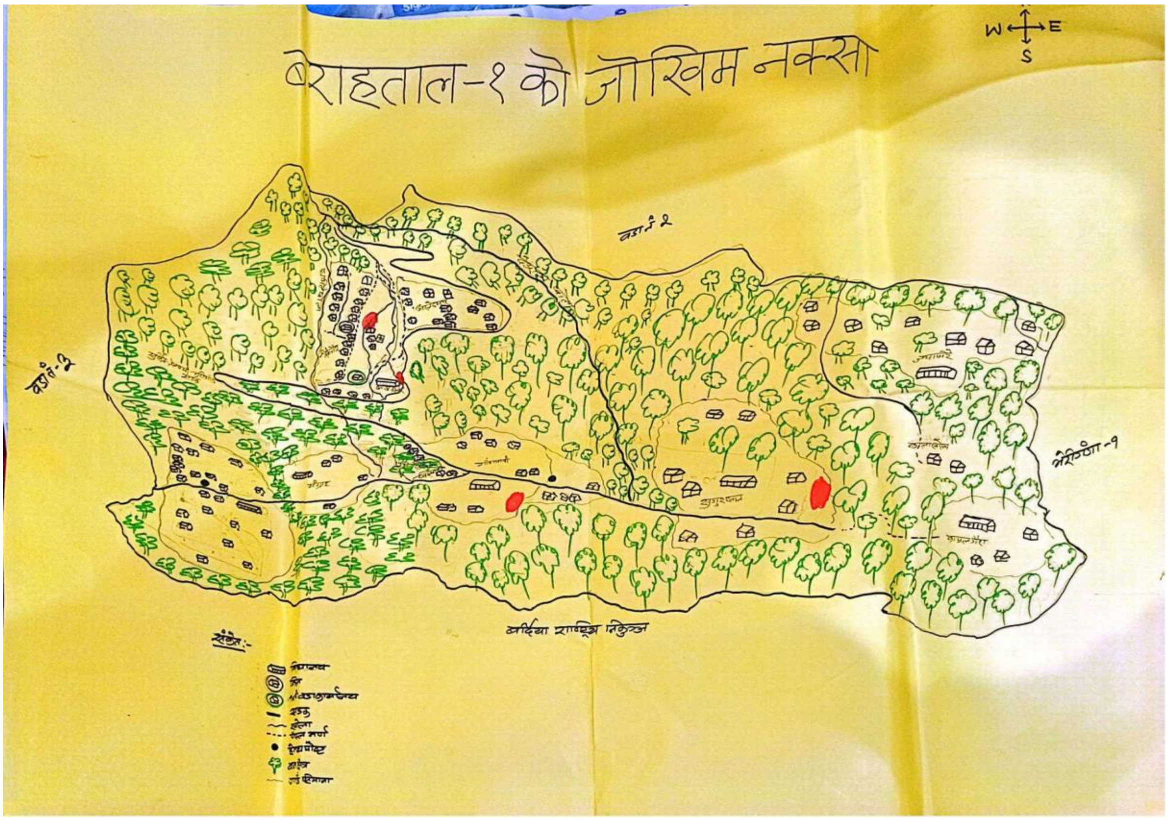

(वडा नं १ को जोखिम नक्सा)

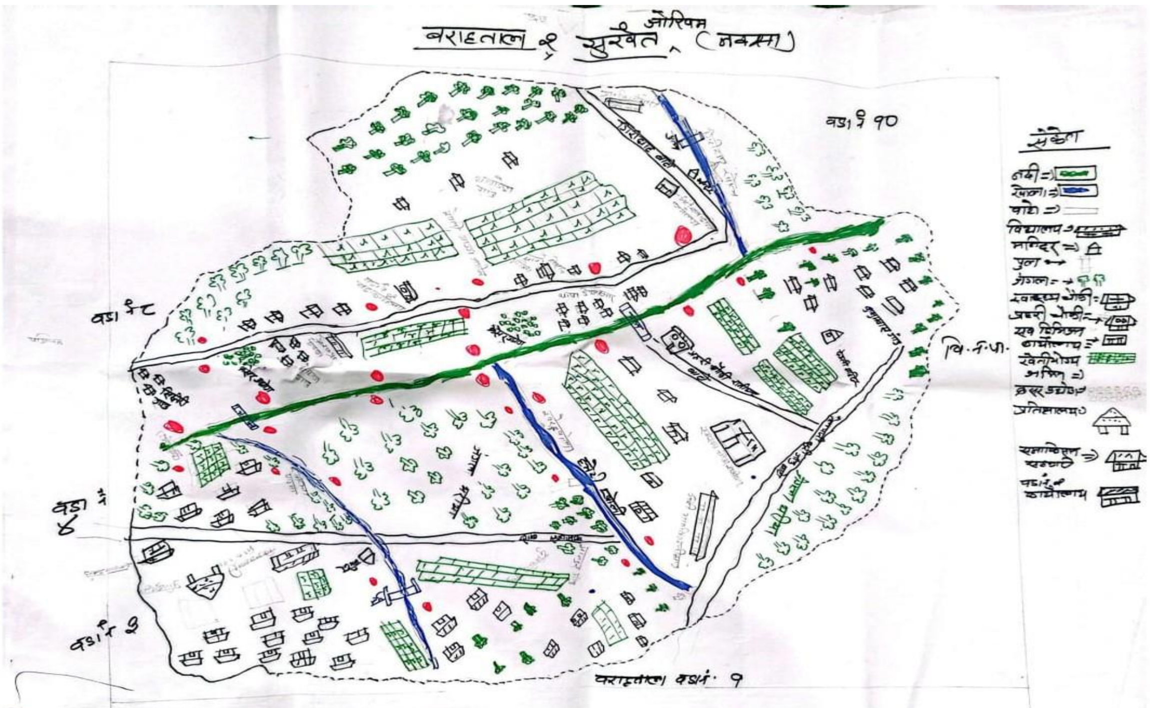

(वडा नं २ को जोखिम नक्सा)

(वडा नं. ३ को जोखिम नक्सा)

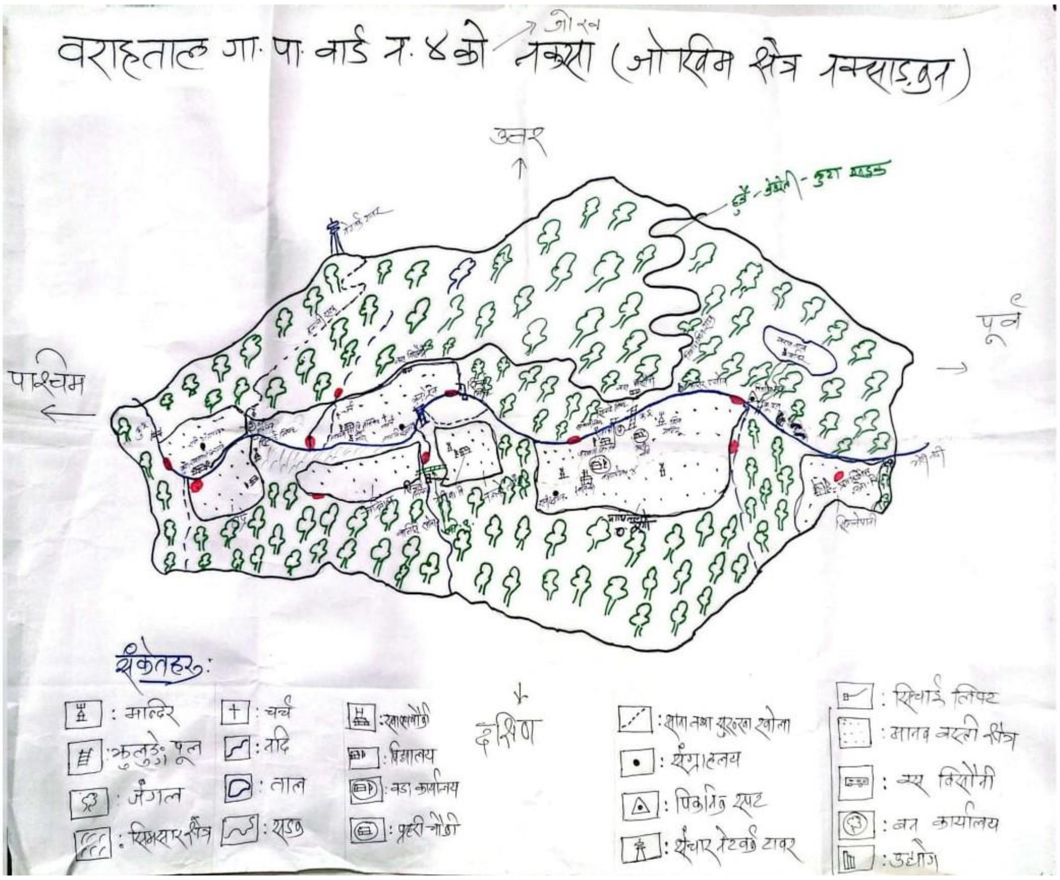

(वडा नं ४ को जाखिम नक्सा)

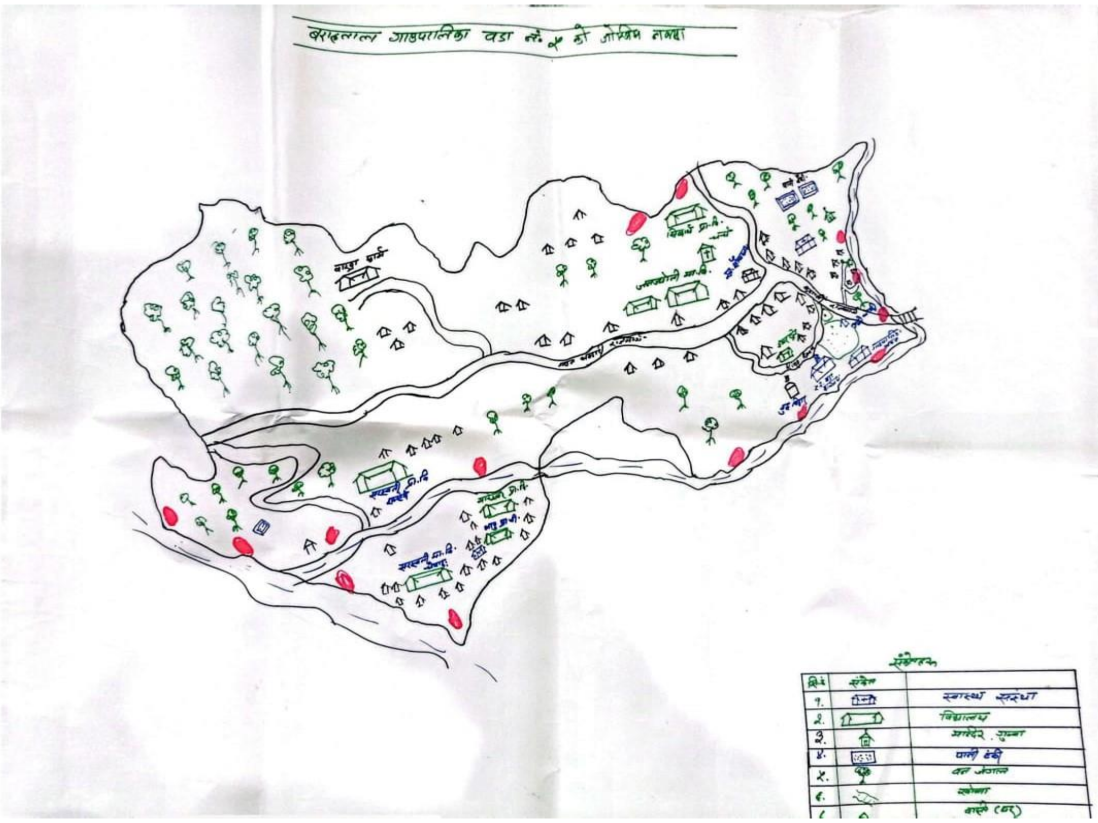

(वडा नं ५ को जोखिम नक्सा)

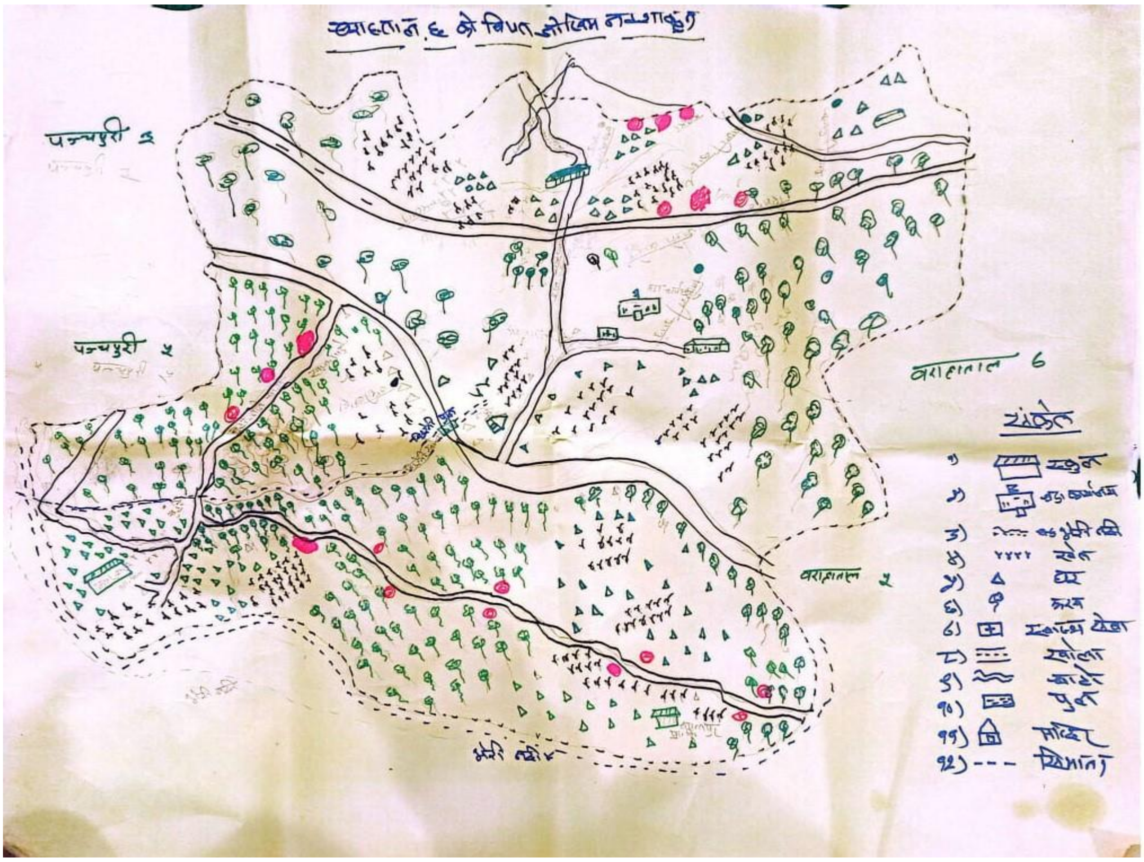

(वडा नं ६ को जोखिम नक्सा)

(वडा नं. ७ को जोखिम नक्सा)

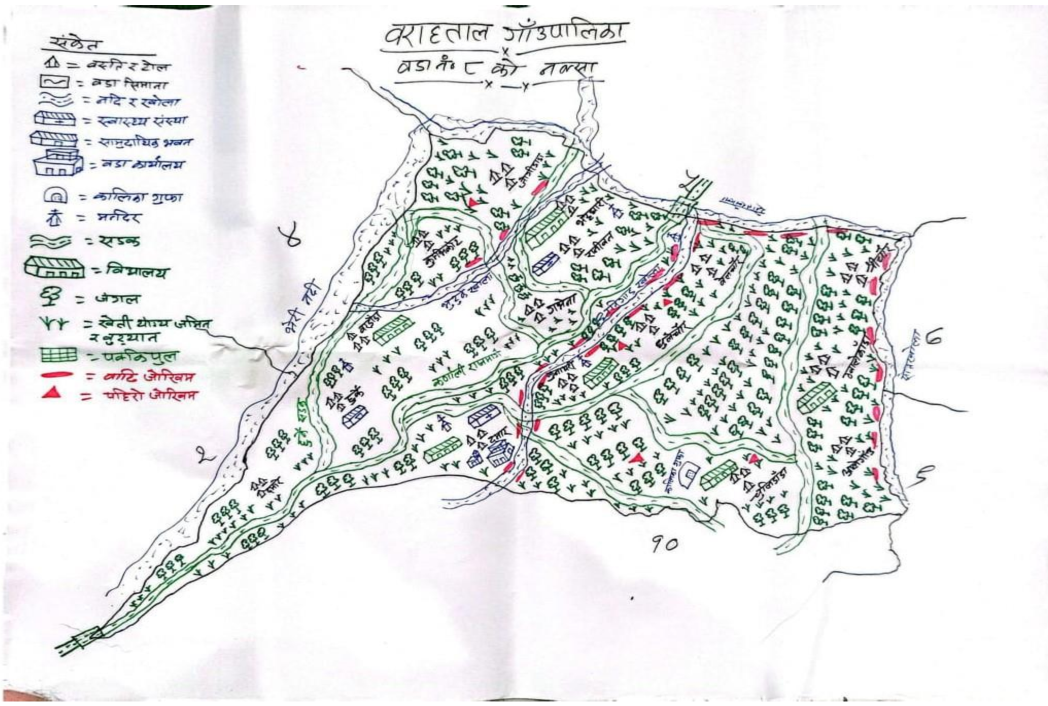

(वडा नं. ८ को जोखिम नक्सा)

(वडा नं. ९ को जोखिम नक्सा)

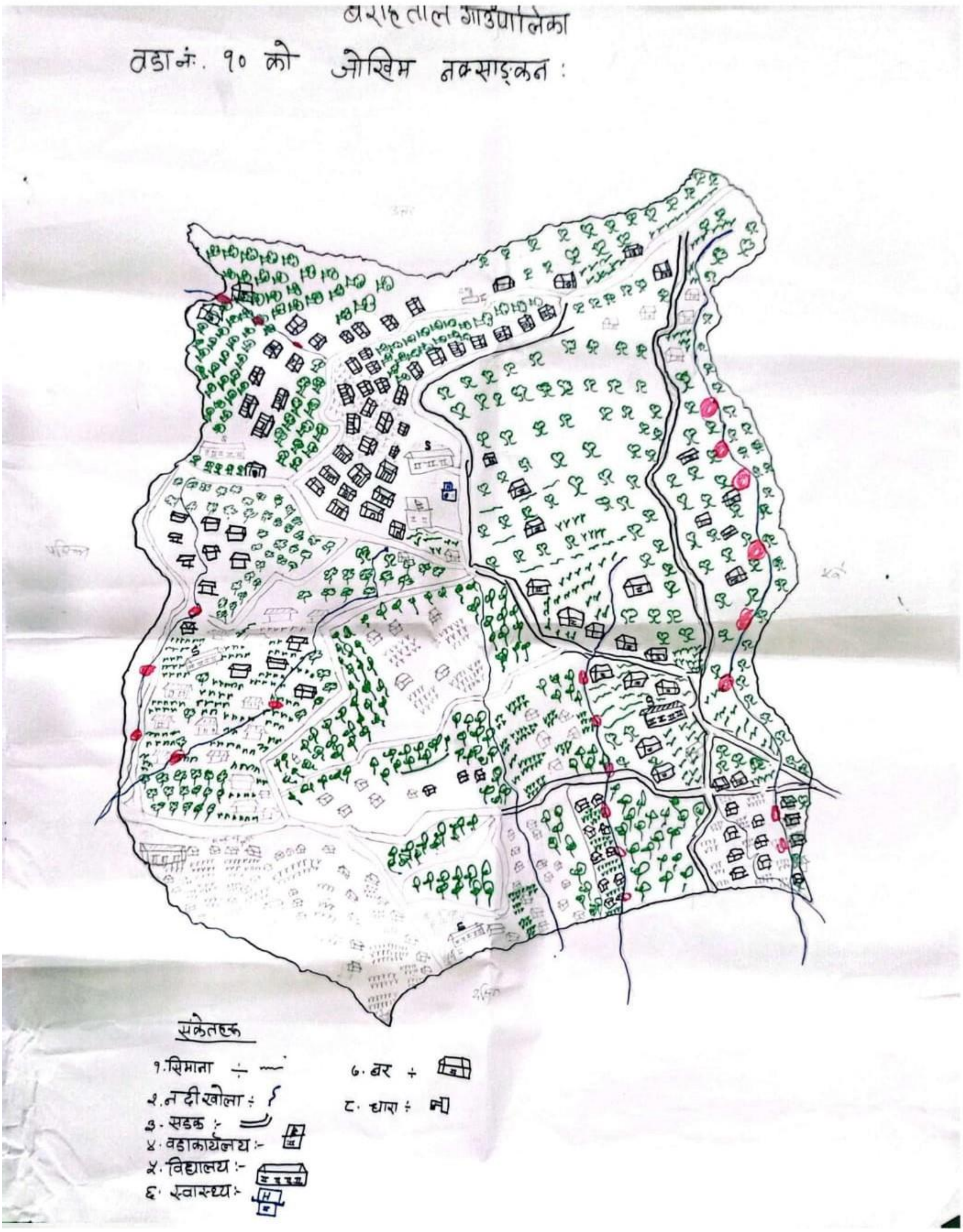

(वडा नं. १० को जोखिम नक्सा)

अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन

वडा नं.	सम्भावित प्रकोप	समुदाय	जोखिममा पर्न सक्ने घर धुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमिन	जोखिममा पर्न सक्ने वालवालिका	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	वालवालिकालाइ विद्यालय जादा आउदा हुने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने स्वास्थ्य संस्था	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिंचाई संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने अन्य संरचना
१	**भुकम्प**	वडाभरी	१५०	७५०	-	३००	४ वटा	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने,डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	१ वटा	३ वटा आयोजना	४ वटा	४वटा	१ वटा सडक
२		वडाभरी	२५०	११००	-	५००	४ वटा	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने,डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	१ वटा	६ वटा आयोजना		२ वटा लिफ्ट सिंचाइ र ५ वटा कुलो	विद्युत लाइन,सडक ,मन्दिर
३		वडाभरी	१२०	६००		३००	६ वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने,डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	२ वटा	५ वटा खानेपानी आयोजना		८ वटा सिंचाइ कुलो ।	-
४		वडाभरी	१५०	७५०	-	३००	५ वटा	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने,डराउने, विद्यालय बन्द	१ वटा	२ वटा	४ वटा पसल	८ वटा कुलो	प्रहरी चौकी,वन कार्यालय ।

								भइ पढाइ छुट्ने ।					
५		वडाभरी	२५०	१०००		३००	६ वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने,डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	२ वटा	३वटा खानेपानी योजना,३ वटा ट्याङ्की, ३ वटा मुहान		२ वटा सिंचाइ कुलो	१ वटा गुम्वा,५ वटा मन्दिर,१ वटा जडिवुटी प्रसोधन केन्द्र
६		वडाभरी	१००	५००		२००		मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने,तर्सने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।		४ वटा आयोजना	७ वटा मिल	४ वटा कुलो	-
७		वडाभरी	३००	१५००		६००	६ वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने,तर्सने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	१ वटा	८ वटा आयोजना		३० वटा कुलो	-
८		वडाभरी	२००	१०००		४००	१वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने,तर्सने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	१ वटा	२ वटा आयोजना		३ वटा कुलो	-
९		वडाभरी	२००	१०००		३००	५वटा	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने,तर्स	२ वटा	७ वटा	खुद्रा पसल ४	६ वटा	-

							विद्यालय	ने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।		आयोजना		कुलो	
१०		वडाभरी	२००	१०००		४००	५वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने,तर्सने,डराउने,विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।		८ वटा आयोजना		८ वटा कुलो	-
१	**बाढी**	सुंगुरखाल,तेलपानी ज्यामिरे,गााडापानी	२०	१००	१०० रोपनी	४०		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-	२ वटा आयोजना		१ वटा पक्कि र ३ वटा कच्चि कुला	
२		रानीघाट,थापाडेरा,डोप्का,दुवचौर,माथिल्लो सिस्ने,पाग्मा,तल्लो सिस्ने(भेरी नदी र पग्मा खोलाको बाढी)	१००	५००	१३० रोपनी	२००	१वटा विद्यालय	बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		४ वटा आयोजना	५ वटा	२ वटा लिफ्ट सिंचाइ र १ वटा कुलो	१ वटा पुल र १ वटा मन्दिर
४		चन्द्रिबाझ,साझघाट,कुटाकसेनी,छाप्रे	२०	१००	६० रोपनी	४०		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-				सडक

५		सुन्दरवारी,सोतखोला,चेपाङ, रक्सेनी ,लेख गाउँ,	६०	२५०	१०० रोपनी	१२०	१ वटा विद्यालय	बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा आयोजना र पाइप	-	८ वटा कुलो	१ वटा झोलुगे पुल
६		बसन्तपुर ,इखेनी, चौरखोला,विउरेनी	६०	३००	४० रोपनी	१२०		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		४ वटा मुहान र पाइप ।	-	२वटा कुलो	६ वटा मन्दिर
८		बेलचौर,दमार, कुनाथरी ,धनीगाड खोला,हरिआँप, ढाँड बेबाटाघारी,खमरीघाट,सिंदुरे	१५०	७५०	४०० रोपनी	३००		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१३ वटा आयोजना		१२ वटा कुलो	
९		सोतखोला,स्याना खोला क्षेत्र,	१००	५००	६०० रोपनी	२००		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा आयोजना		६ वटा कुलो	
१०		सिमलचौर,खेल कुली,भित्रीखोला,टाटीखोला,सिस्नेथरी	४०	२००	२० रोपनी	८०		बाढीले वगाउन सक्ने, बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		४ वटा आयोजना		१० वटा कुलो	

१	**पहिरो**	तेलपानी,पाखापानी, भंग्राह,गाडापानी,सुगाखाल, श्रीचौर,काफलगैरा, ज्यामिरे	२०	१००	३० रोपनी	४०	३ वटा विद्यालय	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	१ वटा	२ वटा आयोजना	२ वटा	५ वटा कुलो	३ वटा सडक
२		रानीघाट,थापाडेरा, डोप्का,दुविचौर, माथिल्लो सिस्ने, पाग्मा, तल्लो सिस्ने	२०	१००	१० रोपनी	४०		पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		२ वटा आयोजना		२ वटा	
३		केलाडी,सिस्नेरी,हरैकाडा,तातपानी, कालीआँप, कुण्टा, नर्सिङ काडा, ओखतोली,सुकुरमाला	३०	१५०	२० रोपनी	६०		पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा आयोजना		२ वटा	
४		सिम्लेपानी,चन्द्रिबाँझ तल्लो तरङ्गा	२०	१००	८० रोपनी	४०	-	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-				
५		लेखगाउँ टोल, सततर्ना,भुटुके, करियापानी,डो	५०	२५०	२० रोपनी	१००	२ वटा विद्यालय	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय		३ मुहान,१ वटा ट्याकीं		६वटा कुलो	

		टेपाटा						जान नसक्ने ।		र पाइप			
६		लमकाने,मटेला, विउरेनी	२०	१००	३० रोपनी	४०		पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१० वटा आयोजना	७ वटा पसल	४ वटा कुलो	
७		चेप्टेढुङ्गा,सांगुरे खोला,सैनापुल, गगल्चे,खाटाखोला, गिनियोखोला, खाख्लेखोला,पिगाले,	१२०	६००	४८० रोपनी	२४०	२ वटा विद्यालय	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		८ वटा आयोजना		३० वटा कुलो	
८		डाडाथरी,आँपथरी,उपल्लो डाडाथरी, चिसापानी,गयला घारी,हुइके,कुम्ली काटे	२०	१००	५० रोपनी	४०		पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा		२ वटा	
९		धरापानी,पिपलसारे, सिरेनी,स्यालाटोल, तुसारे,उदोखो	२०	१००	२५ रोपनी			पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा खानेपानी		१ वटा	

		ला,											
१०		ठुम्का,भित्रिखोला, हल्देखर्क	१०	५०		२०	१ वटा विद्यालय	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१ वटा खानेपानी		४ वटा सिंचाइ कुलो,५०० मी.सिंचाइ पाइप	
१	**हावाहुरी**	वडाभरी	२५	१००	-	५०	४ वटा विद्यालय	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।	१ वटा स्वास्थ्य संस्था	-	अन्न फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी, ५ वटा पोलिहाउसमा क्षति	-	
२		वडाभरी	६०	३००		१२०	३वटा विद्यालय	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।	१ वटा स्वास्थ्य संस्था		मकै, गहु,धान,र ४ वटा टनेल खेतिमा नोक्सानी ।		
३		वडाभरी	२२ घर	८०	-	४०	६ वटा विद्यालय ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।	-	-	फलफुल, मकै खेतीमा नोक्सान, ५ वटा प्लास्टिक टनेल,	-	विद्युत तारमा नोक्सानी
४		वडाभरी	१०	५०				चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।			अन्नवाली नोक्सान हुने	-	-
५		वडाभरी	६०	३००		१२०	१० वटा	चोटपटक लाग्ने,	-	-	मकै, गहु,धान,र	-	-

							विद्यालय ।	च्यापिने,त्रसित हुने ।			टनेल खेतिमा नोक्सानी ।		
६		वडाभरी	१०	१००	-	२०	४ वटा विद्यालय ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।		-	फलफुल खेति, प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल
७		वडाभरी	५०	२००	-	१००		चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।		-	फलफुल खेति, प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल
८		वडाभरी	१५	३०	-	३०	१ वटा विद्यालय ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।		-	फलफुल खेति, प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल
९		वडाभरी	१०	१००	-	२०	५ वटा विद्यालय ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।	१ वटा	-	फलफुल खेति, प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल
१०		वडाभरी	१५	७५	-	३०		चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने ।		-	फलफुल खेति, प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल
१		वडाभरी	१५	७५	-	३०	-	जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।	-		४ वटा पसल	-	वन जंगल विनास
२	**आगलागी**	वडाभरी	१०	५०		२०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
४		वडाभरी	१२	६०		२४		जल्न सक्ने,					वन जंगल

								किताव कापी जल्ने ।					विनास
५		वडाभरी	१०	५०		२०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
६		वडाभरी	१५	७५		३०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
७		वडाभरी	२५	१००		५०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
८		वडाभरी	१०	५०		२०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
९		वडाभरी	१०	५०		२०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
१०		वडाभरी	१०	५०		२०		जल्न सक्ने, किताव कापी जल्ने ।					वन जंगल विनास
१	**बन्यजन्तु**	तेलपानी,पाखापानी, भंग्राह,गाडापानी, सुंगुरखाल,श्री	१५०	५००	-	३००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा		

		चौर, काफलगैरा, ज्यामिरे									नोक्सानी ।		
२		वडाभरी	२००	१०००		४००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
३		वडाभरी	२००	१०००	-	४००	-	आक्रमण गर्न सक्ने	-	-	पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
४		वडाभरी	१२०	६००				आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
५		वडाभरी	३००	१२००		६००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
६		वडाभरी	१००	५००	-	२००	-	आक्रमण गर्न सक्ने	-	-	पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी,	-	-

											फलफुलमा नोक्सानी ।		
७		वडाभरी	५००	२५००		१०००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
८		वडाभरी	६००	३०००		१२००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
९		वडाको जंगल क्षेत्र	२५०	१०००		५००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
१०		वडाभरी	२००	१०००		४००		आक्रमण गर्न सक्ने			पशु चौपाया अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
१	**रोगकिरा**	वडाभरी	१७०	५४५	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी	-	-

२		वडाभरी	३००	१२००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी		
३		वडाभरी	२००	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
४		वडाभरी	३००	१०००							अन्नवाली नोक्सान हुने ।	-	-
५		वडाभरी	१५०	६००	-		-	-	-	-	मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने ।	-	-
६		वडाभरी	७०	३५०	-		-	-	-	-	मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने ।	-	-
७		वडाभरी	२००	८००							मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने ।		
८		वडाभरी	६००	२४००							मकैबाली, तरकारी र		

											फलफुलमा नोक्सान पुर्‍याउने ।		
९		वडाभरी	३००	१२५०							मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुर्‍याउने ।		
१०		वडाभरी	१००	५००							मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुर्‍याउने ।		
१	**खडेरी**	वडाभरी	१००	५००		२००	-	कुपोषित हुने ।	-	२ वटा खानेपानीका मुहान सुक्ने	अन्नबालिमा नोक्सानी	सिंचाइ कुलो सुक्ने	
२		वडाभरी	२००	१०००		४००	-	कुपोषित हुने ।	-	१ वटा खानेपानीका मुहान सुक्ने	अन्नबालिमा नोक्सानी	१ वटा सिंचाइ कुलो सुक्ने	
३		वडाभरी	२५०	१०००		४००	-	कुपोषित हुने ।	-		अन्नबालिमा नोक्सानी	१ वटा सिंचाइ कुलो सुक्ने	
४		वडाभरी	२००	१०००		४००		कुपोषित हुने ।			अन्नवाली नोक्सान हुने ।	२वटा सिंचाइ कुला सुक्ने	

५		वडाभरी	१५०	६००		३००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	४ वटा सिंचाइ कुला सुक्ने	
६		वडाभरी	१५०	६००		३००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	सिंचाइ कुला सुक्ने	
७		वडाभरी	४००	१६००		८००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	सिंचाइ कुला सुक्ने	
८		वडाभरी	६००	२४००		१२००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	सिंचाइ कुला सुक्ने	
९		वडाभरी	३००	१२००		६००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	सिंचाइ कुला सुक्ने	
१०		वडाभरी	२००	८००		३००		कुपोषित हुने ।		पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	सिंचाइ कुला सुक्ने	
१	**चट्याङ**	तेलपानी,पाखा पानी, काफलगैरा	१२	६०	-	२४	-	चट्याङ्ले हान्ने	-	-	पशु चौपाया मर्ने ।	-	टेलिफोन टावर,कार्यालयका विद्युतिय सामाग्री
६		वडाभरी	१०	५०		२०		चट्याङ ले हान्ने			पशु चौपाया मर्ने ।		टेलिफोन टावर,कार्यालयका विद्युतिय सामाग्री
७		वडाभरी	५	२५		१०		चट्याङ ले हान्ने			पशु चौपाया		टेलिफोन

											मर्ने ।		टावर,कार्यालयका विद्युतिय सामाग्री
१		वडाभरी	२००	८००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी		
२		वडाभरी	३००	१२००							अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
३		वडाभरी	२५०	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
४	**असिना पानी**	वडाभरी	१४०	८००							२०० रोपनीको अन्नवाली नोक्सान हुने ।	-	-
५		वडाभरी	१००	४००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
७		वडाभरी	३००	१२००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
८		वडाभरी	२००	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा	-	-

											नोक्सानी ।		
९		वडाभरी	१८०	७५०	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
१०		वडाभरी	२००	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
१		वडाभरी	१०	२०	-	१०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुने	-	-	-
२		वडाभरी	५०	२००	-	१००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुने	-	-	-
३	**महामारी**	वडाभरी	५०	२००	-	१००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
४		वडाभरी	५०	२५०	-	१००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
५		वडाभरी	२०	१००	-	३०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
६		वडाभरी	१०	५०	-	२०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित	-	-	-

										हुन			
७		वडाभरी	१५	६०	–	२०	–	संक्रमित हुने	–	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	–	–	–
८		वडाभरी	१०	५०	–	२०	–	संक्रमित हुने	–	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	–	–	–
९		वडाभरी	१०	५०	–	२०	–	संक्रमित हुने	–	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	–	–	–
१०		वडाभरी	१५	५५	–	२०	–	संक्रमित हुने	–	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	–	–	–
१	**सर्पदंश**	वडाभरी	५		-	-	-		-	-			

अनुसुची ३ : स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति

बराहताल गाउँपालिका सुर्खेत

क्र.सं.	पदाधिकारीको नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	भिम वहादुर भण्डारी	संयोजक	९८५८०८८२०० ९८५८०८८२००	गाउँपालिका अध्यक्ष
२	लक्ष्मी पुन मगर	सदस्य	९८६८११९९०७	गाउँपालिका उपाध्यक्ष
३	प्रेम वहादुर डि.सी.	सदस्य	९८५८०६७४४४	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
४	धिमराज जोल्मी मगर	सदस्य	९८५८०५१२५०	वडा अध्यक्ष
५	हरिलाल सलामी	सदस्य	९८५८०५११८१	वडा अध्यक्ष
६	बम वहादुर बडुवाल	सदस्य	९८५८०९१७९२	वडा अध्यक्ष
७	बृष बहादुर सिजापति	सदस्य	९८४८५१५४५८	वडा अध्यक्ष
८	नमराज शर्मा	सदस्य	९८६८०२९२६७	वडाध्यक्ष/प्रवक्ता
९	जगत सुनार	सदस्य		
१०	महेन्द्र खत्री	सदस्य	९८४८०४७०१२	
११	जयमणि अधिकारी	सदस्य	९८४८१९०६००	
१२	कृष्ण प्रसाद शर्मा	सदस्य	९८५८०५३३६०	
१३	चन्द्रा चर्तिमगर		९८४८२४७९४९	
१४	स्थानिय प्रहरी प्रमुख	सदस्य	९८५८०९०५७४	
१५	गोविन्द सिजापति	सदस्य	९८४८२८०९४०	

मिति २०८२ साल कार्तिक १८ गतेका दिन यस [illegible] गाउँपालिकाको आयोजनामा स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माणको प्रारम्भिक गोष्ठी कार्यक्रमको अध्यक्षता गा.पा. अध्यक्ष श्री भिम बहादुर भण्डारी ज्यूको उक्त अध्यक्षतामा बैठक बसी निम्नलिखित बमोजिमका निर्णय गरियो।

	क्र.सं.	नाम थर	पद	दस्तखत
[signature]	१)	भिम बहादुर भण्डारी	अध्यक्ष	—,,
[signature]	२)	प्रेम बहादुर डि.सी.	प्र.प्र.अ.	—,,
[signature]	३)	भिम बहादुर सावद	२ वडा अध्यक्ष	—,,
	४)	शेर बहादुर पुन मगर	३ —,,	[signature] —,,
	५)	ध्रुव बहादुर प्रजापती	४ —,,	[signature]
[signature]	६)	धिमराज ओली मगर	५ —,,	—,,
[signature]	७)	नमराज शाही	६ —,,	—,,
[signature]	८)	कुल बहादुर बुढा	७ —,,	—,,
[signature]	९)	हरिलाल सलामी	१० —,,	—,,
[signature]	१०)	डिला शाही	कार्यपालिका सदस्य	,,
[signature]	११)	रिकादेवी बि.सी.	—,,	—,,
[signature]	१२)	हरिमाया कामी	—,,	—,,
[signature]	१३)	पदम बहादुर बि.क.	—,,	—,,
[signature]	१४)	राजमान बुढा	योजना शाखा प्रमुख	—,,
[signature]	१५	महेन्द्र बहादुर रोका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	—,,
[signature]	१६	डा. सुशिल खनाल	पशु विकास अधिकृत	—,,
[signature]	१७.	ई. विष्णु ब. रोकाया	पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख	,,
[signature]	१८.	अनिल कु. सिंह	कृषि विकास शाखा प्रमुख	,,
[signature]	१९	राम कृष्ण गौतम	रोजगार संयोजक	—,,
[signature]	२०	नारायण प्र. देवकोटा	प्र. अधिकृत	—,,
[signature]	२१	राम बहादुर शाही	पं.इ. प्रमुख	—,,
[signature]	२२	भूपेन्द्र भण्डारी	ले.अ.	—,,
[signature]	२३	अनिता बोहरा	प्रा.स.	—,,
[signature]	२४	पवित्रा उपाध्याय	प्रशासकीय अधिकृत	—,,
[signature]	२५	सुर्जा रावल	रा.प.स.ई. (प्रा.)	—,,
[signature]	२६	विविता गौतम	[illegible]	—,,

CS Scanned with CamScanner

क्र.सं.	क्र.सं. नाम थर	पद		दस्तखत
[signature]	२८ चन्द्रा सुवेदी	का.स		— ,,
[signature]	२८ तिलक उपाध्याय	उ.प्र.अ.		— ,,
[signature]	२९ दिपक खिजापती	ई.ए.		— ,,
[signature]	३० गोविन्द खिजापती			— ,,
[signature]	३१ तारा पुन मगर			— ,,
[signature]	३२ मोतिराम थाम			— ,,
[signature]	३३ खिम राणजाली			— ,,
[signature]	३४ विष्णु गुरुङ			— ,,
[signature]	३५ नारविर रोकी	प्राविधिक		— ,,
	३६			— ,,

प्रस्तावहरु :

१) स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण सम्बन्धमा ।

२) योजना तर्जुमा तथा समन्वय समिति गठन सम्बन्धमा ।

३) वडाहरुको जोखिम लेखाङ्कन तथा संकलन सम्बन्धमा ।

निर्णयहरु :

१) प्रस्ताव नं: १ माथि छलफल गर्दा यस बराहताल गाउँपालिकाको स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्ने निर्णय गरियो ।

२) प्रस्ताव नं: ३ माथि छलफल गर्दा यस बराहताल गाउँपालिका वडाहरुको जोखिम मुल्याङ्कन लेखाङ्कन तथा तथ्याङ्क संकलन मिति २०८२ साल कार्तिक १४ गते देखी गर्ने निर्णय गरियो ।

CS Scanned with CamScanner

प्रमाणिकरण गोष्ठीका सहभागी विवरण

फोटोहरु

स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण सम्वन्धि कार्यशालामा मन्तव्य राख्दै गाउँपालिका अध्यक्ष भिम बहादुर भण्डारी

गोष्ठीमा सहजिकरण गर्दै सहजकर्ता

गोष्ठिका सहभागीहरु

वडा स्तरमा सुचना संकलन

वडास्तरमा जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन

वडा स्तरिय जोखिम नक्साको प्रतुतिकरण

आज मिति २०८२ साल माघ ०८ गतेका दिन यस बराहताल गाउँपालिकामा युनिसेफ नेपालको सहयोगमा निर्माण गरिएको विपद तथा स्थानीय जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माणको प्रमाणीकरण कार्यक्रम बराहताल गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री भिम बहादुर भण्डारि ज्यूको अध्यक्षतामा कार्यक्रम सम्पन्न गरियो।

तपसिल

श्री भिम बहादुर भण्डारि	अध्यक्ष
श्री लक्ष्मी पुन मगर	उपाध्यक्ष
श्री प्रेम बहादुर डि.सी.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
श्री हरिलाल रानामगर	वडा अध्यक्ष वडा नं. १०
श्री छिमराज जोशी मगर	" " ५
श्री नमराज शर्मा	वडा अध्यक्ष वडा नं. ६
श्री खिम बहादुर खितजापति	" " ४
श्री भिम बहादुर रावल	" " २
श्री डिला सार्कि मगर	कार्यपालिका सदस्य
श्री टिकादेवी वि.सी.	कार्यपालिका सदस्य
श्री हरिमाया कामी	कार्यपालिका सदस्य
श्री तुल्सी गुरुङ	कार्यपालिका सदस्य
श्री डम्मर कुमारि रोकाय	शिक्षा शाखा प्रमुख
श्री भुपेन्द्र भण्डारि	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
श्री आनिल कुमार सिंह	कृषि शाखा प्रमुख
श्री डा. सुशील रसनाल	पशुपंक्षी विकास शाखा प्रमुख
श्री विष्णु बहादुर रोकाय	पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख
श्री राजकान्त बुढा	योजना/प्रशासन शाखा प्रमुख
श्री विष्णु गुरुङ	स्वास्थ्य शाखा
श्री रामकृष्ण गौतम	रोजगार शाखा प्रमुख
श्री गोविन्द खितजापति	सूचना प्रविधि अधिकृत
श्री भिमराज गौतम	~~कम्प्युटर~~ राजस्व शाखा प्रमुख
तिलक प्र. उपाध्याय	प्राविधिक शाखा
शान्ति थापा	सि.अ.न.मी (स्वास्थ्य शाखा)
सम्झना थापा	म.वि.नि. (महिला विकास शाखा)
आयुष्मा गुरुङ	ना.ले.प (लेखा शाखा)
सर्जा खत्री	प्राविधिक (सम्पत्ति तथा सरसामान)
तिलक प्रसाद शर्मा	शिक्षा शाखा

CS Scanned with CamScanner

श्री मतिराम साउद — जिन्सी शाखा प्रमुख

श्री चन्द्रा सुवेदी — का.स.

श्री रन ब. गाईजा — योजना शाखा

श्री राम बहादुर थापा — पे.शा. प्रमुख

श्री गणेश ब. रावल — इन्जिनियर

श्री विकिरण गौतम [illegible] — [illegible]

श्री गोविन्द सेनापती — सूचना प्रविधि अधिकृत

श्री दत्तात्रेय कुमार गिरी — [illegible] कार्यक्रम

CS Scanned with CamScanner